BUDA TALİMATI

Telif hakkı © 1966 **BUKKYŌ DENDŌ KYŌKAI'a** mensuptur.

Bu kitabın herhangi bir kısmı müsaadesiz nakledilebilir. Yalnız bu kitaptan alındığı beyan edilsin ve bu neşriyat nüshasının bize gönderilmesini isteriz.

BUKKYŌ DENDŌ KYŌKAI
(Budist İntişar Cemiyeti)
3-14, 4-chome, Shiba
Minato-ku, Tokyo, Japan, 108-0014
Telefon: (03) 3455-5851
E-mail:bdkmibwm@tky.3web.ne.jp

Third revised edition, 2000

Basımevi
Kosaido Printing Co., Ltd.
Tokyo, Japan.

Budanın marifeti deniz gibi geniş ve Onun Ruhu Merhamet ile doludur.

Budanın şekli olmamasına rağmen Nezaket içinde tecelli eder ve Merhamet dolu kalbile bizi irşad eder.

Beş bin ciltten fazla olan Buda talimatının esansını toplamış bulunduğundan dolayı bu kitap değerlidir. Bu talimat iki bin beş yüz seneden fazla bir zaman boyunca dünyanın sınır ve cinsiyet engelini aşarak muhafaza ve intikal edilegelmiştir.

Bu kitap içine alınmış Budanın sözleri insan hayatının her safhasına dokunur ve halleder.

DHAMMAPADA

Galebe kini besler; yenilen acı hayat geçirir. Galebe ile mağlubiyetin her ikisini terkeden refah kalpli insan saadet içinde yaşar. (201)

Açlık en fena hastalık, beden ise en büyük acılıktır; bunu hakikat olarak bilen marifetli insan saadetin kadrini bilir. (203)

Sonbahar nilüferini keser gibi şiddetli arzunu kes. Refahiyet yolunu besle. En yüksek saadet Kutsal Buda tarafından tebliğ edilmiştir. (285)

İnsan olarak doğmak müşkül, fani olarak yaşamak güç, Âli Hikmeti dinlemek müşkül, Budayı görmek müşküldür. (182)

İnanılır insanı bulmak güçtür. Heryerde doğmaz. Böyle insanı doğuran aile saadet içinde gelişir. (193)

Budanın doğuşu saadet, Kutsal Din talimatı saadet, Sangha birliği saadet, birleşenlerin gayreti saadet. (194)

İÇİNİDEKİLER

BUDA

1. Bölüm Şakyamuni Buda 2
I Budanın Hayatı 2
II Budanın En Son Talimatı 10
2. Bölüm Ebedî ve Yüce Buda 15
I Şefkat ve Dilek 15
II Budanın Kurtarma Yolları 19
III Ebedî Buda 22
3. Bölüm Budanın Sureti ve Fazileti 25
I Budanın 3 Türlü Sureti 25
II Budanın Tecellisi 29
III Budanın Hikmetleri 32

DHARMA

1. Bölüm Sebep ve Netice Münasebetleri 38
I Dört Büyük Hakikat 38
II Acayıp Bağlantı 41
III Destekleşme 42
2. Bölüm İnsan Kalbi ve Hakikî Sureti 46
I Süreksizlikte Cisim Yoktur 46
II Kalbin Kuruluşu 49
III Eşyanın Hakikî Haleti 52
IV Orta Yol 57

3. Bölüm Aydınlık Tohumu 65
I Saf Kalp 65
II Gizli Hazne 71
III Benlikten Kurtulmak 75
4. Bölüm İnsan Lekeleri 81
I Kalp Lekesi 81
II İnsan Tabiatı 88
III İnsan Hayatı 90
IV İnsan Hayatının Gerçekliği 95
5. Bölüm Budanın İmdadı 102
I Amida Buda'nın Yemini 102
II Amida Buda'nın Pâk Ülkesi 110

UYGULAMA YOLU (USULÜ)

1. Bölüm Temizlenme Yolu (usulü) 116
I Ruh Pâklaması 116
II İyi Bir Tavır 123
III Masallarla Talimat 134
2. Bölüm Ameli Erişme Yolu 150
I Hakikatı Aramak 150
II İcra Yolları 163
III İman Yolu 176
IV Kutsal Sözler 184

RAHİPLİK

1. Bölüm Rahiplik Vazifesi 194
I Evsiz Rahipler 194

II Lâyik Müminler 200
2. Bölüm Doğru Hayata Pratik Rehber 212
I Aile Hayatı 212
II Kadın Hayatı 222
III Hizmet Yolu 230
3. Bölüm Buda İlini Kurmak 240
I Biraderlik Ahengi 240
II Buda İli 248
III Buda İlinde Şeref Kazananlar 253

Referans Kaynakları 259

EKLER

I Budismin Tarihçesi 272
II Buda Talimatının Sirayeti 283
III Bu Kitabın Tarihi 286
IV "Buda Talimatı" Fihristi 288
V Sanskrit Sözlüğü 297
VI Aṅguttara Nikāya 305

Budist İntişar Cemiyeti ve
"Buda Talimatı" Tevziatı 306

BUDA

BİRİNCİ BÖLÜM

ŞAKYAMUNİ BUDA

I

BUDANIN HAYATI

1. Şakya kabilesi Himalaya dağlarının güney eteğinde akan ırmaklardan Rohini ırmağı sahilinde yaşıyordu. Kabilenin kıralı Şuddhodana Gautama Kapilavastu şehrini başkent seçerek büyük bir saray yaptırmış ve iyi siyaset takip ederek halkın memnuniyetini kazanmıştı.

Kraliçe Maya kralın amcasının kızı idi. Bu amca da ayni kabilenin komşu mıntakanın kralı idi.

20 senedir kralın çocuğu olmadı. Fakat bir gece Kraliçe Maya garip bir ruya gördü: Ruyasında bir beyaz fil sağ göğsünden rahmine girmiş, ve kraliçe yüklü olmuştur. Kral ve halk sabırsızlıkla çocuğun doğuşunu bekliyorlardı. Geleneğe uyarak kraliçe çocuk doğurması için baba ve annesinin evine dönerken yolda Lumbini bahçesinde istirahat etti.

Etraf Aşoka çiçekleri ile dolu idi. Kraliçe bir dalı koparmak için sağ elini uzatırken prens doğdu. Gök ve yer sevinç seslerile anne ve çocuğu kutladılar. Nisan ayının sekizinci günü idi.

Kral gayet memnun ve sevinerek çocuğa "Bütün dilek yerine getirildi" mânasına gelen Siddhartha ismini verdi.

2. Fakat bu sevinç bir kaç gün sonra kraliçenin ölümü ile çabuk acılığa döndü. Çocuk bundan sonra kraliçenin küçük hemşiresi olan Mahaprajapati tarafından terbiye edildi.

Yakındaki dağların birinde bulunan Asita adındaki bir münzevi saray çevresinde bir aydınlık görmüş. bunu iyi bir alâmet bularak saraya gidip çocuğu görmüş. "Bu prens sarayda kalırsa büyüdükten sonra bütün dünyayı buyruğu altına alan büyük bir kral olacak. Eğer saray hayatını terk ederek din hayatına girerse dünyayı kurtaracak Buda olacaktır" diye önceden haber vermiştir.

Bu önce haberi duyunca kral başta çok memnun olmuş fakat sonradan tek bir çocuğunun sarayı bırakıp din hayatına girmek ihtimalini düşünerek meyus olmuştur.

Yedi yaşında prens sivil ve askerî derslere başlamış, fakat başka şeyleri düşünmeye meyletti. Bir ilk bahar günü babası ile beraber bir köye gitmiş, köylünün sabanla yer sürdüğü zaman, bir kuşun havadan yere inerek, sabanın yerden çıkardığı bir böceği ağzına alıp gittiğini görünce, bir ağacın gölgesine oturarak "Aman, bütün yaratıklar bir birini öldürürler mi?" diye mırıldanarak düşüntüye dalmıştır.

Annesinden çok erken yetim kalan prens, bu küçük yaratıkların bir birini yediklerini görüp çok acıklı olmuştur.

Bu ruh yarası genç bir ağaçtaki küçük bir yara gibi prensle beraber büyüyor ve prensi yas içine gömüyordu.

Kral münzevinin sözlerini hatırlıyarak bu hale çok acıyor ve her türlü çareye başvurarak prense neşe vermek istiyordu. Kral, prens 19 yaşına girince Devadaha sarayının kralı ve prensin annesinin büyük biraderi olan Suprabuddhanın kızı prenses Yaşodhara ile evlendirdi.

3. 10 sene boyunca, ilk bahar, son bahar ve yağmur mevsimlerinde prens musiki, raks ve eğlencelere daldırılmış, fakat bu arada da derin derin düşüncelere dalarak insan hayatının hakikî mânasını kavurmak istiyordu.

"Sarayın lüksü, bu sağlam beden, bu sevinçli gençlik, hep bunlar bana nedir? İnsan hastalanır, ihtiyarlaşır; ve ölümden kurtulamaz. Gençlik, sıhhat ve varlığın mânası nedir? " diye düşünuyordu.

Yaşıyan adam herhalde bir değerli şeyi arar. Doğru değerle yanlış değer vardır. Yanlış değeri aramak, ihtiyarlık, hastalık ve ölümden kurtulamamasını bildiği halde, bunlara hilâf şeyi aramak demektir.

Doğru değeri bulmaksa, bu hatayı tanıyarak, ihtiyarlık hastalık ve ölümu aşan ve bütün insan ıstırabından ayrılan bir hali aramaktır. Şimdilik vaziyette ben bu yanlış değeri arayan birisiyim."

4. Prensin dimağında bu ruh tartışması devam ederken 29 yaşında tek oğlu Rahula doğmuştur. Bunun üzerine prens sarayı terk edip ruh rahatsızlığını halletmek için münzevi hayatına girmeğe karar vermiştir. Bir gece yalnız arabacı Çandakayı yanına alarak, sevdiği beyaz at Kanthaka'ya atlanarak saraydan ayrılmıştır.

Şu vakit şeytan prense takılmış ve "Saraya dön, yakında bu dünya seninki olacak" demiş. Prens azarlıyarak "Savul şeytan. Bu yer üzerindeki şeyler benim aradığım değildir." demiş ve şeytanı kovmuş, başını tıraş edip, dilenci tasını eline alarak güneye doğru yönelmiştir.

Prens ilk önce münzevi Bhagavayı ziyaret edip onun münzevi pratiğini seyretmiştir. Sonra Arada Kalama ve Udraka Ramaputralara giderek dalgınlıkla aydınlığa erişmelerini öğrenmiştir. Fakat hep bunların kendisini aydınlığa götüremiyeceğine kâni olmuştur. En sonra Magadha iline gidip Gaya sarayı civarında akan Nairanjana ırmağı sahilindeki Uruvilva ormanı içinde ciddi bir münzevi hayatına girmiştir.

5. Onun yaptığı inziva pratiği inanılmaz derecede şiddetli olmuştur. Kendisi bunun üzerine sonradan şöyle söylemiştir. "Hiçbir münzevi benim kadar azabı ne geçende çekmiş, ne şimdi çekiyor, ne de ileride çekecektir."

Fakat bu çekişme de prensin aradığını verememiştir. Ormandaki 6 senelik eziyeti bırakmıştır. Nairanjana ırmağında yıkandıktan sonra, yakın köyde yaşıyan Sujata adındaki bir kızdan bir kadeh süt takdim edilmiştir. Şu ana kadar ayni ormanda 6 sene boyunca inziva hayatını geçiren 5 münzevi, prensi alçalmış hesaplıyarak, onu bırakmışlardır.

Böyle prens tek başına kalmıştır. O hele çok zayıf olduğu halde canını göze alarak bir ağaç altında en son düşünceye dalmıştır. "Kanım kuruyabilir, etlerim çürüyebilir, kemiklerim kırılabilir, hele ben aydınlama yolunu buluncaya kadar buradan ayrılmayacağım" diye karar vermiştir.

Bu onun için çok şiddetli ve eşsiz bir çabalama olmuştur. Ümitsiz, karışık düşüncelerle dolu, ruhu karan-

lık gölgelerle kapanmıştır, bunlar hep şeytanın ayarlaması olmuştur. İhtiyat ve sabırla bunların hepsini incelemiş ve hepsini red etmiştir. Bu hakikaten kanı akıtır, etleri çürütür ve kemikleri kırar şiddetli bir uğraşma olmuştur.

Akıbet doğu semada tan yıldızı göründüğü zaman, uğraşma sona ermiş, prensin başı açık ve aydın olmuş, aydınlanma yolunu bulmuştur. Böyle prens 35 yaşında iken 8 aralıkta Buda oluvermiştir.

6. Bundan sonra prens türlü adlarla tanınmağa başlamıştır: Buda, mükemmel aydınlanan, Tathagata; Şakyamuni, Şakya kabilesinin en zekisi, dünyanın en şereflisi gibi.

İlk evel kendisîle 6 sene beraber yaşamış 5 münzevinin oturduğu Varanasideki Mrigadava'ya gidip doğru yolu öğretmeğe başlamıştır, Başta bunlar ondan kaçınmak istemişler, fakat onunla iyice konuştuktan sonra, ona inanmışlar ve ilk öğrencileri olmuşlardır. Bundan sonra Rajagriha sarayına gidip Kral Bimbisarayı sâlih etmiş ve bu yeri istinadgâh yaparak devlet içini dolaşarak talimata başlamıştır.

Halk sanki susuzun su araması, aç olanın yemek araması gibi Budanın etrafına toplanmağa başlamıştır. İki büyük havarisi: Sariputra ile Maudgalyayana iki bin talebeleri ile birlikte Budaya sığınmışlardır.

Budanın babası Kral Şuddhodana, oğlunun sarayı bırakmasından acımasına rağmen onun sadık talebesi olmuştur. Budanın üvey annesi Mahaprajati ile eşi prenses Yaşodhara ve bütün Şakya kabilesinin azaları Budanın talimatını kabul ederek sadik talebeleri olumştur.

7. Buda böyle 45 sene boyunca vatanını dolaşarak kendi yoluna davet ederek 80 yaşına ermiştir. Rajagrihadan Şravastiye giderken yolda Vaisalide hastalanmış ve "Bundan 3 ay sonra Nirvaneye gireceğim" diye önceden söylemiştir. Hele yoluna devam ederek Pavaya eriştiği zaman demirci Çundanın takdim ettiği yemeğinden zehirlenerek hastalığı çok ağırlaşmış, fakat bütün ağrı ve zayıflığına bakmadan yoluna devam ederek Kusinagaraya ermiştir.

İki sala ağacı arasında yere yatıp en son dakikasına kadar talebelerine talimde devam etmiştir. Böyle dünyanın en büyük öğretmeni vazifesini tamamlıyarak mükemmel âsudeye ermiştir.

8. Budanın en sevgili talebesi olan Anandanın irşadile Budanın cesedi dostları tarafından Kusinagarada yakılmıştır.

Kral Ajatasatru başta olarak 8 komşu memleket kralları Budanın külünü aralarında taksim etmek istemişler ise de Kusinagara kralı başta red etmiş ve hatta savaşa kadar yaklaşmışsa da, Drona adındaki tecrübeli adamın tavsiyesîle buhran geçirilmiş ve külleri 8 büyük devletler arasında taksim edilmiştir. Cesedi yakan odun külü ile cesedin kalıntılarını toplayan çömlek başka iki devlet kralına verilmiştir. Budayı hatırlamak için cesedi kalıntısı ile külünü içinde saklayan on büyük kule bina edilmiştir.

II
BUDANIN EN SON TALİMATI

1. Kusinagaranın Sala ağaçları ormanında talebelerine verdiği en son talimatında Buda demiştir ki:

"Kendini aydınlık et, yalnız kendine dayan. Benim öğrettiklerimi nur et, ona dayan, başka talimata dayanma.

Bedenini düşün: onun kirliğini düşün, onun ağrısı da neş'esi de acımanın sebebi olduğunu bildiğin halde nasıl

bedenin istediğine düşkün olabilirsin? Kendini düşün, onun geçici bir şey olduğunu düşün. Hep kaçınılmaz acı ile geçeceğini bildiği halde ona aldanıp gurur ve bencillik besleye bilir misin? Her maddeyi düşün, bunların içinde dayanılır "öz" ü bulabilirmisin? Bunlar hep ergeç kırılıp dağılır bir bütün değil midirler? Acılığın genelliğine şaşırma, ben yok olduktan sonra da benim öğrettiklerimi tutarsan acılıktan kurtulursun. Bunları yaparsan hakikaten benim talebem olacaksın."

2. "Talebelerim, benim öğrettiklerimi hiç unutma ve bırakmayınız. Bunlar her zaman muhafaza edilmeli, düşünülmeli ve yürütülmelidir. Hep bunları yaparsanız ebediyen bahtıyar olursunuz.

"Talimatın özeği kendi ruhunu idare etmektedir. Ruhunu hırstan uzak tutarsan davranışın doğru, fikrin saf ve sözlerin sadık olur. Hayatının geçici oluşunu düşünürsen hırs ve hiddete karşı dayanabilir ve bütün fenalıklardan kaçınabilirsin.

"Ruhun hırsa meyil gösterirse bunu bastırmalı ve bu teşviki idare etmelidir. kendi ruhuna kendin sahip olmalıdır.

"İnsanın aklı ya onu Buda ya da hayvan yapar. Yanlış yola sapan şeytan olur, aydınlanan Buda olur. Bundan dolayı aklını idare et ve doğru yoldan sapmamaya çalış."

3. "Benim öğrettiğim yoldan yürüyerek birbirinize hürmet edin, kavgadan sakınınız. Su ile yağ gibi birbirinizi püskürtmeyiniz, bilâkis su ile süt gibi karışınız.

"Beraber oku, beraber çalış, beraber öğrettiklerimi icra ediniz. Tembellik ve kavga ile akıl ve vaktinizi geçirmeyiniz. Mevsiminde aydınlık çiçeklerini toplayınız ve doğru yol yemişini toplayınız.

"Size verdiğim talimat, kendim bu yolu takip ederek elde etmişimdir. Siz bu talimatımı takip edin ve her fırsatta onların ruhuna uymağa çalışınız.

"Siz bunları ihmal ederseniz benimle kavuştuğu halde kavuşmayan, yanımda oturup ta benden uzak olan demek oluyor. Eğer siz öğrettiklerimi icra ederseniz benden uzak otursanız bile bana en yakın olursunuz."

4. "Talebelerim, benim ömrüm bitmek üzeredir. Ayrılmamız yaklaştı, fakat acımayınız, Hayat değişir. Kimse ölümden kurtulamaz. Bedenimin çürüyen araba gibi parçalanması buna delildir.

"Boş yere acımadan hiç bir şeyin ebedî olmadığını anlayıp insan hayatının boşluğunu öğreniniz. Değişen şeyleri değiştirmemeğe boşuna çabalanmayınız.

"Dünyevî istek şeytanı her zaman insanları aldatmak fırsatını arıyor. Odanda yılan bulunduğu zaman onu püskürtmeden o odada rahat uyuyamazsınız.

"Dünyevî ihtiras bağını yılanı püskürteceğiniz gibi kesiniz. Kendi kalbinizi korumalısınız."

5. "Talebelerim, benim son dakikalarım yaklaştı, fakat unutmayınız ki ölüm yalnız bedenin ölümü demektir. Beden baba ve anneden verilmiş ve azık ile beslendiğinden, hastalanmak ve ölümden kurtulamayacaktır.

"Fakat hakiki Buda beden değildir: – Aydınlamaktır. Beden ölecek, fakat aydınlık hikmeti doğru yol içinde ve onu icra etmekte bulunur. Bundan dolayı yalnız

bedenimi görenler hakikaten beni görmüş sayılmaz. Yalnız benim öğrettiklerimi kabul edenler beni görmüş olurlar.

"Ben öldükten sonra hakiki yol sizin öğretmeniniz olacaktır. Bu yoldan giderseniz bana sadık olmuş olursunuz.

"Benim son 45 senelik ömrüm içinde öğretmeyen hiç bir şey kalmadı. Sırlı veya gizli talimat yoktur, hepsi açıklanmıştır. Talebelerim işte sona erdik. Artık bundan sonra nirvaneye gireceğim. Bunlar benim en son talimatımdır."

İKİNCİ BÖLÜM

EBEDÎ VE YÜCE BUDA

I

ŞEFKAT VE DİLEK

1. Budanın ruhu büyük şefkat ve merhamettir. Bu büyük şefkat herhangi ve her türlü tedbirle bütün insanları kurtarmak demektir. Büyük merhamet ise insanların hastalığını görüp hasta olmak acısına acımak ruhudur.

Buda "sizin hasretiniz benim hasretim ve sizin neş'eniz benim neş'emdir" demiş ve annenin her zaman çocuğunu düşündüğü gibi o bu ruhu bir dakika bile unutmaz, çünkü şefkat ve merhamat Budalığın tabiatıdır.

Budanın şefkat ruhu insanın ihtiyacına göre canlanır, insanın inancı bu ruhun tepkisidir, ve böyle aydınlığa götürür. Bu annenin çocuğunu sevmekle anneliğini anlaması ve bu sevgiye tepkimekle çocuğun emniyet ve rahat duyması gibidir.

Fakat insanlar Budanın bu ruhunu anlamaz, bilmezliklerinden doğan hayal ve istekten çekerler, dünyevî isteklerle dolu amellerinden çekerler, fenalık ağır yükünü taşıyarak aldanma dağları arasında dolaşırlar.

2. Budanın şefkati yalnız dünyadaki hayat için değil, insanların bilmezliklerinden dolayı yollarını şaşır dıkları zaman ta ezelden beri devam edegelmiş ebedî Budanın ebedî şefkatinin gösterisidir.

Ebedî Buda insanlara en Yakın surette görünür, en doğru kurtulma yoluna götürür.

Şakya kabilesinin prensi olarak doğmuş Şakyamuni Buda münzevi hayatını yaşamak için rahat hayatını terk etmiştir. Sâkin düşünme yolile aydınlığa ermiştir. O, talebelerine Dharma (öğretim) i öğretmiş ve bedenî ölümü ile onu açıkça göstermiştir.

İnsanın cehâleti ebediyen devam ettikçe Budalık uygulaması da ebediyen devam edecektir. Cehâletin dipsiz olduğu gibi Budanın şefkati de sınırsızdır.

Buda dünya hayatından vazgeçtiği zaman dört şeye yemin etmiştir: 1) Bütün insanları kurtarmak; 2) Bütün dünyevî isteklerden vazgeçmek; 3) Bütün öğrenimleri öğrenmek; 4) Tam aydınlığa erişmek. Bu yemin Budalığın esası olan sevgi ve şefkâtin gösterisidir.

3. Buda ilk evvel hiçbir yaratığı öldürmek günahından kaçınmağı öğrenmiştir. Bütün insanların uzun hayatın kutluluğunu bilmelerini dilemiştir.

Buda hırsızlık günahından kaçınmağa öğrenmiştir, bütün insanların muhtac olduğu şeyleri elde etmelerini dilemiştir.

Buda kendisine zina günahından kaçınmağa öğretmiştir. Böylelikle bütün insanların saf ruhun kutluluğunu anlaması ve açgözlü isteklerden kurtulmasını dilemiştir.

Buda, ülküsüne ermek için, her türlü yalandan kaçınmağı öğrenmiş, bütün insanların doğru söylemekle gönül rahatlığını anlamalarını dilemiştir.

O iki yüzlü olmaktan kaçınmağa öğrenmiştir. Bununla insanların arkadaşlık sevincini bilmelerini dilemiştir.

O, başkaları hakkında fena söylemekten kaçınmağı öğrenmiştir. Bununla bütün insanların aralarında sulh içinde yaşamakla sakin ruhu elde etmelerini dilemiştir.

O boş sözler söylemekten kaçınmıştır. Böylelikle bütün insanların sempatik anlayışın kutluluğunu bilmelerini dilemiştir.

Buda ülküsüne ermek için, kendisini hırstan kaçınmağı öğrenmiştir. Bunun fazileti ile bütün insanların bu hürlükle rahatlık edinmelerini dilemiştir.

O kendisine öfkeden kaçınmağı öğretmiştir. Bununla bütün insanların birbirini sevmelerini dilemiştir.

O kendisine cehâletten kaçınmağı öğretmiştir. Bununla bütün insanların sebep ve netice münasebeti kanununu ihmal etmemelerini dilemiştir.

Böyle Budanın şefkati bütün insanları içine alır ve her zaman onların saadetini düşünür. O, baba annenin çocuklarını sevdikleri gibi insanları sever, onların aldatma denizi aşabilmek kutluluğunu vermek ister.

II
BUDANIN KURTARMA YOLLARI

1. Aldatma denizi içinde uğraşan insanlar için aydınlık sahilinden Budanın söylediklerinin erişmesi çok müşküldür. Bundan dolayı Buda kendisi bu dünyaya döner ve kurtarma yollarını kullanır.

"Size bir misal göstereyim" demiştir Buda. "Çok zengin bir adam vardı. Adam evinden ayrılmışken evi ateş tutmuştur. Evine dönünce çocuklarının ev içinde oyuna dalmış ve ateşi sezmediklerini görmüştür. Baba çocuklarına "çabuk evden dışarıya çıkınız! " diye haykırsa da çocuklar duymamışlardır.

"Endişe içinde baba tekrar 'çocuklar, yanımda çok enteresan oyuncaklar var. Çabuk gelin, alın' demiş. Oyuncak kelimesini duyan çocuklar yanmakta olan evden koşarak çıkıp kazadan kurtulmuşlardır."

Bu dünya yanan evdir. Evin yangın içinde olduğunu idrak etmeyen insanlar yanarak ölme tehlikesi içindedirler. Baba şefkati ile bunları kurtarma tedbirlerini alır.

2. Buda demiştir ki: "Size başka bir misal getiririm. Bir zengin adamın tek oğlu evini bırakmış ve çok fakir hale düşmüştür.

"Babası oğlunu aramak için yola çıkmış, fakat bütün çabalamasına rağmen oğlunu bulamamıştır.

"Çok seneler sonra sefâlete düşen oğlan babasının oturduğu şehre gelmiştir.

"Babası hemen oğlunu tanımış ve hizmetçilerini gönderip bu serseri oğlunu eve götürmek istemiştir. Fakat oğlan aldanmadan korkarak onlarla gitmek istememiştir. Kendi babası olduğuna inanamamıştır.

"Babası tekrar hizmetçilerini gönderip, evde iyi maaşlı bir hizmet teklif etmiştir. Oğlan bu teklifi kabul etmiş ve eve dönüp hizmetçi olmuştur.

Babası yavaş yavaş oğlunu terfî ederek hazinedar yapmış, fakat oğlan hâlâ kendi babasını tanımamıştır.

"Baba oğlunun sadakatine çok memnun olmuş,

ömrünün sonu yaklaştığını his edince akraba ve dostlarını çağırıp, 'Dostlarım, bu benim senelerce aradığım oğlumdur. Bundan sonra bütün mal ve hazinem onunki olacaktır' demiştir.

"Oğlan babasının itirafına şaşarak 'Şimdi ben babamı bulmakla kalmıyarak bütün mal ve hazine sahibi oldum! ' demiştir."

Bu hikâyedeki zengin adam Budayı ve serseri oğlan da bütün insanları temsil eder. Budanın şefkati tek oğluna karşı gösterilen baba sevgisi gibi bütün insanları kucaklar. Bu sevgi içinde Buda insanları aydınlık hazinesi ile zenginleştirmek ister.

3. Yağmurun bütün bitkilere yağdığı gibi, Budanın şefkati de bütün insanlara eşit olarak yayılır. Her bitkinin yağmurdan kendisine has faydalandığı gibi, insanlar da huyları ve şartlarına göre çeşitli hayırlılık alırlar.

4. Baba anne bütün çocuklarını severler, fakat hasta çocuğa daha çok sevgi gösterirler.

Budanın şefkati bütün insanlara eşit ise de, cehalet yüzünden ağır günah ve acılığı taşıyanlara daha dikkatle gösterilir.

Güneş doğuda doğar ve hiçbir taraflılık göstermeden karanlığı giderir. Ayni surette Budanın şefkati de bütün insanları kapsar, onları doğru işi yapmağa ve fenalığa karşı yürümeğe teşvik eder. O, cehalet karanlığını giderip insanları aydınlığa irşad eder.

Buda şefkat babası ve sevgi annesidir. O bütün insanlara şefkatini bütün gayretile tatbik eder. İnsanlar onun şefkatine ve onun çocukları gibi kurtarmasına muhtaçdırlar.

III
EBEDÎ BUDA

1. Buda prens olarak doğmuş ve münzevi olarak aydınlığa erişmiş gibi inanılıyorsa da hakikaten başı da sonu da olmayan dünyada her zaman bulunmuştur.

Ebedî Buda olarak bütün insanları tanımış ve bütün kurtarma çaresini tatbik etmiştir.

Budanın öğrettiği Ebedî talimat yalandan uzaktır. Çünkü o yer yüzündeki her şeyi olduğu gibi bilir ve insanlara onu öğretir.

Hakikaten dünyayı olduğu gibi anlamak çok güçtür, doğru göründüğü şeyin yalan, yalan görünenin doğru olduğu gibi. Câhil adamlar dünyayı anlıyamazlar.

Yalnız Buda dünyayı tam olduğu gibi görür. O hiçbir zaman doğru veya yalan, iyi veya fena demez, yalnız dünyanın hakiki suretini tasvir eder.

Budanın öğretmek istediği şey: "insan kendi huyu, ameli ve inancına göre fazilet kökünü beslemelidir."

2. Buda yalnız söz ile değil kendi hayatı ile öğretiyor. Ömrü sonsuz olmasına rağmen açgözlü insanları uyandırmak için tedbir olarak ölümü kullanır.

"Bir doktorun evde bulunmadığı zaman, çocukları hataen zehir içmişlerdir. Doktor evine dönünce bunların hastalıklarını görüp panzehir içirmiştir. Ağırca zehirlenmeyen çocukları ilacı içip iyileşmiş, fakat ağırca hastalananları ilacı reddetmişlerdir.

Çocuklarına karşı baba sevgisi ile dolu doktor onları tedavi için fevkalâde bir tedbir almağa karar vermiştir. Çocuklarına "Ben uzun bir sefere çıkmalıyım. İhtiyar olduğumdan günlerin birinde ölmek ihtimalim var. Ölüm haberimi duyar duymaz buraya bırakacağım ilacı alıp iyileşiniz." demiş ve uzun bir sefere çıkmış, ve bir haberci vasıtasile ölüm haberini eriştirmiştir.

Haberi alan çocuklar babalarının ölümüne çok üzülmüşler. Keder ve çaresizlik içinde babalarının vasiyetini hatırlıyarak ilacı içip iyileşmişlerdir.

Bu babanın yalanını azarlayan olur mu? Buda da bu baba gibidir. O da, istek bağîle bağlanmış insanları kurtarmak için hayat ve memat hikâyesini kullanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BUDANIN SURETİ VE FAZİLETİ

I
BUDANIN 3 TÜRLÜ SURETİ

1. Budayı suret ve görünüşü ile tanımağa kalkışmayınız, bunlar hakikî Buda değildirler. Hakikî Buda aydınlığın kendisidir. Bundan dolayı Budayı tanımak aydınlığı hissetmektir.

Budanın fevkalâde hususiyetini görüp te Budayı tanıdığına kanaat etmek câhil gözün kabahatidir. Çünkü hakikî Buda bir suret içine alınmaz ve insan gözile görünmez. Hiçbir tarif Budanın suretini anlatamaz.

Budanın sureti hakkında söylesek te Ebedî Buda bir belli suretli değilder. Fakat her hangi bir sureti alabilir.

Budanın Sureti ve Fazileti

Budanın suretini açıkça gören veya onun vasfını kavrayıp ta suret ve vasfına bağlanmayan varsa, o insan Budayı görmek ve bilmek kabiliyetini elde etmiş olur.

2. Budanın bedeni aydınlığın özüdür. Şekilsiz ve gayri maddî olmasına rağmen her zaman var olmuş ve var olacaktır. Gıda ile beslenen maddî bir beden olmayıp hikmetten mürekkep ebedi bir varlıktır. Bundan dolayı Buda korku veya hastalıktan uzak, ve ebediyen değişmez.

Aydınlık var iken Buda ebediyen kaybolmaz. Aydınlık, insanları yeni hayata doğru uyandırır ve onlara Budanın dünyasında doğmaya sebep olan hikmet nuru olarak gözükür.

Bu hikmeti anlıyanlar Budanın çocukları olurlar; onun öğrettiğini tutarlar ve gelecek nesillere tevdî ederler. Budanın kuvvetinden daha muciz şey bulunamaz.

3. Budanın 3 türlü bedeni vardır. Birisi Dharma-kaya yani öğretimin esası, ikincisi Sambhoga-kaya yani etkilik, üçüncüsü de Nirmana-kaya yani açıkça göstermek cehetidir.

Dharma-kaya öğretim'in özüdür, yani hakikatin kendisidir. Esans cehetinden Budanın sureti de rengi de yoktur. Bundan dolayı gelen tarafı da gidecek tarafı da yoktur. Mavî gök gibi, her şeyi kapsar; ve kendisi her şey olduğundan, eksik olduğu şey yoktur.

Buda insanlar tarafından "hatırlandığı zaman mevcut olur değil ve onu unuttukları zaman kaybolur da değildir. İnsanların saadetli ve rahat zamanlarında görünmek mecburiyetinde olmadığı gibi insanların dikkatsiz ve tembel zamanlarında kaybolmak mecburiyetinde de değilder. İnsan düşüncesinin favkinde bulunuyor.

Bu cehetten Budanın bedeni evrenin bütün köşesini doldurur, insanlar onun varlığına inansa da inanmasa da her yere yetişir ve ebediyen mevcuttur.

4. Sambhogaya: sureti bulunmayan ruh olan şefkat ve merhametin birleştiği Budanın hususiyeti bütün insanları kurtarmak için doğmak ve ölmek sembolü vasıtasile, yemin etmek vasıtasile, terbiye ve onun ismini zikretmekle kendisini tecelli ettirmek demektir.

Budanın Sureti ve Fazileti

Şefkat bu bedenin özü olup Buda bütün serbestlik isteyenleri serbest eder. Ateşin yakıt bitinceye kadar hiç sönmediği gibi Budanın şefkâti de dünyevî isteklerin bitmesine kadar devam eder. Yelin tozu uçurduğu gibi, bu beden içindeki Buda insanların acılık tozunu uçurur.

Nirmana-kaya: Budanın kurtarma etkisini tamamlamak için Buda bu dünyaya bedenli olarak görülür ve insanları hal ve kabiliyetlerine göre doğum, inzivaya çekilmek ve aydınlığa erişmek yollarını gösterir. Bu suret içinde Buda hastalık ve ölüm gibi her türlü yolu kullanır.

Budanın asıl şekli Dharma-kaya ise de insanların huyları değiştiği gibi Buda başka şekillerde görünür. Budanın şekli insanların istek, amel ve kabiliyetlerine göre değişse de Buda yalnız Dharma hakikati ile alâkadardır.

Buda 3 türlü bedene malik ise de onun ruh ve hedefi tektir yani insanları kurtarmaktır.

Herhalde Buda kendi pâkliğinde tecelli eder. Fakat Buda bir şekil olmadığından bu tecelli Buda olmuyor. Budalık her şeyi kapsar ve aydınlığı kendi bedeni yapar, aydınlık olarak ta Hakikati idrak edebilenler huzurunda tecelli eder.

II
BUDANIN TECELLİSİ

1. Budanın bu dünyada tecelli etmesi çok nadirdir. Buda tecelli ederse, aydınlığa erir, Dharmayı tebliğ eder, şübhe çemberini keser, istek cazibesini kökünden kaldırır, fenalık çeşmesini kapatır. Hiç engel görmeden yer yüzünde dolaşır. Bu dünyada Budayı yüceltmekten fazla iyilik yoktur.

Cefayı çeken insanları terkedemediğinden Buda bu dünyada tecelli eder. Yegâne maksadı Dharmayı teşyi etmek ve onun Haklığı ile insanları sevindirmektir.

Haksızlık ile dolu, açgözlü istek ve rahatsızlıkla çabalanan dünyaya Dharmayı teşyi etmek çok güçtür. Büyük sevgi ve şefkat yüzünden Buda bu ağırlıklara karşı gelir.

2. Buda bütün insanların iyi dostudur. Buda birisinin dünyevi ihtirasın ağır yükünü taşıyanı görürse, bu yükü kendisine alır. Birisinin aldandığını görünce, Saf Hikmet nuru ile bunu giderir.

Annesi yanından ayrılmak istemeyen dana gibi, Budanın öğrettiklerini duyanlar hepsi bu talimatın saadet getirdiğini bildiğinden onu bırakmak istemezler.

3. Ay batınca insanlar ay kayboldu, ay doğarsa ay göründü derler. Hakikatte ay ne kaybolur ne de görünür, gökte devamlı olarak parlar. Buda tam bu ay gibidir. O ne görünür, ne de kaybolur. O bunları insanları talim etmek için böyle yapar.

İnsanlar ayı dolunay, hilâl diye adarlar, fakat hakikatte ay her zaman doludur, ne fazla ne de eksik. Buda tam bu ay gibidir. İnsanların gözünde Buda değişir gibi olsa da, hakikatte Buda hiç değişmez.

Ay insanla dolu şehir, uyuyan köy, dağlar ve ırmaklar, elhasıl her şeyin üzerine çıkar. Ay göl dibinde, su

testisi içinde ve yaprak üstündeki çiğ damlası içinde görünür. İnsan yüz millerce yolu yürüse bile, ay onunla beraberdir. İnsana göre ay değişir, fakat ay hiç değişmez. Buda da ay gibi insanları takip eder ve çeşitli görünüşlere girir. Fakat özellikte o değişmez.

4. Budanın görünüşü kaybolması tesadüfle izah edilebilir. Yani sebeb ve şerait müsait ise Buda tecelli eder, eğer bunlar müsait olmazsa Buda bu dünyadan ayrılır.

Buda gözüktü mü kayboldu mu, Budalık her zaman aynıdır. Bundan dolayı bu prensipi bilen insan, Budanın gösterişli suretinin değişmesini farketmeden dünyanın şartları içinde ve insan düşüncesinin değişmesinin tesiri altında kalmadan aydınlık yolunu takip etmelidir.

Budanın maddi beden olmayıp aydınlıktan ibaret olduğu evelce beyan edilmiştir. Beden kab gibidir, aydınlıkla doldurulursa Buda denilebilir. Birisi Budanın maddi bedenine bağlı olarak onun kaybolmasına acırsa o insan hakikî Budayı göremez.

Hakikatte herşeyin hakikî tabiatı görünme ve kaybolma, gelme ve gitme, iyi ve fenaları ayrıdetmenin fevkındadır. Her şey şekilsiz ve eşittir.

Bu gibi ayırdetme görenlerin hata hükmetmelerinden geliyor. Budanın hakikî sureti (şekli) ne görünür ne de kaybolur.

III
BUDANIN HİKMETLERİ

1. Buda şu beş hikmeti yüzündan dünyanın saygısını kazanmıştır: üstün idare; üstün görüş; tam akıl; yüksek talimatı; ve öğrettiklerini amele koydurma kabiliyetidir.

Bunun üzerine başka 8 hikmetîle Buda insanlara sevgi ve saadet bağışlar. Onun talimatını icra etmekle dünyada hemen semeresini verir, iyi ile fena, doğru ile hatayı ayırdetmek kabiliyetini verir, doğru yolu göstermekle insanları aydınlığa irşad etme kabiliyetini verir, bütün insanları eşit yola irşad etme kabiliyetini verir, övünmekten kaçınma kabiliyetini verir, onun söylediklerini icra kabiliyetini verir, onun yaptıklarını söyleme kabiliyetini verir, böyle yapmakla onun şefkatli kalbinin dilediklerini tamam icra ettirir.

Derin düşünce içinde Buda bütün insanlara şefkat, merhamet, saadet ve hatta muvazene ile parlayan serin ve refah ruhu elde eder. O bütün insanların kalplerini pakliyerek ve tam ve tek ruh saadetini bağışlıyarak adaletle davranır.

2. Buda bütün insanların baba ve annesidir. Çocuk doğumundan 16 ay müddetçe baba ve anne çocuklarîle çocukça konuşup sonra yavaş yavaş büyükler gibi konuşmaya öğrettikleri gibi Buda da başta insanların işlerine bakar, sonra kendilerine bırakır. O başta her işi onların diledikleri gibi yürüttürür, sonra onları refah ve selâmet sığınak altına alır.

Budanın kendi lisanîle verdiği talimatı insanlar kendi lisanlarına uydurur ve bunun yalnız kendileri için verildiğini düşünürler.

Budanın fikir sahası insan düşüncesinin favkındadır. Sözle açıklamak mümkün olmayıp yalnız masal ile andırılabilir.

Irmak at, fil, balık ve kaplumbağalar tarafından kirlenir, fakat hele ırmak akar ve her zaman temizdir.

Buda da büyük ırmak gibidir. Başka dinlerin balık ve kaplumbağaları yüzerek onun akışını değiştirmek isterlerse de Budanın Dharması saf ve karıştırılmadan durmaz, akar.

3. Budanın mükemmel hikmeti, aşırı tarafgirlikten uzak ve tarifi imkânsız kadar muvazeneyi saklar. O, bütün insanların fikir ve hassasiyetlerini bilir ve bu dünyadaki her şeyi derhal kavrar.

Gök yüzündeki yıldızların sakin denize aksettikleri gibi, insanların fikir, duygu ve keyfiyetleri de Budanın derin hikmetine akseder. Bundan dolayı Buda mükemmel aydın ve herşeyi bilen diye adlanır.

Budanın aklı insanların kurak gönüllerini canlandırır, aydınlatır ve bu dünyanın önemini, onun sebebi ve tesiri, görülmesi ve kaybolmasını öğretir. Hakikaten Budanın aklı bulunmazsa, insanlar bu dünyanın hangi cehetini kavrayabilirlerdi?

4. Buda, Buda olarak her zaman tecelli etmiyor. Vaktile şeytan olarak, vaktile kadın, Tanrı veya siyaset adamı olarak tecelli eder. Vaktile fuhuşhane veya kumarcılar evinde tecelli eder.

Geçici hastalık zamanında tedavi eden doktor olarak ve savaş zamanında çeken insanlara sabır ve merhamet'i öğretir; eşyaların ebedi olduğuna kanî olanlara geçici ve kararsız olduğunu öğretir; mağrur ve bencil olanlara alçak gönüllük ve fedakârlığı öğretir; dünya zevklarına verilenlere dünyanın sefâletini gösterir.

Budanın işi bütün iş ve bütün fırsatta Dharma-kaya (Budanın hakiki hüviyeti) nin saf mahiyetini göstermektir. Şöyle Budanın şefkat ve merhameti bu Dharma-kayadan sonsuz hayat ve sınırsız nur halinde akar ve insanlara kurtuluşu ikram eder.

5. Bu dünya ebediyen kırılma ve yeniden kurmayı tekrarlıyan bir yangın altındaki ev gibidir. İnsanlar bilmezlikleri yüzünden, hiddet, memnuniyetsizlik, kıskanma, tarafgirlik ve dünyevî ihtiraslar ile akılları kaybederler. Onlar annesine muhtaç olan çocuk gibi Budanın merhametine muhtaçtırlar.

Buda bütün dünyanın babasıdır; bütün insaniyet Budanın çocuklarıdır. Buda erenlerin erenidir. Dünya ihtiyarlık, hastalık ve ölüm yangını altındadır. Fakat insanlar dünyevî zevki kovalamaları yüzünden bu hakikati anlamıyorlar.

Buda bu aldatıcı dünyanın hakikaten yanan bir ev olduğunu gördüğünden bundan ayrılıp tenha orman içinde refahiyeti bulmuştur. Orada merhametle "Bu çekici ve değişici dünya benimkidir; bütün cahil ve dikkatsiz insanlar çocuklarımdır; yalnız ben bunları bu aldanma ve sefaletten kurtarabilirim" diye hitab eder.

Buda Dharmanın büyük kralıdır ve istediği gibi insanlara talimat verir. Buda bu dünyaya insanlara saadet vermek için tecelli eder. Onları acılıktan kurtarmak için Dharmayı öğretir, fakat insanların kulakları hırstan dolayı işitmez olmuş ve onlar dikkatsizdirler.

Fakat onun talimatına inananlar hayatta aldanma ve sefaletten hürdürler. O diyor ki: "İnsanlar yalnız kendi akıllarına dayanmakla kurtulamazlar. İman vasıtasîle benim talimatımı elde etmelidirler". İşte bundan dolayı insan Budanın talimatını dinlemeli ve onu amele koymalıdır.

DHARMA

BİRİNCİ BÖLÜM

SEBEP VE NETİCE MÜNASEBETLERİ

I
DÖRT BÜYÜK HAKİKAT

1. Bu dünya her türlü ıstırap ile doludur. Doğum, ihtiyarlık, hastalık ve ölüm hepsi ıstıraptır. Nefret ettiği adamla kavuşmak, sevdiği birisinden ayrılmak, ihtiyacını dolduramamak ta ıstıraptır. Hırstan hür olmıyan hayat her zaman sıkıntılı olur. Buna ıstırap hakikati denir.

İnsan sıkıntısının sebebi şübhesiz beden susaması ve dünyevî ihtiras hayalinde bulunur. Bu susama ve hayal'in kökleri de bedenî içgüdüde bulunur. Böyle, dibinde kuvvetli yaşama isteği bulunan hırs, gördüğü ve işittiğini arar, hatta ölümü bile. Bu ıstırap sebebinin hakikati denir.

Bütün insan ihtirasının kökünde yatan hırsı kaldırılabilirse ihtiras da ölür ve bütün insanların ıstırapları da biter. Bu ıstırabı bitirme hakikati denir.

Hırs ve ıstıraptan boş hale girmek için insan sekiz doğru yoldan yürümelidir. Bunlar Doğru görmek, doğru düşünmek, doğru söylemek, doğru hareket, doğru hayat, doğru ictihad, doğru hatır ve doğru kalp temerküzüdür. Bu ıstırabı bitirme için doğru yol hakikati denir.

İnsan bu hakikatleri iyice bilmelidir. Çünkü dünya ıstırapla dolu ve bir insan ıstıraptan kurtulmak isterse, bu ıstırabın yegâne sebebi olan dünyevî ihtirastan kesin olarak ayrılmalıdır. Bütün dünyevî ihtirastan hür olan halet yalnız aydınlık vasıtasîle erişilebilir. Bu aydınlık ta yalnız bu sekiz doğru yol vasıtasîle elde edilebilir.

2. Aydınlığı arayanlar dört kutsal hakikati anlamalıdır. Bunu anlamıyanlar yanlış yoldan çıkamıyacaktır. Bu dört kutsal hakikati anlıyanlar ise "aydınlık gözünü açanlar" diye adlanırlar.

Bundan dolayı Budanın talimatına tâbi olmak istiyenler bu dört kutsal hakikati cidden anlamalıdırlar.

Her zaman her hakikî eren bu dört kutsal hakikati anlıyan ve başkalarına öğretendir.

Bir insan dört kutsal hakikati açıkça anlarsa, kutsal sekiz doğru yol onu hırstan alıkoyar; hırstan kurtulunca insan başkalar ile savaşmaz, öldürmez, hırsızlık yapmaz, zina yapmaz, yalan söylemez, hakarat etmez, yaltaklık yapmaz, kıskanmaz, kızmaz, hayatın geçici olduğunu unutmaz ve doğruluktan uzaklaşmaz.

3. Kutsal yolu takip eden, elinde ışık karanlık odaya girmeğe benzer: karanlık yok olur ve oda ışıkla dolu olur.

Kutsal hakikatin mânasını anlıyan ve kutsal yolu takip etmesini öğrenenler cahillik karanlığını bitiren akıl ışığını elde edenlerdir.

Buda Dört Kutsal Hakikati göstermekle insanları irşad eder. Bunu anlıyanlar aydınlığa kavuşurlar; bunlar bu şaşkın dünyada başkalarını irşad ve himaye edebilirler, ve inanılır olurlar. Dört Kutsal Hakikat açıkça anlaşılırsa, bütün dünyevî ihtirasın kökleri kuruyacaktır.

Buda Dört Kutsal Hakikat vasıtasîle Budanın talebeleri başka bütün kıymetli hakikatlere erecek, bütün mânasını anlıyan akıl ve anlayış elde eder ve bütün insanlara Dharmayı öğretebilecektir.

II
ACAYİP BAĞLANTI

1. Bütün insan sıkıntıların nedeni olduğu gibi, bunu bitirmek yolu da vardır, çünkü dünyada herşey türlü sebep ve şartların sonucu olup, bu sebep ve şartlar değişir ve yok olursa herşey kaybolur.

Yağmur yağar, yel eser, çiçekler açar, yapraklar dökülür. Bütün bu olanlar neden ve şartlarla bağlı ve sonuçları olup bu neden ve şartların değişmelerîle kaybolurlar.

İnsan baba ve annesinin neden ve şartlarîle doğar. Bedeni yemekle beslenir: ruhu talimat ve tecrübe ile beslenir.

Bundan dolayı beden ile ruh şartlarla bağlı olup bu şartların değişmesi ile değişirler.

Bir ağ düğümlerden kurulmuş olduğu gibi bu dünyadaki her şey düğümlerle bağlıdır. Eğer birisi ağın gözünü mustakil diye düşünürse o yanılmıştır.

Ağ birbirine bağlı gözlerden mürekkep olduğundan dolayı ağ denilir ve her bir gözün kendi yeri ve başkalarına karşı sorumluluğu vardır.

2. Çiçekler bir kaç şartların sonucu olarak açarlar. Yapraklar da bir kaç şartların dolayisîle dökülürler. Çiçekler mustakil açılmaz, yapraklar da ayrı bir sebepten dolayı dökülmez. Böyle herşeyin gelecek ve gideceği var; hiç değişmeden mustakil kalamaz.

Her şeyin bir kaç sebep ve şartlarla doğduğu ebedi ve değişmez bir kanundur ve her şey aynî kanunla yok olur; her şey değişir ve hiçbir şey ebediyen kalmaz.

III
DESTEKLEŞME

1. İnsan kederi, iniltisi, ağrısı ve şiddetli acısının kökü nerededir? Bunlar umumiyetle insanların hırsında bulunmaz mı?

Onlar zenginlik ve şeref, rahatlık ve keyif, heyecanlık ve kendisine düşkün hayata inatla yapışırlar (bağlı olurlar) ve bunlara karşı isteğin bütün insan ıstıraplarının başı olduğunu bilmezler.

Bu dünya yaratılışından beri âfetlerle doludur. Yalnız bununla kalmıyarak hastalık, ihtiyarlık ve ölüm de katlanmıştır.

Fakat insan bütün bu olayları iyi düşünürse, bütün bu ıstırapların kökünde şiddetli hırsın yattığını anlıyacaktır. Eğer hırs kaldırılabilirse insan ıstırapları da sona erir.

İnsanın kalbini dolduran açgözlülükte cehalet görülür.

Bu, her şeyin hakikî sebeplerini bilmemekten geliyor.

Hakikatte elde edilemez fakat daima körce aranan pis hırslar cehâlet ve hırstan doğar.

Cehâlet ve hırstan dolayı insanlar hakikatte yok iken ayırdetmeyi düşünüyorlar. Asılda insanın davranı-

şında ne doğru ne hata vardır ama, insanlar cehâletten dolayı ayırdetmeyi düşünür ve doğru veya yanlış diye hüküm verirler.

Cehâletten dolayı insanlar her zaman yanlış düşünür ve doğru görüşü kaybeder, benciliklerine yapışıp yanlış hareket ederler. Sonuç olarak onlar aldatıcı varlığa dayanırlar.

Hareketlerini benciliğe tarla yaparak, fikir ayırtlığını tohum yaparak, kalplerini cehalet bulutu ile kaplıyarak, şiddetli hırs yağmuru ile verimli yaparak, bencilik inadı ile sulıyarak onlar kötü fikri artırır ve aldanma cisimlenmesini arkalarında taşırlar.

2. Bundan dolayı, hakikatte, insanların kendi kalpleri keder, inilti, ağrı ve şiddetli acıyı yaratırlar.

Bu dünyadaki bütün aldanma insanın kendi kalbinden doğan bir gölgeden başka bir şey değildir. Ayni zamanda ayni kalpten aydınlık dünyası da doğar.

3. Bu dünyada üc türlü yanlış görüş, vardır. İnsan bu görüşlere yapışırsa bu dünyada herşey red edilir.

Birincisi bütün insan tecrübeleri hepsi kısmete dayanır diye inanan; ikincisi herşey Tanrı tarafından yaradılmış ve onun isteğine göre yürütülür diye inanan, üçüncüsü herşey hiçbir sebep ve şartsız ani olarak vaki olur diye inanandır.

Eğer herşey kısmet ile kararlaştırılmiş ise, her iyi ve her kötü işler önceden kararlaştırılmış, saadet ile keder de önceden tayin edilmiş ise önceden düzenlenmemiş hiçbir şey mevcut olmazdı. O zaman dünyanın terakki ve iyileşmesi yolundaki bütün insan planı ve ictihadı boş olur ve insaniyet ümitsiz kalırdı.

Başka görüşler için de bu doğrudur. Çünkü, eğer herşey Tanrının elinde ise insan için boyun eğmeden başka ne kalır? Bu gibi düşüncede bulunan insanlar ümitsiz kalır ve akıllıca hareket etmek ve kötülükten kaçmaktan vazgeçerler.

Hakikaten bütün bu üç görüş yanlıştır: herşey sebep ve şartların toplanmasından gelen bir sürü tecelliden ibarettir.

İKİNCİ BÖLÜM

İNSAN KALBİ VE HAKİKÎ SURETİ

I

SÜREKSİZLİKTE CİSİM YOKTUR

1. Beden ile kalp türlü sebeplerin birikmesîle vücude geldiğinden bir cisim bulunamaz. İnsan bedeni unsurların toplanması olduğundan sürekli değildir.

Eğer bedenin cismi bulunsa idi, kararlaştırdığı herşeyi yapabilirdi.

Bir kral istediği gibi övmek veya ceza vermeğe muktadirdir, fakat hiç istemeden hasta veya ihtiyar olur, serveti de isteği de hiçbir işe yaramaz.

Bunun gibi kalbin de cismi yoktur. İnsan kalbi sebep ve şartların birikmesinden ibarettir ve devamlı değişmektedir.

Eğer kalp cisimli olsa idi, istediği gibi hareket edebi-

lirdi, fakat o doğru diye bilen şeyden uzaklaşıp isteksiz kötülük arkasından koşar.

2. Birisi bu beden devamlı mı yok mudur diye sorulursa "devamsız" diye cevaplandırmaktan başka çare yoktur.

Birisi devamsız varlık saadet midir yoksa ıstırap mıdır diye sorulduğu zaman "ıstıraptır" demeğe mecburdur.

Böyle değişir ve ıstırapla dolu süreksiz şeyin cisim olduğuna kanî olmak büyük bir hatadır.

İnsan kalbi de devamsız ve ıstıraptır; bir cisim diye adlanmaz.

Bizim şahsi hayatımızı teşkil eden hakikî beden ve kalbimiz ile bunları kuşatan dış dünya "Ben" veya "Benim" gibi anlayışlardan uzaktırlar.

Yalnız kirli hırsla bulutlanan ve akla sığmıyan kalp inatla "Ben" ve "Benim" i düşünmekte inatla ısrar eder.

Her beden ve muhiti sebep ve şartların birikmesinden doğmuş olduğundan devamlı olarak değişir ve hiç sona ermez.

Sonsuz değişme içinde olan insan aklı ırmağın akan suyu ve mumun yanan alevi gibidir; maymun gibe bir dakika bile durmadan hoplamaktadır.

Akıllı adam bunları görüp duyarak, bedeni ve kalbine yapışmalarını bıraktığı anda aydınlığa erir.

3. Bu dünyada kimsenin yapamayan beş şey vardır. Birinci, ihtiyarlarken bunu durdurmak; ikincisi, hasta iken bunu durdurmak, üçüncüsü ölmekten kurtulmak, dördüncüsü, tükenirken bunu durdurmak, beşincisi yok olmaya karşı gelmek.

Âdi insanlar hepsi ergeç bu hallere rastlar, netice olarak sıkıntı çeker, yalnız Budanın talimatını alanlar bunların kaçınılmaz olduğunu bildiklerinden dolayı ıstırap çekmezler.

Bu dünyada başkaca dört hakikat vardır. Birincisi, bütün yaradılanlar cehâletten doğarlar; ikincisi, bütün hırs hedefleri süreksiz, kararsız ve ıstıraptırlar; üçüncüsü, bütün mevcut şeyler süreksiz, kararsız ve ıstıraplıdırlar; dördüncüsü, bütün dünyada "Ben" veya "Benim" denilen bir şey yoktur.

Her şeyin süreksiz, geçici ve benliksiz olmadığı hakikat Budanın bu dünyaya tecelli edip etmemesîle hiç alâkası yoktur. Bu hakikatler gerçektir; Buda bunu bildiğinden dolayı bütün insanlara Dharmayı öğretir.

II
KALBİN KURULUŞU

1. Aldanma ile aydınlanma her ikisi kalp içinde doğar, bütün varlık ve olaylar sihirbazın yeninden çıkan şeyler gibi kalbin işlemesîle meydana gelir.

Kalbin hareketinde sınır yoktur ve hayatın muhitini teşkil eder. Kirli kalp kendisini kirli şeylerle çevirir ve pâk kalb kendisini pâk şeylerle çevirir; bundan dolayı muhitin de kalp hareketinden fazla bir sınırı yoktur.

Resim rassam tarafından, muhit te kalbin hareketîle yapılır. Budanın yarattığı muhit pâk ve lekeden kurtulmuş olur, fakat âdi insanlarınki ise böyle değildir.

Kalp usta bir ressam gibi türlü türlü dünyayı yapa-

bilir. Bu işte kalp, Buda ve avâm arasında fark yoktur.

Buda herşeyin kalpten doğduğunu iyice bildiğinden dolayı, bunu böyle bilenler hakikî Budayı görebilirler.

2. Fakat kendi muhitini yaradan kalp hiçbir zaman geçen, hazır ve ilerideki hatıra, korku ve iniltilerden hür değildir. Çünkü bu kalp içinde cehâlet ve hırs bulunmaktadır.

Aldanma hâleti bu cehâlet ve hırstan doğar, ve bütün bunların sebep ve şartları yalnız ve yalnız kalp içindedir.

Hayat ta ölüm de kalpten doğar ve kalpte kalır. Bundan dolayı hayat ve ölüm ile uğraşan kalp tükenirse hayat ve ölüm dünyası da tükenir.

Aldanma âlemi bu kaplten doğar, aldanan gözle görüldüğünden dolayı aldanan âlem olur. Eğer birisi kalp

dışında aldanma âlemi bulunmadığını anlarsa, kalp aydınlanır, kirli muhit yaradılmaz ve o adam aydınlığa ermiş olur.

Böyle hayat ve ölüm kalp tarafından yaradılır, kalba bağlı olur ve kalp tarafından idare edilir. Kalp her hâletin idarecisidir. Istırap âlemi aldanan insan kalbi tarafından meydana getirilir.

3. İşte böyle herşey ilkönce kalp tarafından idare edilir, kalp tarafından yaradılır. Sığırın araba çekmesini tekerleğin takip ettiği gibi kirli kalple söyleyen ve amel eden adamı ıstırap takip eder.

Eğer bir adam pâk kalple söyler ve amel ederse, kendi gölgesi gibi saadet onu takip eder. Fenalığı yapan adam kendisinin yaptığı fenalığı yaptığına acır ve sonraki hayatında kaçılmaz cezasını alır. Fakat iyilik yapanlar yaptıkları iyilikten dolayı mesut olurlar ve sonraki hayatta onun mükâfatı olarak devamlı saadete erişir.

Kalp kirli olursa pürüz ve müşkül yolda ayakların sürçmeğe ve yere düşüp acı vermesine sebep olur. Fakat kalp pâk ise, yol düz ve sefer de rahat olur.

Hem beden hem kalbin saflığından hoşlanmak isteyen bencil, kirli fikir ve fena ihtiraslı şebekesini kesip Buda yolundan yürür. Kalbi sâkin olan refahiyete erer ve kalbini terbiye etmeğe gece ve gündüz daha da çalışabilir.

III
EŞYANIN HAKİKÎ HALETİ

1. Zira yer yüzündeki herşey sebep ve şartlar vasıtasîle tecelli ettiğinden eşya arasında hiçbir esaslı fark yoktur. Yalnız insanların gülünç ve ayırdedici fikirleri yüzünden zâhir fark bulunur.

Gökte doğu ile batı farkı yoktur; yalnız insanlar kendiliklerinden bu farkı yaratır ve sonra ona inanırlar.

Birden sonsuza kadar herbir sayı mükemmel sayı olup nicelikte hiç fark yoktur; yalnız insanlar az çok kıymet göstermek için kendi menfaatlerine göre ayırdederler.

Hayat yöntemi ile imha yöntemi arasında zaten hiçbir fark yoktur; fakat insanlar fark yaparlar ve birisine doğum, diğerine ölüm diye isim vermişlerdir. İnsanın işlerinde de doğru ve hata farkı yok iken insanlar kendi menfaatlerine göre fark yaparlar.

Buda bu farklamalardan uzaktır ve bu dünyayı geçici bir bulut gibi görür. Budaya göre her katî şey hayaldir. O bilir ki kalbin aldığı ve bıraktığı şey esaslı değildir; böyle Buda hayal ve ayırdedici fikir tuzağından uzaktır.

2. İnsanlar kendi uygunluk ve rahatları için her şeye yapışırlar; servet ve hazne ve şerefe yapışırlar; ve dünya hayatına bağlı kalırlar.

Onlar varlık ile yokluk, iyi ile fena, doğru ile yanlış arasında keyfî fark yaparlar. İnsanlar için hayat bir bağlantı sürüsü olup, bundan dolayı onlar acılık ve ıstırap hayalini üzerlerine almağa mecburdurlar.

Vaktile uzun bir yola çıkmış adam var imiş. Bir ırmak kenarına geldiği zaman "Bu ırmağın bu tarafı

yürümesi müşkül, öte tarafı kolay görünüyor. Fakat nasıl öte tarafa geçebilirim? " diye düşünmüs. Bunun üzerine sal yaparak bununla selâmet öte kenara erebilmiştir. Sonra düşünmüş ki: "Bu sal ırmağı geçmede çok faydalı oldu; bunu terketmeden arkamda taşıyacağım". Böyle bu adam üzerine lüzumsuz yükü yüklemiştir. Bu adam akıllı adam denilir mi?

Bu hikâye iyi şey bile lüzumsuz yük olunca, terk edilmeli; eğer fena şey olursa daha da öyle olmak icap ettiğini öğretir. Buda faydasız ve lüzumsuz müzakereden kaçınmağı kaide edinmiştir.

3. Her şey ne de gelir, ne de gider; ne de yaradılır ve ne de yok olur; bundan dolayı hiçbir şeyi ne de elde eder, ne de kaybeder.

Budanın öğrettiğine göre herşey varlığı teyid veya inkâr etmenin favkında bulunduğundan ne de doğar, ne de kaybolur. Yani, herşey sebep ve şartların uyguluğundan ileri geldiğinden dolayı mevcut değildir denilebilir. Ayni zamanda sebep ve şartlarla nisbî alâkada

bulunduğundan dolayı gayrı mevcut te değildir denilebilir.

Bir şeyin suretine bakarak ona bağlanmak aldanmanın başıdır. Surete bağlanmadıkça ve yapışmadıkça bu yalan hayal ile gülünç aldanma doğmaz. Aydınlanma bu hakikati görmek ve böyle ahmak aldanmadan hür olmaktır.

Bu dünya hakikaten ruya gibidir ve dünyadaki hazineler cezbedici seraptır. Resimde göründüğü mesafe gibi, eşyanın gerçekliği yoktur ve yalnız pus gibidir.

4. Sayısız sebep ve şartlar vasitasîle doğan şeylerin sonsuz devamına inanmak süreklilik teorisi diye adlanır ve büyük bir hatadır; aynı zamanda şeylerin tamamen kaybolmasına inanmak ta mevcut olmama teorisi diye adlanır ve büyük bir hatadır.

Sürekli hayat ve ölüm, varlık ve yokluk şeylerin hakiki mahiyetile alâkası olmayıp lekelenmiş insan gözüne görünen suretten ibarettir. Hakikatte herşey bu gibi farketme ve bağlanmalardan hürdür.

Herşey bir sürü sebep ve şartlar vasıtasîle yaradıldığından eşyanın gösterişleri daima değişir; yani hakiki madde gibi bir koyuluğu yoktur. Bu gösterişin daimi değişmesi yüzünden eşya serap ve rüyaya teşbih edilir. Fakat bu gösterişteki daimi değişmeye rağmen, asli manevi tabiatîle eşya daimî ve değişmezdir.

Bir ırmak insana ırmak olarak görünse de suda ateş gören şeytana ırmak olarak görünmez. Bundan dolayı insana ırmak "yok" olmayıp, aç şeytana ırmak "var" değildir.

Böyle, eşya "var" da "yok" ta denilemez bir hayal gibidir.

Dahi de, bu hayal gibi dünya dışında, ne hakiki dünya ne de sürekli ve değişmez dünya mevcut olmadığından bu dünyayı ya hayalî dünya veya hakiki dünya olarak görmek te hatadır.

İnsanlar bu hatanın başı bu dünyada diye görürler. Fakat bu dünya bir hayaldan ibaret olunca onda insanları hataya götürür kalp mevcut değildir. Hata, bu hikmeti

anlamayan, hayali veya hakiki dünya diye düşünen insanların kalbinde doğar.

Akıllı adam bu hikmeti anlayıp, hayali hayal diye tanıdığından bu gibi hataya düşmez.

IV
ORTA YOL

1. Aydınlık yolunda yüz tutanlar için iki türlü sakınacak hayat vardır. Birisi bedenî ihtiraslara verilmek, ikincisi de kendi beden ve kalbini inciterek münzevi hayata dalmaktır.

Bu iki aşırı yoldan uzaklaşıp aydınlanma, akıl, kalb rahatlığına götüren yol orta yol denilebilir.

Orta yol hayatı nedir? Bu sekiz asîl yoldan ibarettir: doğru görüş, doğru düşünüş, doğru söz, doğru davranış, doğru geçinme, doğru çalışma, doğru hatıra ve doğru temerküzdür.

Herşey sebep ve şartlar dolayısiyle ya doğar, ya yok olur olduğundan var ile yok'un fevkındadır. Câhiller hayatı ya var, ya da yok olarak görür, fakat akıllılar bu her ikisinin fevkında görür. İşte bu orta yol görüşüdür.

2. Irmak içinde akan bir kütüğü düşünelim. Eğer bu kütük sahillere uğramaz, batmaz, birisi tarafından sahile çıkarılmaz veya çürümezse, akıbet denize erişir. Bunun gibi bir insan kendisine düşkün hayata yapışmazsa, ya hayattan vazgeçerek işkence hayatına dalmazsa, kendi meziyetini iftihar etmezse, fena hareketlere dalmazsa, aydınlık yolunu ararken hayali küçümsemezse veya korkmazsa, işte bu insan orta yoldan yürüyen adamdır.

Aydınlık yolunu takip eden hayatta mühim olan şey her iki aşırılıktan kaçınarak daima orta yoldan yürümektir.

İnsan eşyanın ne var ne de yok olduğunu bilerek, herşeyin rüya gibi hususiyetini hatırlıyarak kendi insaniyetinden iftihar etmek, yaptığı iyiliklerini övmek veya herhangi bir şeye bağlanmaktan sakınmalıdır.

İnsan hırs tutkunu olmaktan kaçınmak isterse eşyaya bağlı olmamak için en başta eşyaya tutunmamağı bilmek lâzımdır. O, ne varlık ne de yokluk, eşyanın ne içerisine ne de dışarısına, ne iyi şeye ve ne de fena şeye, ne doğru ne de yanlışlara yapışmamalıdır.

O, eşyaya bağlanırsa, hemen şu anda aldanma hayatı başlar. Aydınlık yolunu takip eden insan, ne pişman olur, ne de bir şey bekler; bilâkis âdil ve rahat ruhla ne gelecekse onu bekler.

3. Aydınlığın kendisini gösterecek bir türlü şekil ve tabiatı yoktur. Aydınlıkta aydınlanacak bir şey yoktur.

Aldanma ve cehâlet var olduğundan dolayı aydınlık ta vardır. Bunlar yok olursa aydınlık ta yok olur. Bunun aksi de doğrudur. Aldanma ve cehâlet aydınlık bulunduğundan dolayı mevcuttur. Aydınlık yok olursa cehâlet ve aldanma da yok olur.

Bundan dolayı aydınlığı, engel olmaması için de, tutunacak bir "Şey" olarak düşünmekten sakın. Karanlık

içinde bulunan kalp aydınlanırsa karanlık kaybolur ve onun kaybolmasile aydınlık denilen şey de kaybolur.

İnsan aydınlığa tutunmak isterse, hele aldanma halinde demektir. Bundan dolayı aydınlık yolunu takip edenler ona tutunmamalı ve aydınlığa erişince orada kalmamalıdır.

Bu anlamda aydınlığa erişen insan her şeyin aldanma halinde aydınlık ve karanlık halinde nur olduğunu, bütün aldanma ve cehâlet aynen aydınlık olduğunu tanımalıdır.

4. Her şeyin asılda birbirini ayırdeder hiçbir alâmete malik olmaması üzerindeki umumî teklik anlayışı "Sünyata" diye adlanır, ve ne doğmuş, ne kendine has tabiatli, ne de ikiliği haiz olan gayrı-maddî mânasındadır. Çünkü eşya ne doğar ve ne de yok olur ve söz ile de anlatılamaz halde olduğundan gayrı-maddî diye adlanır.

Evelce izah edildiği gibi her şey sebep ve şartlar vasıtasîle ya doğar, ya da yok olur. Hiçbir şey yalnız

kendisi mevcut olmaz, herşey başka herşeyle alâkalıdır.

Nur bulunduğu yerde gölge var; uzunluk bulunursa kısalık; beyaz var yerde siyah vardır. Tam bunun gibi eşyanın kendi asıl tabiatı yalnız başına var olamadığından bunlar gayrı-maddî diye adlanır.

Aynı sebepten dolayı aydınlık cehâletten mustakil bulunamaz, cehâlet te aydınlıktan ayrı bulunamaz. Bunlar her ikisi asıl tabiatlarında farklı bulunmadığından ikilik bulunamaz.

5. İnsanlar âdette kendilerini doğum ve ölüm ile alâkalı düşünür, fakat hakikatte böyle bir telâkki yoktur.

Bu hakikati anlıyan insan doğum ve ölümün ikiliği bulunmadığı hakikatini kavramış oluyor.

İnsan kendi şahsiyeti fikrini beslediğinden sahiplik fikrine yapışir, fakat hakikatte "benlik" diyen bir şey bulunmadığından sahip olmak diyen bir şey de yoktur. Bu hakikati kavrayabilen insan "ikilik yokluğu" hakikatini anlar.

İnsan pâk ile nâ-pâk düşüncesini besler; fakat eşyanın asıl tabiatinde böyle bir fark yoktur, yalnız kendi fikirlerinde doğan yalan ve tuhaf suretten başka bir şey değildir.

Aynı veçhile insan iyi ile fenayı ayrır, fakat bunlar ayrı ayrı değildirler. Aydınlığa yüz tutanlar böyle bir ikiliğin bulunmadığını tanıdığından, bunlar ne iyiliği över ne de fenalığı suçlar, ne iyiliği tahkir ne de fenalığa âlicenaplık gösterir.

İnsan talihsizlikten korkar ve iyi talihi ister; fakat dikkatle araştırdığı zaman talihsizliğin hemen talihli oluverdiğini anlar. Akıllı adam, başarıdan mağrur veya talihsizlikten meyus olmadan, âdil bir ruhla, hayatın değişen durumunu karşılar. İnsan böyle ikiliksiz hakikatini anlar.

Bundan dolayı, varlık ve yokluk, dünyevî ihtiras ve hakiki malumat, pâklik ile nâ-pâklik, iyilik ve yamanlık gibi ikiliği anlatan sözler hakikî suretlerinde izah ta edilemez, idrâk te edilemez. İnsan bu gibi tâbir ve ondan doğan histen kurtulduğu zaman "Sünyata" nın cihanşümul hakikatini anlar.

6. Saf ve güzel kokulu nilüfer çiçeğinin yüksek yerlerdeki temiz balçıktansa bataklıktaki çamur içinde yetiştiği gibi dünyevî ihtiras pisliğinden Budalık aydınlığı çıkar. Muhaliflerin hata görüşleri ve dünyevî ihtiras aldanması Budalığın tohumları olabilir.

Her türlü tehlikeyi göz önüne alarak deniz dibine inilmeyince değeri biçilmez hazine elde edilemediği gibi dünyevî ihtiras denizinin dibine inmeden aydınlık hazinesi elde edilemez. Yüksek dağlar gibi büyük benliğe bağlanan kimse içinde yolu aramak isteği uyanır ve aydınlığa erişebilir.

Eski bir hikâyeye göre doğru yolu arıyan bir münzevi bu ülküsüne ermek için kılıç dağına hiç yaralanmadan tırmanmış ve ateş içine atılıp ta yanmamıştır. Yolu bulmada bütün tehlikelere karşı durmağa azmeden insan benlik kılıç dağı üzerinde ve kin ateşi içinde serin hafif rüzgârı bulur, en sonunda kendisinin savaştığı ve ıstırap çektiği benlik ve dünyevî ihtirasların aynen aydınlık olduğunu tanır.

7. Budanın talimatı iki türlü birbirine muhalif nazar

noktasından ayrılarak bunların başka başke şey olmadığını öğretir. İyi ve doğru gibi görünen şeyi arayıp, fena ve hata gibi görünen şeyden kaçınmak yanlıştır.

Herşey boş ve geçici diyen fikre kapılmak her şeyin hakikî ve değişmez olduğuna inanmak kadar büyük bir hatadır. Bir insan benliğine yapışırsa memnuniyetsizlik veya acılıktan kurtulamaz. Eğer bu insan benliğin yokluğuna inanırsa Hakikât yolunu araması faydasız olur.

Birisi herşey yalnız ıstıraptır diye iddia ederse bu da hatadır. Eğer birisi herşey saadettir diye ileri sürürse bu da yanlıştır. Buda bu tarafgirli telakkîleri aşan ve ikiliğin biriktiği orta yolu öğretir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

AYDINLIK TOHUMU

I
SAF KALP

1. İnsanlar arasında türlü türlü zihniyet vardır: akıllı olanı, aptal olanı, iyi-kalpli olanı, fena huylu olanı, kolay irşad edileni, irşadı müşkül olanı, saf kalpli olanı ve kötü kalpli olanı vardır ama, aydınlık aramada bu farklar önemsiz oluyor. Dünya çeşitli nilüferle dolu havuz gibidir. Türlü türlü renkli nilüferler var. Beyaz, pembe, mavî ve sarı. Hangisi su altında büyür, hangisi yapraklarını su üstünde bulundurur, hangisi de yapraklarını sudan yukarı çıkarır. İnsanlarda daha çok fark vardır. Cins farkı bulunursa da mühim bir fark değildir. Zira uygun çalışma sonunda erkek te kadın da aydınlığa erişebilir.

Bir fil antrenörü olmak için şu beş sıfat sahibi olmak icap eder: sıhhat, güven, çalışkanlık, samimiyet ve akıldır. Aydınlığa yönelen Budanın asil yolunu takib etmekte de ayni beş sıfat sahibi olmalıdır. Bu sıfatlara malik olan, cins farkına bakmadan, aydınlığa erişebilir.

Her insanda aydınlığa yakınlık sıfatı bulunduğundan Budanın talimatını benimsemek için uzun zamana ihtiyac yoktur.

2. Aydınlık yolunu takip ettiği zaman insan kendi gözile Budayı görür ve kendi kalbile Budaya inanır. Budayı gören göz ile Budaya inanan kalp, şu güne kadar doğum ve ölüm aleminde dolaşan ayni göz ile kalptir.

Bir kral ziyan gördüğü haydutu cezalandırmak isterse ilk önce oturduğu yerini bulması icap ettiği gibi bir insan duçar olduğu dünyevi hırstan kurtulmak isterse ilk önce onun menşeini bulmalıdır.

Ev içinde oturan bir insan gözlerini açtığı zaman ilk önce oda içerisini görür, yalnız daha sonra pencere dışındaki manzarayı görür. Ayni veçhile ev içerisindeki eşyayı görmeden önce dışarıdaki şeyleri görmek mümküm değildir.

Eğer beden içinde kalp varsa, beden içindeki şeyleri ilk önce bilmelidir; fakat umumiyetle insan dışarıdaki

şeylere meraklı olup, beden içerisindeki şeyleri hemen hiç bilmez.

Eğer kalp beden dışarısında bulunsa idi, o daima beden ihtiyaçlarile alâkadar olurdu. Fakat hakikatte beden kalbin bildiğini hisseder ve kalp te bedenin hissettiğini bilir. Bundan dolayı insan kalbi bedeninin dışarısındadır denilemez. O zaman kalbin özü nerededir?

3. Çok eski zamandan beri insanlar kendi hareketlerinin şartlarına bağlı ve 2 esasli hata görüşle aldanarak cehâlet içinde dolaşırlar.

Birinci hata doğum ile ölüm hayatının kökünde bulunan ayırdetme fikrinin hakiki bir sıfatı olduğu kanaatidir ve ikincisi ise ayırdetme fikri arkasında gizlenen ve hakiki sıfat olan saf aydınlık fikrine malik olduklarını bilmemeleridir.

Yumruk yaparak kolunu yukarıya kaldırdığı zaman göz bunu görür ve kalp bunun farkına varır, fakat böyle ayırd eden kalp hakiki kalp değildir.

Ayırd edici kalp demek kendi hırs ve mizacının yarattığı hayalî farkı ayırdetmek fikrinden başka bir şey

değildir. Ayırdedici kalp sebep ve şartlara tabî olup, hakiki bir madde değildir ve daima değişir. Fakat insanlar bu fikre doğru fikir olarak inandıklarından, bu aldanma sebep ve şartlara katılıp ıstırabı doğurur.

Yumuruklu el açıldığı zaman kalp bunu farkeder; fakat bu hareket eden kalp midir veya el midir? Veya hiç birisi değil midir? El hareket ederse kalp te kımıldar ve bunun aksi de olur; fakat hareket eden kalp yalnız sathi bir gösteriştir: hakiki ve esaslı bir fikir değilder.

4. Esasen, her insan saf ve parlak kalbe maliktir, yalnız bu kalp durumdan dolayı doğan dünyevi ihtiras kiri ve çöp ile kapalı bulunur. Bu kirlenmiş kalp insanın hakiki sıfatı değildir: eve zorla giren veya misafir olarak gelen birisi gibi başka bir şey katılmıştır.

Ay çok zaman bulutla kapanır, fakat onun saflığı donuklanmaz. Bundan dolayı bu kirlenmiş fikri hakiki fikir olarak düşünüp yanılmamalıdır.

İnsan içerisinde saf ve değişmez bir aydınlık fikrini uyandırmağa çalışarak bu hakikati daima hatırlamalıdır.

İnsan değişen ve kirlenen fikire tabî olarak ve kararsız düşünce ile aldanarak aldanma dünyasında dolaşır.

İnsan kalbinin karışıklık ve kirlenmesi ihtiras ve değişen durum tepkisinden doğar.

Vakâların doğuşu ile rahatsızlanmayan, her durumda saf ve ıstırapsız kalan kalp hakiki kalptir ve hakiki sahiptir.

Misafir gittikçe han kaybolmadığı gibi değişen hayat durumundan doğan kirlenmiş kalp te kaybolunca hakiki kendin kayboldu denilemez. Şartların değişmesi ile değişen şey kalbin hakiki sıfatı değildir.

5. Güneş doğarsa aydınlanan, güneş batarsa karanlık olan bir konferans odasını düşünelim.

Güneş ile gelen aydınlık ile gece ile gelen karanlığı düşünebiliriz, fakat aydınlık ile karanlığı kavrayan kuvveti düşünemeyiz. Aydınlık veya karanlığı tanıyan kuvvet hiçbir insana iade edilemez; yalnız onun esasî sıfatı olan hakiki tabiatına döndürülebilir.

Aydınlık Tohumu

Güneşin doğuş ve batışındaki aydınlık ile karanlık değişimini gören kalb muvakkat bir kalptir.

Hayatın değisen durumuna göre başka başka his eden yalnız bu vakitli kalp olup, hakikî ve doğru kalp değildir. Aydınlıkla karanlığı duyan esaslı ve hakikî kalp insanın hakikî sıfatıdır.

Dışarı şartların durumu ve değişmesi yüzünden doğan iyi ve kötü, aşk ve kinin vakitli duygular insan kalbinin toplanan kirlerinden dolayı doğan vakitli tepkisidirler.

İhtiras ve dünyevî heyecanla kapanmış kalbin içerisinde asîl ve kirlenmemiş, esaslı ve hakikî öz kalp vardır.

Su yuvarlak kab içinde yuvarlak, dördül kab içinde dördül ise de, sunun kendine has bir şekli yoktur. İnsan bu hakikati çoğun defa unutur.

İnsanlar şu iyi şu fena, bunu sever şunu sevmez, varlıkla yokluğu farkederler; böyle görüşlere bağlanarak ıstırap çekerler.

İnsanlar eğer bu hayalî ve yalan ayırdetme fikrinden vaz geçip asli saf fikirlerine dönerlerse, hem fikir hem de bedenleri pislik ve ıstıraptan hür olurlardı; bu hürlükle beraber gelen rahatlığa ererlerdi.

II
GİZLİ HAZNE

1. Saf ve doğru fikirin esas olduğu beyan edilmişti; Bu ise Budanın sıfatı ve Budalığın tohumudur.

Güneş ile moxa Çin ve Japonya'da bazı hastalıkların tedavisi için cildin üstüne konarak yakılan pamuğa benzer bitkisel bir madde, arasında mercek konulduğu zaman ateş elde edilir, fakat bu ateş nereden geliyor? Mercek güneşten çok uzak olduğu halde moxa üzerinde ateş muhakkak yaratılır. Fakat moxa da yanmak sıfatı bulunmazsa, hiç ateş çıkmazdı.

Bunun gibi Budanın hikmet nuru insan kalbinde toplanırsa Budalıktan ibaret olan insan kalbi de tutuşur, ve onun nuru aydınlığîle insanların kalbini aydınlatır ve Budaya karşı imanı uyatır.

İnsanların çabuk imana girmeleri için Buda insanlar karşısında Hikmet merceğini elinde tutmaktadır.

2. Çoğu zaman insanlar Budanın aydınlanmış hikmetine meyl eden hakiki kalbi ihmal ederek dünyevî ihtiraslara kapılır, iyi ve fena farkına yapışarak, bağlılık ve ıstıraptan cefa çekerler.

Niçin insanlar bu esaslı ve saf kalbine sahip olduğu halde kendilerinin Buda sıfatını gizliyerek türlü hayallere yapışır, aldanma ve ıstırap dünyasında dolaşırlar?

Eski zamanda bir insan aynanın arkasına bakarak, kendisinin başı da yüzü de görünmediğine çok şaşırmıştır. Dikkatsizce aynanın arka tarafına bakmakla şaşırmak yersizdir.

Aydınlığı arayıp ta bulamadığından dolayı ıstırap çekmek aptallık ve yersizdir. Aydınlıkta muvaffakiyetsizlik yoktur; muvaffakiyetsizlik, doğru kalbi kaplıyan ihtiras ve hayalin toplanmasîle mevcut olan hayallı kalp olduğunu tanımayan farkçı kalple uzun zaman aydınlığı arayanlarda bulunur.

Hata inançlar bertaraf olursa aydınlık meydana çıkar. Acayip bir şeydir ki, insan aydınlığa erişirse, hata inançlar bulunmadığı yerde aydınlığın da bulunmadığını anlar.

3. Buda sıfatı tükenecek bir şey değildir. Kötü insan hayvan veya aç şeytan olarak doğarsa da veya cehenneme giderse de Buda sıfatını kaybetmez.

Kirlenmiş beden veya dünyevî ihtirasla kaplanmış olsa da dibinde Buda sıfatının nuru saklanmaktadır.

4. Eski bir zamanda bir adam dostunu ziyaret etmiş ve içki ile sarhoş olup uykuya dalmış. Dostu belki ileride muhtaç olabilir düşüncesile kıymetli cevherini bu adamın elbise yakası içine dikip gizlemiş.

Bundan haberi olmıyan adam uyandıktan sonra fakirlik ve açlık ıstırabı içinde dolaşmıştır. Uzun zamandan sonra bunlar tekrar kavuşmuşlar ve dostu bu gizli cevher hikâyesini anlatmış ve ondan istifade etmesini tavsiye etmiştir.

İşte bunun gibi Buda sıfatının cevheri ihtiras ve aldanma ıstıraplarının yakasına gizlenerek saflığını muhafaza eder.

İnsan ne kadar kendisinde bu en yüksek sıfatın bulunduğunu bilmez ve ne kadar alçalmış ve câhil olsa bile, Buda, insanda en azdan Buda hikmeti potansialinin bulunduğunu bildiğinden hiç kanaatini kaybetmiyor.

Bununla kalmıyarak Buda cehâlet ve kendilerinin Buda sıfatını göremiyen insanlara iman telkin eder, onları hayallerden kurtarır ve asılda onlarla Budalık arasında hiç fark olmadığını öğretir..

5. Buda bu Budalığa eren adamdır, insanlar ise Budalığa erebilen adamlardır; aralarındaki fark işte bundan ibarettir.

Fakat eğer insan kendisini aydınlanmış düşünürse aldanmış oluyor; o yola doğru gitmekte ise de hele Budalığa ermemiştir.

Budalık ciddi ve sadık çalışmaksızın meydana çıkmaz ve Budalık elde edilmeyince vazife de tamam olmaz.

6. Eski bir zamanda bir kral birkaç körleri toplamış ve fil hakkında fikirlerini sormuştur. Birinci kör filin büyük dişine dokunarak filin büyük bir havuç olduğunu ileri sürmüş; ikincisi kulağına dokunarak filin büyük bir yelpazeye benzediğini söylemiş; başkası hortumuna dokunarak filin havaneline benzediğini söylemiş; başka birisi bacaklarına dokunarak harç gibi olduğunu söylemiş; kuyruğuna dokunan birisi ise halat gibi bir şey olduğunu söylemiştir. Böyle hiç birisi krala filin hakiki suretini izah edememiştir.

Bunun gibi insan da insanın hakiki sıfatının bir kısmını izah edebilir ama, insanın hakiki sıfatı yani Buda sıfatını tarif edemez.

Dünyevî ihtirasla ıstırap çekmiyen ve ölümle de harap olmayan ebedi insan sıfatı yani Buda sıfatı yalnız Buda ve onun asîl talimatı ile elde edilebilir.

III
BENLİKTEN KURTULMAK

1. Buda sıfatı başka dinlerdeki "Ruh" la eşit olduğunu düşünmek hatadır.

"Benlik görüşü" ayırd edici kalbin tuttuğu ve sonradan yapıştığı bir görüş olup terk edilmelidir. Bilakis, Buda sıfatı tarif edilemez fakat bulunmalıdır. Bir görüşte bu benliğe benzer fakat "Ben varım" veya "Benim" gibi mânalardaki "Benlik" değilder.

Benliğin varlığına inanmak yokluğun varlığını düşünen yanlış bir görüştür. Varlığı yokluk olarak düşünen Budalığı red etmek te hatadır.

Bu bir masalla anlatılabilir. Bir anne çocuğunu doktora götürmüş. Doktor çocuğa ilaç vermiş ve annesine bu ilacın hazmedilmesine kadar çocuğu emzirmemeği emretmiştir.

Anne meme başına bir acı sürerek çocuğunu emmekten alıkoymuştur. İlaç hazmolduktan sonra anne meme başını yıkamış ve çocuğunu emzirmiştir. Çocuğunu sevdiğinden dolayı anne bu tedbiri almıştır.

Bu masaldaki anne gibi hata fikri bertaraf etmek ve benliğe yapışkanlığı alıkoymak için Buda benliğin varlığını red eder. Bu yanlış fikirler yok olduktan sonra Buda sıfatı olan doğru fikri öğretir.

Benliğe yapışmak insanı hata hayallere sevkeder, fakat bunların Buda sıfatına inanmak insanı aydınlığa götürür.

Evinde altınla dolu kutusu bulunduğu halde, bunu bilmediğinden fakir hayat yaşıyan bir kadına benzer. Bu kutuyu açıp altınları verdiği gibi Buda insanların kalbini açar ve onlara saf Buda sıfatlarını gösterir.

2. Her insanda bu Buda sıfatı bulunduğu halde niçin insanlar arasında birbinini aldatma, öldürme, niçin sınıf, servet farkları sürüyor?

Bir güreşçinin hikâyesine göre alnına kıymetli taştan bir süs taktığı halde güreşe katılmışır. Güreşirken bu süs alnı içerisine sokulmuştur. Güreşçi kıymetli taşı kaybetti sayarak yarasının tedavisi için doktora gitmiştir. Doktor

derhal bu yaranın taşın içeri girip batmasından ileri geldiğini anlıyarak taşı çıkarıp göstermiştir.

Buda sıfatı da bu hikâyedeki kıymetli taş gibidir. O da türlü ihtirasların kir ve tozu ile kapanır ve insanlar onu kaybettik sanırlar, fakat iyi öğretmen bunu onlar için bulur.

İhtiras, hiddet ve aptallık veya amel ve cezasile ne kadar derin gömülmüş olsa da Buda sıfatı her insanda mevcuttur. Buda sıfatı kayıb olmaz veya kırılmaz, yalnız bütün lekeler bertaraf edildiği zaman tekrar meydana çıkar.

Alın derisi altında gömülü kıymetli taşın doktor tarafından çıkarıldığı güreşçi hikâyesi gibi insanlar da dünyevi ihtiraslar altında gömülü Buda sıfatının Buda nuru vasıtasîle meydana çıktığını görürler.

3. İnsanların şartları ve durumları ne olursa olsun, Buda sıfatı her zaman saf ve sâkindir. İnek derisi ister kırmızı, ister beyaz veya siyah olsun sütünün her zaman beyaz olduğu gibi, insanların hareketleri nasıl hayat şart-

larını değiştirse de veya onların hareket ve düşüncelerinden ne gibi başka başka sonuçlar çıkarsa da Buda sıfatı değişmez.

Bir masala göre Himalaya dağlarının yüksek çimenleri arasında ilaçlı ot varmış. İnsanlar boş yere bunu ararken bir aydın adam kokusundan bu otu bulabilmiştir. O bu otu bir fıçı içine toplamış, fakat o öldükten sonra bu ilaç dağ içine gömülmüş, fıçı içindeki ot da bozulmuş ve tadı da değişmistir.

Bunun gibi Buda sıfatı da dünyevî ihtiras çimenleri altında gizli bulunuyor, fakat Buda bu çimenliği açarak onu insanlara gösterir. İnsanların kendi kabiliyetlerine göre tadı başka başka olur.

4. Pırlanta bilindiği gibi en sert bir madde olup hiç kırılmaz. Kum ve taşlar un gibi kırılabilir, fakat pırlanta dayanır. Buda sıfatı da pırlanta gibi hiç kırılmaz.

İnsanın bedeni de kalbi de bitebilir, fakat Budalık harab olmaz.

Hakikaten Buda sıfatı insanın en yüksek tabiatıdır. Budanın talimatına göre insanlarda erkek ve kadınlık gibi türlü türlü farklar olmasına rağmen Buda sıfatında hiç bir fark yoktur.

Saf altın, madeni iritip başka maddelerden ayırmakla elde edilir. İnsanlar da fikir madenlerini iritip bütün dünyevî ihtiras ve benliği bertaraf ederlerse, hepsi ayni saf Buda sıfatını elde ederler.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İNSAN LEKELERİ

I
KALP LEKESİ

1. Buda sıfatının saflığını kapatan iki türlü dünyevî ihtiras vardır.

Birincisi hüküm zamanında insanların tahsil ve müzakere ihtirasına kapılmalarıdır. İkincisi de insanların kıymetini altüst eden heyecan ihtirasıdır.

Muhakeme aldanması ile muamele aldanmasının her ikisi tüm insan lekesinin esaslı sınıflandırması olarak hesaplanmaktadır, fakat bunların dibinde iki esaslı dünyevî müşkül durum vardır. Birinci cehâlet, ikincisi de ihtirastır.

Muhakeme aldanması cehâlete istinad eder, muamele aldanması da ihtirasa dayanır; bunlar birlikte bütün keder menbaıdırlar.

Câhil insan doğru ve sâlim muhakeme edemez. Bu insan varlık ihtirasına teslim olduğundan herşeye tutunmak ve yapışmak takip eder. Her görünen ve işitilen neş'eli şeye karşı daima duyulan açlık, aldanma alışkanlığına götürür. Hatta ölmek isteğine verilenler de bulunur.

Bu ilkel menbalardan bütün ihtiras, hiddet, aptallık, anlamazlık, küskünlük, kıskançlık, yaltaklık, aldatma, gurur, riayetsizlik, sarhoşluk ve bencillik doğar ve tecelli eder.

2. Ihtiras, memnuniyet üzerindeki hata fikirden; hiddet, hal ve çevre hakkındaki hata fikirden; aptallık, doğru tedbiri alamamaktan doğar.

Bu üç şey – ihtiras, hiddet ve aptallık – dünyanın üç yangınları diye adlanır. İhtiras ateşi bu ihtiras yüzünden doğru fikri kaybedenleri yakar; hiddet ateşi hiddet yüzünden doğru fikri kaybedenleri yakar; aptallık ateşi ise Budanın talimatına kulak vermemekle doğru fikri kaybedenleri yakar.

Hakikaten bu dünya çok ve çeşitli ateş ile yanıyor. Bunlar ihtiras, hiddet, aptallık, çılgınca aşk ve bencillik, zayıflık, hastalık ve ölüm, keder, inleme, ıstırap ve acılık ateşleridir. Her yerde bu ateşler yanıyor. Bunlar yalnız bir insanı yakmakla kalmıyarak başkalarına ıstırap verir ve onları hata muamele, söz ve fikre sevkeder. Bu ateşlerden doğan yaradan çıkan irin ona yaklaşanları zehirler ve fena yollara sevkeder.

3. İhtiras memnun olmak isteğinden, hiddet memnuniyetsizlikten, aptallık ta kirli düşüncelerden doğar. İhtiras nisbeten az günah olsa da kaldırılması müşkül, hiddet günahı daha büyük olsa da kaldırılması kolay; aptallık günahı ise daha da büyük ve kaldırılması da kolay değildir.

Bundan dolayı insanlar bu ateşleri her ne zaman ve her ne yerde bulurlarsa bulsunlar, hakikî memnuniyeti doğru muhakeme etmek, hayattaki memnuniyetsizlikler karşında kalbi doğru idare etmek, Budanın hayırhah ve şefkatli talimatını hatırlamak ile bu ateşleri söndürmelidir. İnsan kalbi akıllı, saf ve bencilliksiz düşünce ile dolarsa, dünyevî ihtirasların köklemesine yer kalmaz.

4. İhtiras, hiddet ve aptallık hararet gibidirler. İnsan bu hararete katılırsa, ne kadar rahat oda içinde yatsa da, ıstırap çeker ve uykusuzluktan şikâyet eder.

Bu gibi harareti bulunmıyanlar soğuk kış gecesi yapraklardan ibaret yorganla yer üzerinde veya sıcak yaz gecesi küçük ve dar odada bile rahat rahat uyuyabilirler.

Bundan dolayı bu üç şey yani ihtiras, hiddet ve aptallık bütün insan kederinin başıdır. Bu keder menbaından kurtulmanın yolu kaideyi iyi takip etmek, kalbi temerküz etmek ve akıl sahibi olmaktır. Kaideyi iyi takip etmek ihtiras lekesini bertaraf eder, kalbi temerküz etmek hiddet lekesini bertaraf eder, akıl da aptallık lekesini bertaraf eder.

5. İnsan ihtirasının ucu yoktur. Susadığı halde tuzlu su içmek gibidir ki, susamak bitmeden izdiyad eder.

İhtirası tatmin etmek te böyledir. Böylelikle yalnız memnuniyetsizlik artar ve keder de kat kat artar.

İhtiras hiç tatmin edilemez; her zaman hiç söndürülmiyen rahatsızlık ve sinirlilik bırakır ve sonra eğer ihtiras tatmin edilmezse çılgınlığa kadar varır.

İhtiraslarını tatmin etmek için insanlar çabalanır ve bir birisi ile savaşır, kral kralla, halkı halkîle, baba anne çocuklarile, birader biraderle, hemşire hemşire ile, dost dostla, onlar ihtiraslarını tatmin etmek için savaşır hatta bir birlerini öldürürler.

İnsanlar sık sık ihtiraslarını tatmin etmek için hayatlarını mahvederler. Onlar hırsızlık yapar, aldatır ve zina yaparlar, sonra yakalanarak yüzkarası ve cezasından ıstırap çekerler.

Onlar ihtirası tatmin etmenin saadetsizlik ve ıstırap getireceğini bildiği halde kendi beden, dil ve fikirlerile günah yaparlar. Öldükten sonra da karanlık âleminde türlü türlü acılıkları tecrübe ederler.

6. Bütün dünyevî ihtiraslar içinde şehvet en kuvvetlisidir. Bütün başka ihtiraslar bunun arkasından gelir.

Şehvet başka ihtiraslara gelişmek meydanını bırakır. Şehvet dünyadaki bütün iyilikleri yiyen şeytan gibidir. Şehvet çiçek bahçesinde gizlenen yılan gibi ihtiras çiçeğini

arayanları zehirler. Şehvet, ağaca tırmanıp bütün dallarına yayılarak ağacı kurutan asma çubuktur. Şehvet insan kalbine yapışarak kalbinin iyi hislerini çekip kurutur. Şehvet şeytan tarafından atılan yem olup aptal insanlar ısırıp günah dünyasının derinliğine sürülürler.

Bir kuru kemiği kanla boyarak köpeğe verirsen köpek tamamen yoruluncaya kadar onu çiğner. İnsanda şehvet te bunun gibi tamamen bitkin hale yetinciye kadar şiddetle arzu eder.

Bir parça et iki vahşi hayvana atılırsa bunlar bunu almak için savaşır tırmaşırlar. Meşaleyi yele karşı elinde tutan aptal kendisini yakar. Bu iki hayvan ve aptal adam gibi insanlar da dünyevî hırsları yüzünden kendilerini yaralar ve yakarlar.

7. Dışarıdan atılan zehirli oktan bedeni himaye etmek yolu varsa da, kendi içerisinden gelen zehirli oktan kurtulma yolu yoktur. İhtiras, hiddet, aptallık ve bencillik; işbu dört zehirli ok kalp içinde yaratılır ve öldürücü surette zehirler.

İhtiras, hiddet ve aptallıkla zehirlenen insanlar yalan söyler, aldatır, hakarat eder ve iki yüzlü olur, sonra da öldürme, hırsızlık yapmak ve zina yapmak günahlarına kadar giderler.

Bu üç fikir hatası, dört türlü fena söz ve üç fena muamele, hepsi toplanarak on büyük fenalık diye adlanır.

Bir insan yalan söylemeğe alışırsa, her türlü fena işi yapar. Fena iş yapınca yalan söylemek icap eder, yalan söylemeğe başlayınca kolay kolay fenalıkları yapar.

İhtiras, şehvet, korku, hiddet, talihsizlik ve kederin hepsi aptallıktan gelir. İşte aptallık zehirlerin en büyüğüdür.

8. İhtirastan amel doğar; amelden de ıstırap doğar; ihtiras, amel ve ıstırap durmadan dönen tekerleğe benzer.

Bu tekerlek dönüşünün başı da sonu da yoktur; insan bu gibi tekrar cisimlenmeden kurtulamaz. Bu ebediyen tekrarlanan göçüş devrine göre bir hayat diğer hayatı takip eder.

Bu ebedi göçüş sırasında bir insanın yakıldığı kül ve kemikleri bir araya toplanırsa bu küme dağ yüksekliğine

çıkar, yine bu sırada emilen ana sütü toplanırsa denizden daha derin olacaktır.

Budalık her insanın içinde mevcut ise de, dünyevî ihtiras lekesi altında çok derin gömülmüş olduğundan uzun zaman bilinmez olarak kalır. Bundan dolayı ıstırap çok umumileşmiş, ve sefil hayat tükenmeden tekerrür eder.

İhtiras, hiddet ve aptallığa teslim olunduğu zaman fena ameller toplanır ve şartlar yeniden doğduğu gibi Budanın talimatına uymakla fenalık kökleri bertaraf olur ve ıstırap âlemine yeniden doğmak ta biter.

II
İNSAN TABİATI

1. İnsan tabiatı giriş yeri bulunmayan koyu bir çalılık gibi delip girmesi müşküldür. Buna mukabil, hayvan tabiatı daha kolay anlaşılır. Hâlâ, insan tabiatı umumiyetle dört mümtaz ayrılıklara taksim edilebilir.

Birincisi, yanlış talimat yüzünden kendine sert muamele yaparak acılık alan insanlardır.

İkincisi, zulüm, hırsızlık, öldürmek ve başka sert muamelelerle başkalarına acılık veren insanlardır.

Üçüncüsü, kendilerile beraber başkalarına da acılık veren insanlardır.

Dördüncüsü kendisi de acımadığı gibi başkalarını da acılıktan kurtaran insanlardır. Bu son sınıf insanları Budanın talimatına uyarak ihtiras, hiddet ve aptallığa yol vermeden öldürmek ve hırsızlıktan uzak şefkat ve akıllı refah hayatı geçirirler.

2. Bu dünyada üç türlü insan mevcuttur. Birincisi kayaya oyulan harfler gibi, çabuk kızarlar ve bu hiddetli hislerini uzun zaman saklarlar. İkincisi kum üzerine yazılan harfler gibi çabuk kızarlar fakat hiddetleri çabuk sönen insanlardır. Üçüncüsü akan suya yazılan harfler gibi geçici hislerini saklamazlar; onlar kötü ve rahatsızlık verici dedikoduları duyulmadan önce geçirirler; kalpleri her zaman saf ve rahattır.

Bundan başka daha üç türlü insanlar var. Birincisi mağrur, çabuk hareket eder fakat hiç te memnun olmayanlardır. Bunların tabiatlarını anlamak kolaydır. İkincisi nazik ve her zaman iyi düşündükten sonra hareket ederler; bunların tabiatlarını anlamak güçtür. Üçüncüsü kendi ihtiraslarına tamamen galip gelenler olup bunların tabiatlarını anlamak imkânsızdır.

Böyle insanlar çeşitli sınıflara taksim edilebilir, fakat onların tabiatlarını anlamak güçtür. Yalnız Buda bunların hepsini anlar ve kendi hikmetîle çeşitli talimat ile irşad eder.,

III
İNSAN HAYATI

1. İnsan hayatını tasvir eden bir hikâye vardır. Bir adam nehir üzerine gemiyi aşağı akıntıya doğru kürek çekiyordu. Sahilde birisi gemiciye "öyle neşeli kürek çekme, önünde akıntılı yer ve muhataralı burgaç var, kayalı mağara içinde timsah ve şeytanlar beklemektedir. Böyle devam edersen harap olursun" diye seslendi.

Bu hikâyedeki "süratli akıntı" şehvet hayatını, "neşeli kürek çekmek" ihtirasa yol vermeyi, "önde akıntılı yer" ıstırap ve acılığın hasıl olmasını, "burgaç" keyifli olmağı, "timsah ve şeytanlar" şehvet ve düşkünlük hayatı arkasından gelen bozulma ve ölümü işaret eder.

Başka bir hikâye var. Bir cürümlü adam kaçmakta ve bir kaç gardiyan bunu takip etmektedir. Yan tarafında bulunan asma çubuğuna tutunarak kuyu içine saklanmak ister. İnerken kuyu dibinde zehirli yılanları gördüğünden emniyet için asma çubuğa bağlı kalmağa karar verir. Biraz

sonra kolları yorulmağa başlar, beyaz ve siyah iki farenin asma çubuğunu kemirdiklerini görür.

Asma çubuk kesilirse düşüp zehirli yılan tarafından zehirlenir. Ansızın yukarıya bakarsa bir arı kovanını bulur ve ara sıra bundan damla damla bal akar. Adam bütün muhatarayı unutarak sevine sevine balı tatır.

"Bir adam" dan maksat ıstırap çekmek ve yalnızlıkla ölmek için doğan adamdır. "Gardiyan" ve "zehirli yılan" demek her türlü ihtiraslı beden demektir. "Asma çubuk" ta insan hayatının devamını anlatır. "Beyaz ve siyah fare" vakit, gece ve gündüzlerin müddeti ile geçen seneleri anlatır. "Bal" da geçen yılların ıstırabını hafifleştiren bedenî keyfi anlatır.

2. Daha bir hikâye vardır. Bir kral içine dört zehirli yılanı sığdıran kutuyu hizmetçisine verip iyi beklemesini emreder. Kral daha bu hizmetçiye eğer bu yılanları hiddetlendirirse ölüm cezasını vereceğini söyler. Hizmetçi de korkusundan bu kutuyu atarak kaçar.

Kral beş gardiyanı yollayıp bu hizmetçiyi yakalamak ister. İlk evvel bunlar hizmetçiye dostça bir usulle yaklaşıp onu sağlam götürmek isterler. Fakat hizmetçi

bunların yumuşaklıklarına güvenmez ve başka bir köye kaçar.

Şu anda gökten bir ses gelir ve köyde hiç emniyetli sığınağın bulunmadığı ve altı haydutun hücumuna uğrayacağını ihtar ettiğinden korku ile bundan da kaçarak şiddetli akıntısîle yolu kesen bir ırmağa raslar. Bundan sonra gelecek muhatarayı düşünerek bir sal yapıp bu gürültülü akıntıyı geçmeğe muvaffak olur ve âkıbet emniyet ve refahiyete kavuşur.

"Kutu içindeki dört zehirli yılan" bedeni yapan dört eleman yani yer, su, ateş ve havaya işaret eder. Bu beden şehvetin menbaı ve kalbin düşmanıdır. Bundan dolayı kalp bedenden kaçmak istiyor.

"Dostane yaklaşan beş gardiyan" demek suret, his, kavrayış, arzu ve idrakten ibaret olan beş toplumu anlatır ki bunlar beden ve kalbe şekil verirler.

"Emniyetli sığınak" hiç te emniyetli sığınak olmıyan altı duyguya işaret eder ve "altı haydut" ta bu altı duygunun hedeflerini anlatır. Böyle altı duygu içinde muhatara gören adam tekrar kaçarak dünyevî ihtirasın gürültülü akımına raslar.

Bunun üzerine Budanın iyi talimatından ibaret olan salıyı yaparak bu gürültülü akıntıyı selâmet geçer.

3. Annenin çocuğunu ve çocuğun annesini kurtaramıyan tehlike dolu üç hal vardır, yani yangın, sel ve ev soymasıdır. Bu tehlikeli ve acıklı halde de ara sıra birbirine yardım etmek fırsatı bulunabilir.

Fakat annesinin çocuğu ve çocuğun annesini hiç kurtaramıyan üç hal vardır. Bunlar da hastalık, ihtiyarlık ve ölüm halleridir.

Çocuk annesi yerine nasıl ihtiyarlaşabilir? Anne nasıl çocuğunun hastalığını kendisine alabilir? Ölüm yaklaştığı zaman anne ile çocuk nasıl birbirine yardım edebilir? Ne kadar bunlar birbirine yakın ve birbirini sevseler de, bu gibi hallerde yardımlaşamazlar.

4. Efsanevi cehennem kralı Yama, hayatında fenalıklar yaptığından cehenneme düşen bir adama hayatında iken üç meleği görüp görmediğini sorunca, adam: "Hayır büyük kral, hiç bu gibilere raslamadım" demiştir.

Yama yine de beli ihtiyarlıkla bükülmüş ve değnekle yürüyen bir ihtiyara hiç rasladığını sormuştur. Adam: "Evet, büyük kral, bu gibi adamlara sık sık rasladım"

diye cevap vermiştir. Bunun üzerine Yama: "Sen ihtiyarlamadan evel çabuk iyilikler yapmalı olduğunu ihtar etmek için gelen meleği o ihtiyar adamda görmediğinden dolayı şimdiki cezayı çekiyorsun" demiştir.

Yama tekrar bu adama "fakir, hasta ve dostsuz olan adamı hiç gördün mü" diye sormuştur. Adam: "Evet kralım, bu gibileri sık sık gördüm" demiştir. Bunun üzerine Yama: "Senin hastalığını ihtar etmek için gelen melekleri bu hastalarda tanımadığından dolayı buraya gelmişsindir" demiştir.

Yama yine de bu adama ölü adamı görüp görmediğini sormuştur. Adam: "Evet kralım, çevremde çok ölüler gördüm" demiştir. Yama: "Sen bunlar içinde sana ihtar için gelen melekleri görmediğinden dolayı buraya getirilmişsindir. Eğer bunları tanıyarak yolunu değiştirmiş olsaydın, bu acı yere gelmezdin" demiştir.

5. Bir zengin adamın karısı olan Kisagotami adındaki bir genç kadın çocuğunun ölümünü görünce çılgın olmuştur. Ölü çocuğu götürüp evden eve dolaşarak çocuğu iyileştirmelerini yalvarmıştır.

Tabii kimse bir şey yapamamış, fakat en sonunda Buda yolundaki birisi Jetavanada oturan Budayı görmesini tavsiye edince, anne ölü çocuğu Budaya götürmüştür.

Buda şefkatle bu anneye bakmış: "Çocuğu tedavi etmek için bir kaç haşhaş tohumuna ihtiyacım var; hiç bir ölü çıkmıyan evlere gidip dört beş tane haşhaş tohumunu iste" demiştir.

Çılgın kadın gidip hiç ölü çıkarmamış evi aramış ve bulamamıştır. Çaresiz Buda yanına dönmüştür. Budanın sâkin tavrı önünde kadın eski haline dönmüş ve sözlerinin mânasını anlamıştır. Kadın çocuğun cesedini alıp kabre gömdükten sonra geri dönüp Budanın talebesi olmuştur.

IV
İNSAN HAYATININ GERÇEKLİĞİ

1. Bu dünyada insanlar bencil ve merhametsizliğe meyilcidirler; onlar birbirlerini sevmek ve hürmet etmesini bilmezler; onlar ufak tefek şeyler üzerinde münakaşa ve kavga edip yanlız kendilerine zıyan ve acılık getirirler, hayat saadetsiz ve can sıkıcı bir döneme çevrilir.

Zengin veya fakir olsun onlar para üzerinde merak ederler, fakirlikten de zenginlikten de şikayet ederler.

Çünkü hayatları ihtirasla kontrol edildiğinden hiç te razı ve memnun olmazlar.

Zengin adam eğer emlâki varsa onun üzerinde endişe eder; büyük evi ve her ne varsa onun için endişeye düşer. Kendisine bir felâket, evi yanma, hırsızlığa uğramak, kendisini cebren kaçırmak gibi şeylerden endişe eder. Sonra ölüm ve servetinin yokolmasından korkar. Hakikaten ölüm yoluna kimsesiz gidecek, hiç kimse arkasından ölmez.

Fakir adam daima yetersizlikten acır ve bu ona arsa ve ev üzerindeki tükenmez isteği uyandırır. Aç gözlülük ateşi içinde hem bedenini hem de kalbini tamamen yorur, ömrünün ortasında ölüverir.

Sanki bütün dünya ona düşman kesilmiş gibi görünür ve ölüme giden yol da kimsesiz gibidir ve bu uzun yolu yalnız başına tutmalı ve kimse onunla beraber gitmez.

2. Bu dünyada beş fenâlık vardır. Birincisi zulümdür; her yaratık, hatta böceklere kadar, birbirine muhaliftir. Kuvvetlisi zayıflısına hücum eder, zayıf olanı kuvvetlisini aldatır; her yerde vuruşma ve zulüm hüküm sürer.

İkincisi, baba ile oğul, büyük birader ile küçük birader, koca ile karı, yüksek yaşlı kardeş ile daha genç kardeş aralarındaki hakları üzerinde kesin bir ayrılık yoktur; her fırsatta her birisi en yüksek mevkîde olmasını ve daha çok menfaat edinmesini ister. Birbirine yalan söylerler, aralarında yalancılık ve samimiyetsizlik yürür.

Üçüncüsü erkekle kadın davranışları arasında açık bir alâmet yoktur. Herkes vaktîle kirli, şehvete düşkün fikir ve istekle şüpheli harekete ve çoğu zaman münakaşa, vuruş ve ahlâksızlığa sürüklenir.

Dördüncüsü insanlar arasında başkalarının haklarına hürmetsizlik, başkalarının zararına kendi ehemmiyetini mübalâğa etmek meyilciliği var ve bunun neticesi olarak sözlerinde haksızlık, aldatmak, iftira ve tahkir etmek gibi fenâlık misali olurlar.

Beşincisi insanlarda başkalarına karşı olan vazifelerini ihmal etmek meyilciliği vardır. Onlar fazlasîle kendi rahatlık ve isteklerine düşkündürler; gördükleri lûtufu unutup başkalarına rahatsızlık verir ve çoğu zaman büyük bir haksızlık yaparlar.

3. İnsanlar birbirine karşı daha da cana yakınlık göstermelidir; birbirlerinin iyi hususiyetlerine hürmet

ederek müşküllükte birbirlerine yardım etmelidirler; bilâkis, onlar bencil ve soğuk kalplidirler; hatalarını istihzah eder menfaatlerini sevmezler. Bu nefret umumiyetle git gide büyür, biraz sonra, tahammül edilemez olur.

Bu nefret hissi pek çabuk şiddetli harekete kadar gitmese bile, kalbe çok derin yerleşen nefret ve hiddet hislerile hayatı zehirler ve bu iz tekrar cisimlenme devresine kadar götürülür.

Hakikaten, bu şehvet dünyasında, insan yalnız başına doğar ve yalnız başına ölür, gelecek dünyadaki mükâfat ve cezayı da hiçbir kimse beraber almaz.

Sebep ve netice kanunu evrenseldir; herkes kendi günah yükünü cezalandırılmasına kadar kendisi taşımalıdır. Ayni kanun iyi amelleri de kontrol eder. Sevimlilik ve şefkatlik hayatı iyi kısmet ve saadetle neticelenir.

4. Seneler geçer ve insanlar ihtiras, alışkanlık ve ıstırapla bağlandıklarını görünce üzgün ve kırılmış hale gelirler. Bu kırık kalp halinde sık sık başkalarile kavga eder, daha derin günaha düşer ve doğru yolu yürümekten

vazgeçer; çoğu zaman tam ahlâksızlık zamanında vakitsiz ölür ve ebediyen acılık çekerler.

Saadetsizlik ve ıstırap yüzünden cesaretini kaybeden hale düşmek gayrı-tabiidir ve gök ile yer kanunlarına uymaz, bundan dolayı, insan her iki dünyada acılık çeker.

Hayatta herşeyin geçici ve kararsızlıkla dolu olduğu doğrudur ama, bu hakikati itibar nazarına almıyarak neşe ve isteğini memnun etmeğe çalışmak acınacak haldir.

5. Bu ıstırap dünyasında bencil olmak ve hareket etmek tabiidir, fakat bunun yüzünden arkadan ıstırap ve saadetsizliğin gelmesi de çok tabiidir.

İnsanlar kendi tarafını tutup başkalarını ihmal ederler. Onlar isteklerini ihtiras, şehvet ve her türlü fenalığa sokarlar. Bunlardan dolayı ebediyen cefa da çekmelidirler.

Lüks çok uzun sürmeden, çok çabuk geçer; bu dünyada hiçbir neşe ebediyen tadılamaz.

6. Bundan dolayı insanlar daha genç ve sıhhatlı zamanlarında bütün ihtiras ve dünyevî işlere yapışmayı bırakmalı, candan hakiki aydınlamayı aramalıdırlar.

Çünkü aydınlamadan başka hiçbir sürekli istinadgâh ve saadet bulunamaz.

Fakat çoğun adam bu sebep ve netice kanununa inanmaz veya onu ihmal eder. Onlar iyi amelin saadet getirip fena amelin bedbahtlık getirdiğini unutarak ihtiras ve bencillik âdetlerini sürdürürler. Bu dünyadaki amellerinin öte dünya hayatını kararlaştırdığını ve kendi günahlarının cezaları üzerinde başkalarını karıştırdığına inanmak istemezler.

Onlar şimdiki hareketlerinin gelecek hayatlarına veren önemi ve evvelki hayattaki hareketlerine karşı olan acılığın alâkasını tamamen yanlış anlıyarak acılıkları üzerinde şikayet eder ve ağlarlar. Onlar yalnız şimdiki istek ve şimdiki acıyı düşünürler.

Dünyada hiçbir şey ebedi ve tükenmez değildir; herşey değişici, âni ve önceden haber verilemez. Ama insanlar cahil ve bencildirler, geçmekte olduğu andaki istek ve acılıkla alâkadardırlar. Onlar iyi talimatı dinlemez ve anlamak istemezler; onlar yalnız şimdi alâkadar oldukları servet ve şehvete verilmişlerdir.

7. Çok çok uzun zamanlardan beri hesapsız insan bu aldanma dünyasına doğmuş ve hele doğmaktadır. Ama bu

dünyada hele Buda talimatının bulunması ve insanların ona inanarak kurtulabilmeleri bir saadettir.

Bundan dolayı insanlar derin düşünmeli, kalplerini saf ve bedenlerini iyi tutmalı, ihtiras ve fenalıktan kaçınıp iyiliği aramalıdır.

Hamdolsun, Budanın talimatı bize ermiş; biz bunlara inanıp Budanın Pâk Ülkesinde doğmamızı dilemeliyiz. Budanın öğrettiklerini bildikten sonra, başkaların ihtiraslı ve günahlı yollarını takip etmemeli, Buda talimatını yalnız kendimize hasretmiyerek, onları amele koymalı ve başkalarına da öğretmeliyiz.

BEŞİNCİ BÖLÜM

BUDANIN İMDADI

I
AMİDA BUDA'NIN YEMİNİ

1. Yukarıda beyan edildiği gibi insanlar her zaman dünyevî ihtirasa tutulur, günah üstüne günah yapar, tahammül edilmez amel yükünü taşır, bu ihtiras ve düşkünlük âdeti bitirecek akıl veya kudrete malik değildirler. Bunlar dünyevî ihtiraslara galip olup bertaraf edemedikçe nasıl hakiki Budalığı tanıyabilirler?

İnsan tabiatını tam surette anlıyan Buda insanlara şefkat duygusundan kendisine karşı her türlü ağırlıklar pahasına olsa da, insanları korku ve ıstıraptan kurtarmağa yemin etmiştir. Bu imdadı hakikileştirmek için hesapsız eski zamanda Bodhisattva olarak tecelli edip şu on andı içmiştir:

(a) "Budalığa ersem de, ülkemdeki halkın hepsi muhakkak Budalığa girip aydınlığa erinceye kadar mükemmel olmayacağım.

(b) Budalığa ersem de, benim müsbet nurum bütün dünyaya erişinceye kadar mükemmel olmıyacağım.

(c) Budalığa ersem de, ömrüm uzun seneler dayanarak hesapsız insanları kurtarıncaya kadar mükemmel olmayacağım.

(d) Budalığa ersem de, on yöndeki bütün buda ismini övünceye kadar mükemmel olmıyacağım.

(e) Budalığa ersem de, samimi imanlı insanlar samimi imanla ismimi on defa yad ederek hakikaten bu ülkemde yeniden doğmağa muvaffak oluncaya kadar mükemmel olmayacağım.

(f) Budalığa ersem de, her yerde insanlar aydınlığa ermeğe karar verip, iyilikleri yapar ve samimiyetle ülkemde doğmak isteyinceye kadar mükemmel olmıyacağım. Tam onların ölümü zamanında Bodhisattvaların büyük bir toplumu içinde onları Pâk Ülkeme kabul etmek için tecelli edeceğim.

(g) Budalığa ersem de, insanlar her yerde ismimi duyunca benim ülkemi düşünür ve orada doğmağı ister, ve bu neticeye gelmek için samimiyetle iyilik tohumunu ekerek gönül hastalığını önleyebilinceye kadar mükemmel olmıyacağım.

(h) Budalığa ersem de, benim ülkemde doğanlar hepsi Budalığa erip, başkalarını aydınlığa ve büyük rahmeti amele koymağa irşad edebilinciye kadar mükemmel olmıyacağım.

(i) Budalığa ersem de, bütün insanlar beden ve kalplerini pâklar ve bu dünyanın her şeyin üstünde edecek büyük şefkatimin etkisine uğramadan mükemmel olmıyacağım.

(j) Budalığa ersem de, her yerde insanlar, ismimi duyunca, hayat ve ölüm hakkında doğru fikir edinir, ihtiras ve ıstırap âleminde kalplerini saf ve âsude tutacak mükemmel akla erişinceye kadar mükemmel olmıyacağım.

İşte böyle ben yemin ederim. Bunlar hepsi hakikat oluncaya kadar Budalığa ermiyeceğim. Akıl ve hikmet hazinelerimi salıvermek ve saçmakla, bütün yerleri aydınlatıp bütün ıstıraplı insanları serbest yapmakla sınırsız nur menbaı olmak isterim."

2. Böyle Buda, hesapsız uzun zaman hesapsız iyilikler toplıyarak Amida, yani Tükenmez Nur ve Sonsuz Hayat

Budası olup Pâk Buda Ülkesini tamamladı ve bütün insanları aydınlatarak refahiyet âleminde yaşıyor.

Hiçbir ıstırap bulunmıyan bu Pâk Ülke hakikaten refah ve saadetlidir. Orada yaşıyanlar isterlerse elbise, rızık ve bütün güzel şeyler meydana çıkar. Mücevheratla süslü ağaçlar üzerinde hafif rüzgâr esince, kutsal talimat müziği havayı doldurur ve bütün dinliyenlerin kalplerini temizler.

Bu Pâk Ülkede çok güzel kokulu nilüfer bulunur, her çiçek tarif edilemez güzellikle parlıyan çok çok kıymetli çiçek yaprağına maliktir. Bu nilüfer çiçeklerinin parıltısı Hikmet yolunu aydınlatır, ve kutsal talimat müziğini dinliyenler tam rahatlığa götürülürler.

3. Şimdi on yöndeki bütün Buda bu Tükenmez Nur ve Sonsuz Hayat Budasının hikmetini överler.

Budanın ismini duyan herkes onu büyütür ve sevinç ile dinler, kalbi de Budanın kalbi gibi olur ve Budanın hayret verici Pâk Ülkesinde doğar.

Bu Pâk Ülkede doğanlar Budanın sonsuz hayatını paylaşırlar; kalpleri bütün ıstıraplılara şefkatle dolu ve Budanın kurtarma yolunu açıkca göstermeğe kalkışırlar.

Bu yemin ruhu ile onlar bütün dünyevî bağlılıkları atarak bu dünyanın süreksizliğini anlarlar. Onlar bütün meziyetlerini bütün alçak dünya hayatından hür olmak için sarf ederler; başkalarının hayal ve ıstıraplarını ortaklaşarak fakat ayni zamanda dünyevî hayat bağlılıklarından kurtulmalarını da göz önüne alarak kendi hayatlarını başkalarınkı ile bütünlerler.

Onlar dünya hayatının engel ve müşküllüklerini bilirler fakat ayni zamanda Buda merhametinin sınırsız kuvvetini de bilirler. Onlar gitmeğe de gelmeğe de hür, ilerlemeye de durmağa da hürdürler, fakat onlar Budanın merhameti erişenlerle beraber kalmağı tercih ederler.

Bundan dolayı, bu Amida Buda ismini duyan herkes tam bir imanla bu ismi çağırmaya teşvik edilir, o zaman Budanın merhametine erişilir. İşte bütün insanlar bu hayat ve ölüm dünyasını saran alev içinden geçip olsa da Budanın talimatını dinlemeli ve takip etmelidir.

Eğer insanlar hakikaten ve samimiyetle aydınlığa erişmek isterlerse Budanın kuvvetine dayanmalıdırlar. Âdi insan için bu Budanın desteği olmadan kendisinin yüksek Buda sıfatını anlaması imkânsızdır.

4. Amida Buda hiçbir kimseden uzakta değildir. Onun Pâk Ülkesi uzak batıda olarak tarif edilirse de, ayni zamanda, onun ile beraber bulunmak istiyenlerin kalbinde de mevcuttur.

Amida Budanın altın parlaklık içindeki resmi tasavvur edilirse, resim seksen dört bin suret ve çehreye bölünmüş bulunur ki, her bir suret veya çehre seksen dört bin nur şuasını yayar ve her nur şuası dünyayı aydınlatarak Budanın ismini zikreden her kimseyi karanlık içinde hiç bırakmaz. Böyle bu Buda insanlara kendisinin teklif ettiği kurtuluşa varabilmelerini sağlar.

Budanın suretini görmekle insan Budanın kalbini anlıyabilir. Budanın kalbi yalnız onu hatırlıyanlar değil, onun derin merhametine itibarsız veya unutkan olan insanları da, ihata eder.

İmanlı insanlara o kendisi ile bir olmak fırsatını verir. Bu Buda, her şeyi ihtiva eden müsavat bedeni

bulunduğundan, bir insan Budayı düşünürse, Buda da onu düşünür ve onun kalbine kolay girir.

Bu, bir insan Budayı düşündüğü zaman, o insan Budanın fikrini bütün saflığı, bahtıyarlığı ve kâmil refah ile elde etmiş demektir.

Bundan dolayı, saf ve samimî imanla her insan kendi kalbini Budanın kalbi olarak tasavvur etmelidir.

5. Buda pek çok şeklini değiştirme ve cisimlenme kabiliyetine maliktir ve her insanın kabiliyetine göre kendisini türlü türlü surette gösterebilir.

O bedenini bütün gökleri kapatıp sınırsız yıldız evrenine kadar uzanan büyük bir ölçüde gösterir. O kendisini ya şekil, enerji, kalp veya şahsiyet gibi son derece küçük sıfatlarla gösterebilir.

Fakat, o Buda ismini imanla zikredenlere her hangi bir tarzla olsa olsun kendisini gösterir. Bunlara Amida her zaman birisi Merhamet Bodhisattvası olan Avalokitesva ve diğeri de Hikmet Bodhisattvası olan Mahasthama-prapta olmak üzere iki Bodhisattvayı yanına alarak tecelli eder.

Onun gösterisi herkese görünmek üzere dünyayı örtse de yalnız müminler onu görür.

Onun muvakkat tecellisini görebilenler sonsuz memnuniyet ve saadeti elde ettiği halde, hakiki Budayı görebilenler ise hesapsız neşe ve refahiyet servetini elde ederler.

6. Sınırsız sevgi ve hikmet kuvvetlerile Amida Budanın kalbi tam şefkat olduğundan Buda herkesi kurtarabilir.

En fena adamlar, yani inanılmaz cürüm yapanlar, kalbi ihtiras, hiddet ve çılgınca aşkla dolanlar, yalan söyleyen, dedikodu yapan, hakaret eden ve aldatanlar, öldüren, hırsızlık yapan ve şehvete düşkün olanlar, senelerce fenalık yapıp ömrünün sonuna yaklaşanlar uzun seneler cezalanmaya mahkûmdürler.

Bunların en son nefeslerini çektikleri zaman bir yakın dost gelip, "şimdi ölümle karşı karşıyasın. Ahlâksızlık hayatını silemezsin. Fakat ismini zikretmekle Ebedî Nur Budasının merhametine sığınabilirsin" der.

Bu ahlâksız insanlar tek kalple Amida Budanın ismini zikrederlerse fena dünyaya götürecek olan bütün günahları kaldırırlar.

Eğer yalnız kutsal ismi zikretmek böyle işler görebilirse, kalbini Budaya yaklaştırabilmekle daha neler mümkün olmazdı!

Böyle kutsal ismi zikredebilenler ölüm zamanlarında Amida Buda ile Merhamet ve Hikmet Bodhisattvaları tarafından karşılanır ve Buda ülkesine götürülür ve orada beyaz nilüfer saflığı ile yeniden doğarlar.

Bundan dolayı, herkes "Namu-Amida-Butsu" yani Tükenmez Nur ve Sonsuz Hayat Budasına derin kalpten güvenme kelimesini kalbinde saklamalıdır.

II
AMİDA BUDA'NIN PÂK ÜLKESİ

1. Tükenmez Nur ve Sonsuz Hayat Budası ebediyen berhayattır ve ebediyen onun Hakikatini saçmaktadır. Onun Pâk Ülkesinde ne ıstırap ne de karanlık vardır, her dakika neşe içinde geçer; bundan dolayı Saadet Ülkesi diye adlanır.

Bu ülkenin ortasında saf ve parlayan sulu bir göl vardır ki dalgaları altın kumlu sahilini yıkar. Şurada ve burada araba tekerleği kadar büyük nilüfer çiçekleri atar

ve bunlar mavi renkten mavi nur, sarı renkten sarı nur, kırmızı renkten kırmızı nur ve beyaz renkten beyaz nur saçar ve kokuları havayı doldurur.

Göl sahilinin başka yerlerinde altın, gümüş, lapis lazuri ve billûrlerle bezenmiş ve su kenarına kadar uzanan mermer merdivenli paviyonlar var. Başka yerlerde ise su üzerine kurulan siperler kıymetli taşlarla süslü perde ile çevrelenmiş, aralarında da baharat ağaçları ve çiçekli çalılarla dolu ormancıklar vardır.

Yer güzellikle parlıyor, hava da semavî ahenk ile titriyor. Gece ve gündüzün altı defa nefisçe uydurulmuş çiçeklerin tüveyç yaprakları gökten dökülür, halk bunları çiçek kaplarına doldurup bütün başka Buda ülkelerine taşır ve hesapsız Budalara sunarlar.

2. Bu hayret verici Ülkede kuşlar çoktur: kar gibi beyaz leylek ve kuğu, parlak renkli tavus kuşu ve tropikal cennet kuşları, başka küçük kuşlar sürüsü güzel ötüyorlar. Budanın Pâk Ülkesinde bu tatlı kuşlar Budanın talimatını ötüyorlar ve onun faziletlerini övüyorlar.

Bu seslerin müziğini dinliyenler Budanın sesini

duyuyor, imanlarını yenileştiriyor, her yerdeki müminlerle kardeşlik neşe ve refahiyetini yenileştiriyorlar.

Hafif rüzgâr o Pâk Ülkenin ağaçları arasından eser ve Paviyonun güzel kokulu perdelerini harekete getirir ve güzel müzik yaparak geçer.

Bu semavi müziğin hafif yankısını duyanlar Budayı, Dharma (talimatı), Samagha (kardeşlik) yı düşünürler. Bütün bu mükemmellikler Pâk Ülkenin yansımasından başka bir şey değildir.

3. Buda niçin bu ülkede Tükenmez Nur ve Sonsuz Hayatı anlatan Amida diye adlanır? Onun büyük Hikmeti Buda ülkesinin iç ve dışına hiçbir engelsiz saçıldığındandır; onun yaşıyan merhametinin canlılığı hesapsız can ve sınırsız zaman vasıtasîle hiç zayıflamaz olduğundandır.

Onun Pâk Ülkesinde doğan ve aydınlananların sayısı hesapsız olup bunlar tekrar aldatma ve ölüm dünyasına hiç dönmez olmalarındandır.

Onun Nuru ile yenilenmiş Hayata uyananların sayısı da hesapsız olduğundandır.

Bundan dolayı, bütün insanlar kalplerini Onun İsmine bağlasalar, hayatın sonuna yaklaşırken, yalnız bir gün veya yedi gün boyunca, mükemmel imanla Amida Budanın İsmini zikederlerse, ve bunu sakin kalple yaparlarsa, en son dakikada meydana çıkan Amida Buda ve başka çok kutsal adamlar tarafından irşad edilerek Budanın Pâk Ülkesinde doğacaklardır.

Birisi Amida Buda'nın İsmini duyar ve Onun talimatına iman getirirse, o insan emsalsiz tam aydınlığa erişecektir.

UYGULAMA YOLU (USULÜ)

BİRİNCİ BÖLÜM

TEMİZLENME YOLU (USULÜ)

I
RUH PÂKLAMASI

1. İnsanlarda aldatma ve ıstıraplara götüren dünyevî ihtiras vardır. Bu Dünyevî ihtiras bağlarından kurtaracak beş usul vardır.

Birincisi eşya üzerinde dikkatli müşahedeye dayanan doğru fikir sahibi olmak ve sebep ile etkisini ve onların mânasını doğru anlamaktır. Istırap nedeni kalbin dilek ve bağlılığına köklenmiş bulunduğundan, dilek ve bağlılık ta sebep ve etkisi kanununun ehemmiyetini ihmal ederek hata bencillik müşahedesine bağlı oldğundan, mezkur hata müşahedelerden geldğinden, kalp bu dünyevî ihtiraslardan kurtulmadıkça refahiyet mevcut olamaz.

İkincisi, insanlar dikkatli ve sebatlı kalp-kontrolü ile bu yanlış müşahede ve bunun sonucu olan dünyevî ihtiraslardan kurtulabilir. Etkili kalp-kontrolü ile canlandırılan göz, kulak, burun, dil ve ciltten ve bunun arkasından gelen zihnî yöntemden doğan isteklerden kurtulabilirler, ve böyle yaparak dünyevî ihtiras kökünü yok edebilirler.

Üçüncüsü, herşeyi uygun kollanmak için doğru fikir sahibi olmaktır. Meselâ yemek ve giyim maddelerini düşündüğü zaman, onları rahatlık ve keyif için değil, bedenin ihtiyacına göre düşünmelidirler. Giyim bedeni şiddetli hararet ve soğukluğa karşı müdafaa ve avret yerini gizlemek için lâzımdır; yemek ise aydınlık ve Budalığa yetiştirmekte olan bedeni beslemek için lâzımdır. Böyle düşünülürse, dünyevî ihtiraslara yer kalmaz.

Dördüncüsü, insanlar tahammülü öğrenmelidir; insanlar sıcaklık ve soğukluk rahatsızlığına, açlık ve susuzluğa tahammül etmesini öğrenmelidir; onlar hakaret ve küçümsemeye uğradığı zaman sabırlı olmağı öğrenmelidir; bedeni yakıp bitiren dünyevî ihtiras ateşini söndüren şey tahammül tatbikinden başka bir şey yoktur.

Beşincisi, insanlar bütün muhatarayı görüp ondan uzak olmasını öğrenmelidir. Tam akıllı adamların yabani atlar ve deli köpeklerden saklandığı gibi, fena adamlarla dostluk edinmemeli, akıllı adamların gitmediği yerlere gitmemelidir. Bir insan dikkat ve ihtiyatlı olursa, içlerinde yanan dünyevî ihtiras ateşi sönür.

2. Dünyada beş türlü istek vardır.

Temizlenme Yolu (usulü)

Gözlerin gördüğü suretlerden doğan dilek; kulakların işittikleri sesten doğan istek; burnun kokladığı güzel koku; dille tadılan hoş tat; dokunması hoş şeylerden doğan dilek. Bu beş kapıdan dileğe bedenin rahatlık sevgisi girer.

Çoğun insanlar bedenin rahatlık sevgisinden dolayı, rahatlık arkasından gelen fenalıkları görmez, avcının tuzağına düşen orman geyiği gibi şeytanın tuzağına düşerler. Hakikaten, hislerden doğan bu beş dilek kapısı en muhataralı tuzaklardır. Buna tutulanlar dünyevî ihtiras ve ıstıraplara karıştırılmış olurlar. Onlar bu tuzaklardan kaçmak yolunu bilmelidirler.

3. Dünyevî ihtiraslardan kurtulma yolu birden fazladır. Meselâ yılan, timsah, kuş, köpek, tilki ve maymun gibi altı bambaşka tabiatlı yaratıkları tutup, hepsini beraber sağlam bir halatla bağladıktan sonra bıraksanız, hepsi ayrı ayrı kendi usulîle yataklarına dönmeğe çalışırlar: yılan çimen örtüsünü, timsah suyu, kuş havaya uçmağı, köpek köyü, tilki tenha kaya tabakasını, maymun da orman ağaçlarını arar. Her birisi kendi yoluna gitmek için kavga çıkar, fakat beraber bağlanmış bulunduklarından aralarında en kuvvetlisi başkalarını sürüp gider.

Bu masaldaki yaratıklar gibi, insan göz, kulak, burun, dil, dokunma ve düşünmeden ibaret altı hissin isteğile türlü taraflara saptırmağa meyilli olup en üstün istek tarafından kontrol edilir.

Altı yaratık bir kazığa bağlanırsa, yoruluncaya kadar boşanmağa çalışırlar ve sonra kazık yanına yatarlar. Bunun gibi insan, kalbini yetiştirir ve kontrol ederse başka beş histen hiçbir ziyan gelmez. Kalbi kontrol altında bulunan insan hem hazır hem ileride saadeti elde eder.

4. İnsanlar şöhret ve övülme sevgisi olan bencil rahatlığı severler. Fakat şöhret ile övülme kendisini istihlâk eden ve çabuk yok olan hoşboy gibidir. Eğer insanlar şeref ve alkışlanmayı kovalar ve doğru yolu terk ederlerse, onlar çok ağır muhatara içindedirler ve çabuk pişman olurlar.

Şöhret, servet ve aşkı kovalayan adam bıçak ağzından bal yalıyan çocuk gibidir. Tatlı balı tadırken dilini kesme tehlikesini göze almalıdır. O insan sert yele karşı meşaleyi taşıyan adam gibidir; ateş muhakkak onun ellerini ve yüzünü yakacaktır.

İnsan ihtiras, hiddet ve aptallıkla dolan kalbine güvenmemelidir. İnsan kalbini ihtiyarına göre bırakmamalı, bilakis sıkı kontrol altına koymalıdır.

5. Mükemmel kalp kontrolü en müşkil bir iştir. Aydınlık arıyan adam ilk önce her türlü istek yangınından kaçmalıdır. İstek, kuduran bir yangındır; aydınlığı arıyan adam kuru ot yüğünü taşıyan adamın kıvılcımdan kaçtığı gibi istek yangınından kaçmalıdır.

Güzel suretlere meyilli olmaktan korkarak gözleri çıkarmak aptallıktır. Kalp hâkimdir ve kontrol altına konulursa daha zayıf istekler kaybolur.

Aydınlığı takip etmek güçtür ama eğer insan bu yolu aramak fikrinde bulunmazsa daha da güçtür. Aydınlık olmasa hayat ve ölüm dünyasında sonsuz ıstırap sürer.

Aydınlık yolunu aramak çamurlukta ağır yük taşıyan öküz gibidir. Eğer öküz başka şeylere ehemmiyet vermeden çalışsa, çamura karşı galebe kazanır ve istirahat eder. Tam bunun gibi, eğer kalp iyi kontrol edilir ve doğru yolda devam ederse, ona engel olacak hiçbir ihtiras çamuru bulunmaz ve bütün ıstıraplar kaybolur.

6. Aydınlık yolunu arıyanlar ilk önce bütün bencillik gururunu atmalı ve alçak gönülle Buda talimatının nurunu almağa azmetmelidir. Dünyanın bütün haznesi, bütün altın, gümüş ve şerefi akıl ve hikmetle mukayese edilemez.

Sıhhatlı olmak, aileye hakiki saadet getirmek, insanlara refahiyet getirmek için insan ilk önce kendi kalbini yetiştirmeli ve kontrol altına almalıdır. İnsan kendi kalbini kontrol edebilirse aydınlık yolunu bulabilir ve bütün akıl ve hikmet tabii olarak ona gelir.

Yer altından haznelerin çıkarıldığı gibi, hikmet iyi işlerden doğar, akıl da saf ve rahat kalpten doğar. İnsan hayatının lâbirentinden selâmet geçmek için insana akıl nuru ve hikmet irşadı lâzımdır.

İnsanlara ihtiras, hiddet ve aptallığı bertaraf etmeği öğreten Budanın talimatı iyi talimattır ve bunu takip edenler güzel hayat saadetine ereceklerdir.

7. İnsan düşündüğü tarafa hareket etmeye meyilcidir. İhtiraslı düşünce yerleşirse daha da ihtiraslı olur; hiddetli fikri düşünürse daha hiddetli olur; intikam düşüncesine düşerse ayakları o tarafa yol tutar.

Hasat zamanında çiftçiler sürülerini parmaklıktan tarlalara çıkıp zıyan vermesin veya öldürülmesinler diye toplarlar; bunun gibi insanlar da namussuzluk ve talihsizliğe karşı kalplerini korumalıdırlar. Onlar ihtiras, hiddet ve aptallığı uyandıran fikirleri bertaraf edip, hayırseverlik ve lûtufkarlık fikirlerini teşvik etmelidirler.

İlk bahar gelip otlaklar bol bol yeşil çimenle örtülürlerse, çiftçiler davarlarını boşatırlar; fakat bu zamanda da çiftçiler onları yakından takip ederler. İnsan kalbi de böyledir: en iyi şartlar altında bile kalp gözetlenmelidir.

8. Şakyamuni Buda Kausambi şehrinde oturduğu zaman ona kin tutan ve başka bir fena adama rüşvet verip hakkında yalan haberler yürüttüren adam varmış. Bu şartlar içinde onun talebelerine yeter kadar azık dilenmek müşkülleşmiş ve şehir hakaret seslerile dolmuştur.

Ananda Şakyamuni'ye "Böyle bir şehirde oturmıyalım. Başka daha iyi şehirler var. Bu şehri terk edelim" demistir.

Kutsal Adam: "Başka şehir de böyle ise ne yaparız? " diye cevaplamıştır.

"O zaman başkasına gideriz".

Kutsal adam: "Hayır Ananda, böyle olursa bunun sonu bulunmaz. Burada kalıp hakaretlere tahammül edip, onlar bittikten sonra başka şehre gidersek daha iyi olur." demiştir.

"Bu dünyada fayda ve ziyan, iftira ve şeref; övme ve hakarat, ıstırap ve keyif vardır; aydın adam bu gibi haricî şeylerle kontrol edilmez; bunlar geldiği gibi çabuk geçer."

II
İYİ BİR TAVIR

1. Aydınlık arıyanlar her zaman beden, dil ve kalbi saf tutmak icab ettiğini hatırlamalıdır. Bedeni saf tutmak için insan hiçbir yaratığı öldürmemeli, hırsızlık yapmamalı ve zina yapmamalıdır. Dili saf tutmak için yalan söylememeli, hakaret etmemeli, aldatmamalı ve boş sözlere düşkün olmamalıdır. Kalbi saf tutmak için de bütün ihtiras, hiddet ve hata muhakemeden kaçınmalıdır.

Kalp saf olmazsa, muhakkak, insanın ameli de kirli olur; ameli saf olmazsa, ıstırap doğar. Bundan dolayı kalp ile bedeni saf tutmak en mühim oluyor.

2. İyilik, tevazı ve nezaketîle meşhur bir zengin kadın varmış. Onun akıllı ve çalışkan bir kadın hizmetçisi vardı.

Bir gün bu hizmetçi: "Bizim bayan çok iyi şöhret kazanmıştır; acaba tabiatîle iyi midir, yoksa çevresinden dolayı iyi midir? Bir deneme yapayım." diye düşünmüş.

İkinci sabah hizmetçi kadın öğleye kadar bayanın yanına gitmemiştir. Bayan gücenmiş ve sabırsızca azarlamıştır. Hizmetçi kadın:

"Bir iki gün tembel olduğumdan dolayı öyle sabırsız olmayınız" demiş. Bayan kızmış.

Ertesi gün hizmetçi kadın yine geç kalkmış. Bu, bayanı çok kızdırmış ve o hizmetçi kadını sopa ile dövmüştür. Bu olay haberi her yere yayılmış ve zengin kadın iyi şöhretini kaybetmiştir.

3. İnsanlar ekseriyetle böyledirler. Çevreleri iyi oldukça onlar şefkatli, nazik ve sakindirler, fakat şartlar değişip memnun olmayan vaziyete gelince ayni surette davranmaları şüphelidir.

Bir adam kulağına nahoş sözler erişir, başkaları tarafından fena istek gösterilir ve yeterlik azık, elbise ve

sığınak bulunmadığı zamanda da saf ve refah kalbi muhafaza edip iyi muamelede devam ettiği zaman iyi adam denilebilir.

Çevresi memnuniyet verici olduğu zaman iyilik yapan ve refah kalbi muhafaza edenler hakikaten iyi adam değildirler. Yalnız Buda'nın talimatını alıp bu talimatla kalp ve bedenlerini işletenler hakikaten iyi, mütevazı ve refah insanlar denilebilir.

4. Kullanılan sözlerin uygunluğu hakkında birbirine zıd 5 cins vardır: vaktine uygun veya uygun olmıyan sözler; keyfiyete uygun veya uygun olmıyan sözler; hoş ve kaba sözler; faydalı veya zararlı sözler; sevimli veya iğrenç sözlerdir.

İşitenlerin ya iyi ya da fena etki almalarını düşünerek söyliyecek sözleri ihtiyatla seçmelidir. Kalp sevgi ve merhametle dolu olursa, kalp işitilen fena sözlere dayanır. Hiddet ve nefret hislerini uyandırmamak için dudaktan fena sözler geçirmemelidir. Söylenecek sözler her zaman sevgili ve hikmetli sözler olmalıdır.

Yer üzerinden bütün lekeleri yok etmek istiyen birisini düşünelim. Kürek ile kazınarak lekeleri şuraya

buraya saçar ama, hiç bitmez bir çabalanmadır. Bu aptal adam gibi bütün sözleri yok etmek ümüdsüzdür. Başkalarının sözlerile rahatsızlanmaz olmak için kalbimizi terbiye etmeli ve gönlümüzü sevgi ile doldurmalıyız.

Su boyasîle havaya resim çizmek imkânsızdır. Büyük nehri kuru ottan yapılan meşalenin sıcağı ile söndürmek, veya iyi sepilenmiş iki deriyi birbirine uvmakla çatırtı sesi çıkarmak ta mümkün değildir. Bu misaller gibi, insanlar ne gibi sözler işitseler de rahatsız olmamak için kalplerini terbiye etmelidirler.

İnsanlar kalplerini terbiye edip yer kadar geniş, gök kadar sınırsız, büyük nehir kadar derin, ve iyi sepilenmiş deri gibi yumuşak tutmalıdır.

Düşman tarafından yakalanıp işkence gördüğü takdirde, küskünlenirsen, sen Buda'nın talimatına uymıyorsun demektir. Her hangi bir şart altında: "kalbim sarsılmaz. Nefret ve hiddet sözleri ağzımdan çıkmasın. Hassas hayata karşı şefkatle dolu kalpten akıp çıkan sevgi ve merhamet duygularile düşmanımı kuşatacağım" diye düşünmeğe alışmalıdır.

5. Bir masala göre bir adam gündüzün yanan geceleyin tüten bir karınca yuvasını bulmuş, bir ârif yanına gidip buna karşı ne yapacağını sormuş. Ârif kılıçla yuvayı kazımasını tavsiye etmiştir. Adam şöyle yapmış. Sıra ile kapı kilidi, su köpükleri, çatal, kutu, kaplumbağa, kasap bıçağı, bir parça et, en sonra, ejderha çıkmıştır. Adam neler çıktığını ârife haber vermiştir. Ârif bunun hikmetini anlatmış ve: "Ejderhadan başkasını at; ejderhayı yalnız bırak ve onu rahatsız etme" demiştir.

Bu masaldaki "karınca yuvası" insan bedenini anlatır. "Gündüzün yanan" demek insanların evvelki gece düşündükleri şeyleri gündüzün amele koymaları demektir. "Geceleyin tüten" den maksat insanların evelki gün yaptığı şeyleri ya sevinçle ya da pişmanlıkla hatırlamalarıdır.

Ayni masaldaki "Bir adam" aydınlığı arayan insanı anlatır. "Ârif" ten maksat "Buda" dır, "Kılıç" saf akla işarettir. "Kazımak" aydınlığa ermek için çalışmak demektir.

Yine masaldaki "kapı kilidi" cehâleti, "köpükler" ıstırap ve hiddet üflemesi; "çatal" tereddüt ve rahatsızlığı; "kutu" ihtiras, hiddet, tembellik, sebatsızlık, pişmanlık ve aldanmayı; "kaplumbağa" beden ile kalbi; "kasab bıçağı" beş his istek terkibini; "et parçası" memnun olduktan sonra şiddetle arzu etmeğe sebep olan isteği anlatıyor. Bunlar hepsi insana ziyanlı olduğundan Buda "hepsini terk et" demiştir.

Yine de "ejderha" bütün dünyevî ihtirası yok eden kalbe işaret eder. İnsan akıl kılıcı ile çevresini kazırsa sonunda ejderhaya erecektir. "Ejderhayı bırak ve rahatsız etme" demek dünyevî isteklerden hür kalbi kazıp çıkarmak demektir.

6. Buda'nın talebelerinden Pindola aydınlığa erdikten sonra kendisinin doğduğu yeri olan Kausambi'ye dönmüş, ve oralıların kendisine gösterdikleri iyiliklerine karşılık yapmak istiyerek Buda tohumlarını ekecek tarlayı hazırlamıştır.

Kausambi civarında, Ganges nehri kenarında Hindistan cevizi ağaçlarının dizildigi ve daima serin rüzgar esen küçük bir bahçe vardır.

Bir sıcak yaz gününde Pindola bir ağacın serin gölgesinde murakabeye oturmuştur. Şu arada bu bahçeye Lord Udyana zevcelerile eğlenceye gelmiş, müzik ve keyiflenmeden sonra başka bir ağaç gölgesinde uykuya dalmıştır.

Lord uykuda iken zevceleri gezinti yaparak ansızın murakabede oturan Pindolaya raslamışlardır. Bunlar onu kutsal adam olarak tanımış ve ondan talimat istemiş ve vaazını dinlemişlerdir.

Uykudan uyanan Lord kadınları aramaya gidip bu adamın çevresinde oturup talimatını dinlediklerini görmüştür. Kıskanç ve şehvete düşkün Lord kızmış ve Pindolaya: "senin gibi kutsal adamın kadınlar arasında oturup boş sözler söylemesi hiç affedilmez" diye küfretmiştir. Pindola gözlerini kapatarak sakin kalmıştır.

Öfkeli Lord kılıcını çıkarıp Pindolayı tehdit etmişse de, kutsal adam susmuş halde kaya gibi kımıldamaz kalmıştır. Bu hale daha kızmış Lord bir karınca yuvasını kırıp karınca ile dolu toprağı ona atmış, fakat Pindola gene sükûnetle hakaret ve acılığa dayanarak murakabeye devam etmiştir.

Bunun üzerine Lord vahşi hareketine utanmış ve Pindolanın affını istemiştir. Bu vaka neticesinde Budanın talimatı Lordun sarayına girmiş ve oradan memleket içine yayılmıştır.

7. Bir kaç gün sonra Lord Udyana Pindolanın oturduğu melceini ziyaret edip "kutsal ustad, nasıl Budanın talebeleri çoğu genç olduğu halde bedenlerini ve kalplerini saf ve şehvete meyilcilik göstermeden muhafaza edebilirler? " diye sormuştur.

Pindola: "asîl Lordum, Buda bize bütün kadınları hürmet etmesini öğretti. O bize ihtiyar kadınları analarımız, yaşımıza yakın olanları hemşirelerimiz, daha genç olanları kızlarımız gibi görmeğe öğretti. Bu talimata binaen Buda talebeleri genç olsalar bile beden ve kalplerini saf ve şehvetten uzak tutabilirler" diye cevap vermiştir.

"Fakat, kutsal ustad, insanda anne yaşındaki, hemşire yaşındaki ve kızı yaşındaki kadınlara karşı iffetsiz düşünceye düşme ihtimali vardır. Budanın talebeleri nasıl kendi isteklerini kontrol ederler? "

"Asîl Lord, Mukaddes Ustadımız kendi bedenimizi kan, irin, ter ve yağ gibi çeşitli kirleri çıkaran bir beden

olarak öğrettiğinden, bunu düşünerek, genç, olsak ta kalbimizi saf tutabiliriz."

Lord daha ileri giderek "Kutsal Ustad, sizin gibi beden ve kalbi terbiyeliyen, aklını temizliyenlere böyle yapmak kolay olabilir ama, böyle terbiye görmiyenlere çok müşküldür. Onlar kirlilikleri hatırlamaya çalışırlarsa da, gözleri güzel suretleri takip eder. Ayni suretle çirkinliği görmek istedikleri halde güzel suretlere meyil gösterirler. Genç Buda talebelerinin saf hareket yapabilmelerinin başka sebepleri bulunmalıdır."

Pindola "Asîl Lord, Mukaddes Ustad bize beş hissin kapılarını iyi beklememizi öğretiyor. Biz gözlerimizle güzel suret ve renkleri gördüğümüz zaman, kulaklarımızla tatlı sesleri duyduğumuz, burunumuzla hoş kokuları kokladığımız zaman, dilimizle tatlı şeyler tattığımız zaman ve ellerimizle yumuşak şeylere dokunduğumuz zaman bu cazib şeylere bağlanmayız ve cazip olmıyan şeylerden de uzaklaşmayız. Biz bu beş his kapılarını dikkatle beklemeğe öğrenmişiz. Mukaddes Ustadın bu talimatı sayesinde genç talebeler bile kalp ve bedenlerini saf tutabilirler" diye cevap vermiştir.

"Budanın talimatı hakikaten fevkalâdedir. Kendi tecrübeme göre ihtiyatlı olmadan güzel ve sevimli şeylere

rasladığım zaman hislerimin tesiri altında kalırım. Amellerimizi her zaman saf yapmak için beş his kapılarını daima beklememiz çok mühim oluyor."

8. Bir insan kalbinin düşüncelerini amele koyduğu zaman muhakkak onun tepkisi olur. Birisi sana küfrederse, ona karşı cevap vermek veya intikamını almak teşebbüsü uyanır. Bu tabii tepkiye karşı bulunmalıyız. Bu yele karşı tükürmek gibi olup yanlız kendisini incitir. Bu yele karşı süpürmek gibidir, çöp yalnız kendisini kirler.

9. İhtirası atarak hayırseverlik kalbini beslemek iyi bir iştir. Kalbi Mukaddes Yolu hürmet etmeğe azmettirmek daha iyidir.

Bencil kalbi terkedip başkalarına yardımı ciddiye alan kalbi yerleştirmelidir. Başkasını bahtıyar yapmak ameli daha başkalarını bahtıyar etmeğe teşvik eder, ve böylece bu gibi hareketten bahtıyarlık doğar.

Tek bir mumla binlerce mum tutuşturulabilir, fakat bununla bu asıl mumun ömrü kısalmaz. Bahtıyarlık ta taksim edilmekle hiç azalmaz.

Aydınlık arıyanlar birinci adımı atarken dikkatli olmalıdırlar. Azim nekadar büyük olursa olsun, adım adım yükselmelidir. Aydınlık yoluna giden adımlar gündelik hayat içinde alınmalıdır.

10. Bu dünyada aydınlık yolunun başlangıcında aşılacak yirmi türlü müşkülât vardır. Bunlar: 1. Fakir adamın cömerd olması. 2. Mağrur adamın aydınlık yolunu araması. 3. Fedakârlık pahasına aydınlık aramak. 4. Buda bu dünyada iken doğmak. 5. Budanın talimatını dinlemek. 6. Bedenin sevkıtabiîsine karşı kalbi saf saklamak. 7. Güzel ve çekici şeyleri istememek. 8. Kuvvetli olup ta isteklerini memnun etmek için kuvvetini kullanmamak. 9. Hakaret edildiği zaman kızmamak. 10. Ani bir keyfiyete meyil gösterdiği zaman masum kalmak. 11. Geniş ve tam bir ilim aramaya verilmek. 12. İlme yeni başlıyanı hakir görmemek. 13. Alçak gönüllü olmak. 14. İyi dostlar bulmak. 15. Aydınlığa götüren inzıbata dayanmak. 16. Haricî şartlar ve haller yüzünden rahatsız olmamak. 17. Başkalarını kabiliyetlerine göre öğretmek. 18. Rahat kalbi muhafaza etmek. 19. Doğru ve yanlışlık üzerinde münakaşa etmemek. 20. İyi usul bulup öğrenmek.

11. İyi ve fena adamın tabiatleri birbirine başka olur. Fena adam günahlı ameli günah olarak dikkatlerine sunulursa da tanımaz, durmadan günah yapar ve günahlı amelinin kimse tarafından işaret edilmesini sevmez. Akıllı adam doğru ve hataya hassastır; bir şeyi hata bulur bulmaz yapmaktan kaçınır, hata amele karşı dikkatini celbedenlere şükreder.

Böyle iyi adamla fena adam kökünden bambaşka olur. Fena adam kendisine gösterilen iyiliği takdir etmez, ama akıllı adam takdir ve şükreder. Akıllı adam yalnız hayırsahibine değil, başka herkese iyilik karşılığile takdir ve şükranını izhar etmeğe çalışır.

III
MASALLARLA TALİMAT

1. Çok eski zamanda ihtiyarlarını uzak ve erişilemez dağlara terketmek gibi garip âdetli bir devlet bulunmuş.

Bu devletin bir veziri kendi babasının sırası gelince bu âdete uymağı çok ağır bulmuş ve yeraltına bir mağara

yaptırıp babasını gizlemiş ve orada terbiyelemiştir.

Bir tanrı o devlet kralının önüne tecelli ederek bir bilmeceyi çözmesini ve çözemezse devletinin harap olacağını söylemiştir. Bu bilmece: "burada iki yılan var, hangisi erkek ve hangisi dişidir?" den ibaretti.

Ne kral ne de saraydaki birisi bu bilmeceyi çözemediğinden kral, bunu çözebilene büyük mükafat teklif etmiştir.

Vezir babasının gizlendiği yere gidip bilmecenin cevabını sormuştur. İhtiyar: "bu çok kolaydır. İki yılanı yumuşak halı üzerine koy; hareket edeni erkek, sakin ve kımıldanmıyanı dişidir" demiştir. Vezir bu cevabı krala eriştirmiş ve mesele de muvaffakiyetli surette çözülmüştür.

Bundan sonra tanrı tekrar ne kral ne de maiyetinin çözebildikleri başka müşkül sualler sormuş, bunları da babasından soruyarak vezir çözebilmiştir.

Burada bu süalle cevapların bir kaçını takdim ederiz. "Uykuda iken uyanık denilen ve uyanık iken uyuyan denilen insan kimdir?" Süaline karşı cevabı: "Aydınlığa doğru çalışan adamdır. Aydınlığa ilgi göstermiyenlere nisbeten o uyanıktır; artık aydınlığa erenlere nisbeten o uykudadır."

"Büyük fili nasıl tartabilirsiniz?" Onu gemiye oturt ve geminin suya battiği yerini bir çizgi ile göster. Sonra fili gemiden çıkarıp yerine geminin ayni çizgiye batıncıya kadar taş doldur, sonra da bu taşları tart.

"Bir kadeh dolu su bir deniz suyundan daha çoktur demek nedir?" Cevap: "Saf ve şefkatli ruhla baba annesine veya bir hastaya verilen kadeh dolu su ebedi değer verir, ama deniz suyu bir gün kuruyacak."

Bundan sonra tanrı deri ile kemiğe kadar zayıflıyan bir aç adamı göstererek buna "Bu dünyada benden daha aç adam bulunur mu?" dedirmiştir. "Budanın Üç Hazinesi, yani Buda, Dharma ve Samghaya inanmıyan, baba anne ve ustadlarının ruhlarını şad etmiyen bencil ve ihtiraslı olan insan daha açtır ve yalnız bununla

kalmıyarak aç şeytanların dünyasına düşer ve ebediyen açlıktan ıstırap çeker."

"Burada bir Çandhana tahtası var; hangi tarafı ağacın kökü idi? " Tahtayı suya at; daha çok batan tarafı köke yakın tarafıdır.

"Burada ayni ölçü ve ayni şekilli iki at vardır; hangisi annesi hangisi yavrusudur? " "Her ikisine kuru ot ver; anne at kuru otu yavrusuna doğru iter."

Bu müşkül suallere karşı verilen her bir cevap tanrı ve kralı sevindirdi. Kral cevapların vezirin mağarada gizlediği ihtiyar babasından geldiğini anlayıp çok minnettar olmuş ve ihtiyarları dağlarda bırakmak kanununu geri almış ve ihtiyarlara şefkatle muamele edilmesini emretmiştir.

2. Hindistanda Videha devletinin kraliçesi bir gece 6 dişli beyaz fili rüyasında görmüş. Kraliçe bu fildişlerini şiddetle elde etmek istiyerek krala bunları ele geçirmesini yalvarmıştır. Bu imkânsız bir vazife gibi görünmüşse de kraliçeyi çok seven kral böyle bir fili bulup haber veren avcıya mükâfat teklif etmiştir.

Temizlenme Yolu (usulü)

Himalaya dağlarının içinde Budalığa doğru çalışmakta olan altı dişli fil varmış. Bir vakit bu fil bir avcıyı dağ içinde tehlikeden kurtarmış, selâmetçe memleketine dönebilen bu avcı mükafata gözü körlenmiş ve filden gördüğü iyiliği unutarak bu fili öldürmek için dağa yönelmiştir.

Filin Budalığı aramakta olduğunu bilen avcı, Budist rubasına bürünerek ihtiyatsız olan file zehirli ok atmıştır.

Son dakikası yaklaştığını bilen fil, avcının mükafat gibi dünyevî isteğe yenilmiş olduğunu bildiği halde, başka intikam niyetile kızmış fillerden kurtarmak için dört uzuvu içine sığındırmıştır. Sonra fil avcıya niçin böyle aptal iş yaptığını sormuştur. Avcı mükafatı anlatmış ve altı fildişini çok istediğini söylemiştir. Fil derhal dişlerini bir ağaca vurarak kırıp avcıya vermiş ve: "bu kurbanla ben Budalık terbiyesini bitirmiş bulunuyor ve Pâk Ülkede yeniden doğarım. Buda olduğum takdirde sana ihtiras, hiddet ve aptallık gibi üç zehirli oklardan kurtulman için yardım edeceğim."

3. Himalaya dağları eteğindeki bir çalılık içinde bir papağan başka türlü türlü hayvan ve kuşlarla beraber yaşamıştır. Bir zaman şiddetli yel ile bambu ağaçlarının oğuşmaları yüzünden çalılıkta yangın çıkmış, kuşlar ve hayvanlar arasında korkudan bir kargaşalık doğmuştur. Bunların korku ve acılıklarına karşı merhamet hisseden papağan, sığınmış olan çalılıkta gördüğü iyiliklerine karşılık yapmak niyetile, bunları kurtarmak için her elinden geleni yapmıştır. O yakındaki havuza dalıp döndükten sonra yangın üstüne su damlalarını serperek ateşi söndürmek istemiştir. Çalılığa karşı minnettarlıktan doğan şefakâtli kalbîle ciddi surette bu işi devam ettirmiştir.

Bu şefkat ve kendini kurban etmek ruhu müşahade eden tanrı gökten yere inerek papağana: "çok nazik ruhlusun, fakat büyük yangına karşı bir kaç damla sudan ne bekliyorsun?" diye sormuş, papağan: "minnettarlık ve kendimi kurban etmek ruhu ile başarılmıyan hiç bir şey yoktur. Ben bunu tekrar tekrar yaparım ve gelecek hayatta da yapacağım," diye cevap vermiştir. Büyük tanrı papağanın bu ruhuna çok teessürlenmiş ve ikisi birlikte yangını bastırmışlardır.

4. Himalaya dağlarında bir bedende iki başlı bir kuş bulunmuştur. Bir gün iki başın birisi ötekisinin tatlı bir

meyve yediğini görüp kıskanmış ve: "öyle ise ben zehirli meyve yiyeceğim" diyerek zehirli meyveyi yemiş ve bu kuş zehirlenerek ölmüştür.

5. Bir vakit yılanın başı ile kuyruğu ayrı ayrı ön taraf olmak istiyerek kavga etmiştir. Kuyruk başa: "sen her zaman öncü oluyorsun, bu adalete uygun değildir, arasıra beni öncü yapmalısın" demiştir. Baş: "benim öncü olmam tabiat kanununa uygun bir şeydir. Seni öncü yapamam" diye cevap vermiştir.

Fakat kavga sürmüş ve bir gün kuyruk kendisi bir ağaca takılarak başın ilerlemesine engel olmuştur. Baş çabalanmaktan yorulunca kuyruk kendi yoluna ilerlemiş, bir ateş çukuruna düşüp yanmıştır.

Bu tabiat dünyasında bir münasip intizam var ve herşeyin kendi vazifesi vardır. Bu nizam bozulursa, vazife de fâsılaya uğrar ve bütün intizam harab olur.

6. Çabuk kızan bir adam varmış. Bir gün iki adam evinin önünde konuşuyorlardı. Birisi: "bu iyi bir adamdır, fakat çok sabırsızdır; kızgın tabiatli ve çok çabuk hiddetlenir" demiş. Bunu duyan adam evinden dışarıya fırlamış, iki adama vurmak, tepmekle hücum ederek yaralamıştır.

Akıllı adam kendi hatasına işaret edildiği zaman düşünür ve davranışını düzeltir. Aptal adam ise, fena hareketi ihtar edilince yalnız aldırmazlıkla kalmaz, ayni hatayı tekrarlar.

7. Zengin fakat aptal olan bir adam varmış. Bir gün başka birisinin üç katlı güzel evini görünce, kendisi de zengin olduğundan tam bunun gibi bir ev yaptırmak istemiştir. Bir marangozu çağırıp bunu yapmasını emretmiştir. Marangoz muvafakat etmiş ve derhal temeli sonra birinci, ikinci ve üçüncü katı bina etmeğe başlamıştır. Zengin adam bunu görüp dargınlıkla: "Ben temel, birinci ve ikinci katları değil yalnız güzel üçüncü katı isterim. Çabuk bina et" demiştir.

Aptal adam her zaman yalnız neticeyi düşünür, iyi neticeye varmak için lâzım olan çalışmayı ihmal ederek sabırsız olur. Temel, birinci ve ikinci katsız hiçbir üçüncü katın bulunmadığı gibi münasip bir çalışmasız haçbir iyi netice elde edilemez.

8. Bir aptal adam bal kaynatıyormuş. Ansızın bir dostu gelmiş ve aptal adam dostuna bal takdim etmek istemiş, fakat çok sıcak olduğundan ateş üzerinden

kaldırmadan yelpazelemiştir. Bunun gibi serin hikmet balı dünyevî ihtiras ateşinden kaldırmaksızın elde edilemez.

9. Aralarında bir kutu, bir değnek ve bir çift ayakkabı bulunduğu halde bütün gün kavga eden iki şeytan varmış. Yanlarından geçen bir adam: "niye böyle kavga ediyorsunuz? Bu eşyada kavga edilecek ne gibi bir sihirbazlık var? " diye sormuş.

Şeytanlar bu kutudan her ne istediklerini – yemek, giyim veya hazineyi çıkarabileceklerini, değnekle düşmanlarına galip gelebildiklerini ve ayakkabîle havada uçabildiklerini söylemiştir.

Adam bunu duyunca: "kavgaya lüzum yok. Birkaç dakika için buradan ayrılırsanız bunları aranızda adaletle taksim edebilirim". Şeytanlar gidince, adam ayakkabını takınmış kutu ile değneği eline alıp uçup gitmiştir.

"Şeytan" kâfirlere, "kutu" ise sadaka olarak verilen hediyeye delâlet eder; onlar sadakadan nekadar hazine doğabileceğini bilmezler. "Değnek" kalbi temerküz ettirmeyi anlatır. İnsanlar kalbi temerküz ettirmekle bütün dünyevî ihtirasları bastırabileceklerini anlamazlar.

"Ayakkabı" da onları bütün ihtiras ve münakaşadan kurtaracak fikir ve davranıştaki saf disiplini anlatır. Bunları bilmediklerinden dolayı onlar kutu, değnek ve ayakkabı üzerinde kavga ve münakaşa ederler.

10. Yalnız başına yola çıkan birisi gece yaklaşınca bir boş evi bulup orada gecelemeye karar vermiştir. Gece yarısı şeytan bir cesedi götürüp döşemede bırakmıştır. Çok geçmeden başka bir şeytan çıkagelmiş ve cesedin kendisine mensup olduğunu iddia ederek kavga etmeğe başlamışlardır.

Birinci şeytan kavganın faydasız olduğunu ileri sürerek bir hakem vasıtasîle sahibi kararlaştırmağı teklif etmiştir. Öteki şeytan buna razı olmuş ve köşede korkudan titriyen adamı görüp ona hakem olmasını istemişlerdir. Adam, her ne karar verirse versin kaybeden şeytanın kızacağını ve intikam almak için onu öldüreceğini bildiğinden fazlasile korkmuş fakat görmüş olduklarını doğru söylemeğe karar vermiştir.

Onun tahmin ettiği gibi bu söze ikinci şeyten kızmış ve adamın bir kolunu koparmıştır. Fakat birinci şeytan koparılmış kolun yerine cesedin bir kolunu yapıştır-

mıştır. Kızgın şeytan adamın başka kolunu koparmış, fakat birinci şeytan derhal cesedin başka kolunu yerine koymuştur. Böyle bu iş adamın iki kolu, iki ayağı, başı ve gövdesi arka arkaya koparılıp cesedin ayni uzuvlarile doldurulunca kadar devam etmiştir. Adamın dağılmış parçalarını görüp birer birer yedikten sonra iki şeytan gülüşerek oradan ayrılmıştır.

Terk edilmiş evde sığınan zavallı adam talihsizliğine üzülmüştür. Şeytanların yedikleri beden parçaları baba annesinden aldığı parçalar olup şimdi haiz olduğu parçalar ise cesede mensuptur. Şimdi kendisi kimdir? Bütün hakikati gördüğü halde bunu tasavvur edemiyerek çılgın halde evden ayrılmıştır. Yolda bir mabede raslamış, içeriye girip rahiplere derdini söylemiştir. Bunlar onun sözlerinde hakiki kendini düşünmezliği görüp müteessir olmuşlardır.

11. Gösterişli giyinen bir güzel hanım bir evi ziyaret etmiş. Ev sahibi kim olduğunu sorunca kendisinin bolluk ilâhesi olduğunu söylemiştir. Ev sahibi çok mumnun olup ağırlamıştır.

Bunun ardından fakir giyinen çirkin bir kadın gelmiştir. Ev sahibi onun kim olduğunu sorunca fakirlik ilâhesi olduğunu cevap vermiştir. Ev sahibi ürkmüş ve evinden kovmak istemiş, fakat kadın: "bolluk tanrıçası benim hemşiremdir. Aramızda hiç ayrı ayrı yaşamamak üzere anlaşmamız var. Eğer beni kovarsan o da benimle beraber gider" diyerek ayrılmak istememiştir. Hakikaten çirkin kadın ayrılınca ötekisi de kaybolmuştur.

Doğum varsa ölüm de var. Talih varsa talihsizlik te vardır. Fena şeyler iyi şeyleri takibeder. İnsanlar bunu anlamalıdır. Aptal insanlar talihsizlikten korkar ve talihi kovalarlar, fakat Aydınlığı arıyanlar bunların her ikisini aşarak dünyevî bağlılıktan hür olmalıdırlar.

12. Bir fakir ressam karısını evinde bırakarak servet aramak için evini terk etmiştir. Üç sene çalışması sonunda üç yüz altın kazanıp evine dönmeğe karar vermiştir. Yolda büyük bir kurban merasimi yapılmakta olan bir mabede raslamıştır. Buna çok müteessir olan adam kendi kendine: "Şimdiye kadar daima yalnız halihazırı düşünegeldim, hiç te gelecekteki bahtı düşünmedim. Buraya gelmem benim iyi talihim olabilir. Bundan istifade ederek bir meziyet tohumunu dikmeliyim" diye

düşünerek bütün kazandığını iane edip parasız halde evine dönmüştür.

Evine dönünce karısı geçinmek parasını getirmediğine darılmıştır. Fakir ressam para kazandığını fakat onu emniyetli bir yere koyduğunu söylemiştir. Karısı nereye gizlediğini ısrarla sorunca, bunu bir mabed rahiplerine verdiğini itiraf etmiştir.

Bu söze karısı daha da kızıp kocasını azarlamış ve sonra bu işi hâkime sunmuştur. Hâkimin süallerine karşı ressam aptallık yapmadığını, uzun ve ağır çalışmalar neticesinde kazandığı parayı ilerideki talih tohumu olarak kullanmak istediğini söylemiştir. Mabede gelince bu yerin altınlarını gelecek iyi talih için tohum olarak dikecek bir tarla olarak görünmüştür. Daha: "rahiplere paraları verdiğim zaman kalbimden bütün ihtiras ve cimrilikleri çıkarıp atmış gibi duydum, hakiki zenginliğin altın olmayıp kalp olduğunu anladım" demiştir.

Hâkim ressamın maneviyatını övmüş, bunu duyanlar da müteessir olup ressama her cehetten yardım etmişlerdir. Bundan sonra ressam ve karısı ebedi bir bolluğa ermişlerdir.

13. Bir mezarlık yanında oturan bir adam bir gece bir kabirden kendisini çağıran bir ses duymuştur. Bunu teftiş etmekten ürken adam ertesi gün cesur bir arkadaşına açıklamıştır. Bu arkadaş gelecek gece sesin geldiği yeri takip etmeğe karar vermiştir.

Ürkek adam korkusundan titrerken arkadaşı mezarlığa giderek bir kabirden ayni sesin çağırdığını duymuştur. Arkadaş kim olduğunu ve ne istediğini sormuştur. Yer altından gelen ses: "ben gizlenmiş bir hazineyim. Kendimi birisine takdim etmek istiyorum. Dün gece bir adama teklif etmiştim, fakat o ürkerek gelmedi. Şimdi ben lâyik olan sana vereceğim. Yarın sabah maiyetimdeki yedi kişi ile evini ziyaret edeceğim" demiştir.

Arkadaş: "sizi evde beklerim, fakat nasıl ikram edebilirim?" diye sormuştur. Ses: "biz rahip elbisesini giyerek geliriz. Odanda su hazır olsun; bedeni yıka ve odayı temizle, bize de oturur yer ve sekiz çanak pirinç lâpası hazırla. Yemekten sonra bizi birer birer başka bir kapalı odaya geçir, orada biz altın dolu tabağa değişiriz" diye cevap vermiştir.

Ertesi sabah adam denildiği gibi yıkanmış ve odayı

termizlemiş, ve sekiz rahibi beklemiştir. Beklenen vakit gelmiş, bunlar görününce adam naziklikle karşılamıştır. Yemekten sonra bunları birer birer kapalı odaya geçirmiş ve orada herbir rahip altın dolu tabağa değişmiştir.

Köyde çok açgözlü bir adam bu hadiseyi duymuş ve altın tabağı elde etmek istemiştir. Sekiz rahibi evine davet etmiş. Yemekten sonra onları kapalı bir odaya geçirmişse de, rahipler altın tabağa çevrilmektense kızmış ve kaba muamele etmiş ve en sonunda bu adamı polise haber verip yakalatmışlardır.

O ürkek adama gelince, kabir sesinin cesur arkadaşına zenginlik getirdiğini duyarak evine gidip; sesin ilk önce kendisine hitap etmiş bulunduğundan altının kendisine verilmesi icap ettiğini hırsla ileri sürmüştür. Bu ürkek adam altın tabaklarını almak istediği zaman içlerinde yılanların başlarını kaldırarak hücum etmeğe hazır olduklarını görmüştür.

Bunu duyan kıral altın tabaklarının cesur adama tabî olduğunu hükmetmiş ve: "bu dünyada herşey böyle geçer. Aptal adamlar yalnız iyi neticeye tamahkârdırlar fakat onu aramaktan ürkerler. Bundan dolayı her zaman

muvaffak olmazlar. Onlar hakiki refahiyet ve ahenk getirecek kalbin iç mücadeleye hazır olan iman ve cesaretine malik değildirler" demiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

AMELİ ERİŞME YOLU

I
HAKİKATİ ARAMAK

1. Hakkı aradığı zaman bir kaç ehemmiyetsiz süaller bulunur. Evren hangi bir maddeden yapılmıştır? Evren ebedi midir? Evrenin bir sınırı var mıdır? İctimaî heyet nasıl kurulmuştur? Ictimaî cemiyet için ülküsel teşkilât sureti nedir? Bir insan bu süalleri halledinceye kadar aydınlığı arama ve amele koymasını geciktirirse, yolu bulmadan ölür.

Bir adam zehirli okla vurulmuş, akraba ve dostları bu oku çıkarıp yarasını tedavî için bir cerrahı çağırmak istediklerini düşün.

Şu vakitte eğer adam: "biraz bekleyiniz. Oku çıkarmadan önce kimin bu oku attığını bilmek istiyorum. O erkek mi idi yoksa kadın mı idi? Asîl adam mı idi yoksa köylü mü idi? Yayı neden yapılmış idi? Oku atan yay büyük mü idi yoksa küçük mü idi? Kemendi

neden yapılmış idi? Liften mi barsaktan mı? Ok Hintkamışından mı kamıştan mı yapılmıştır? Hangi kuş tüyü kullanılmıştır? Oku çıkarmadan evel bütün bunları bilmek istiyorum" diye manî olursa ne çıkar?

Bütün bu malumat elde edilmeden önce zehir bütün bedene sirayet eder ve adam ölür. Birinci vazife oku çıkarıp zehirin sirayet etmesine manî olmaktır.

İhtiras ateşi dünyayı tehlikeye düşürdüğü zaman evrenin terkibi pek ehemmiyetli değildir. İctimaî heyetin ülküsel teşkilâtı o kadar mühim degildir.

Evrenin sınırı bulunup bulunmadığı ve ebedi olup olmadığı süali doğum, ihtiyarlık, hastalık ve ölüm ateşleri söndürülünceye kadar beklenebilir.

Istırap, keder, acılık ve ağrı mevcut iken insan ilk önce bu meseleleri halletmek yolunu aramalı ve o yolu tatbik etmeğe kendisini vermelidir.

Budanın talimatı bilmek icap ettiği şeyi ihtiva eder ve ehemmiyetsiz şeyi içine almamıştır. Yani insanlara öğrenmek icap eden şeyi öğrenmeğe, kaldırmak icap ettiği

şeyleri kaldırmağa, vâkıf olmak icap ettiği şeye alıştırmağa yol gösteriyor.

Bundan dolayı insanlar en mühim şeyin ne olduğunu, hangi meselenin ilk önce hallolunması icab ettiğini, acele yapılması icab eden şeyin ne olduğunu bilmelidirler. Bütün bunları yapmak için ilk evel kalplerini terbiye etmek yani ilk önce kalp kontrolüne teşebbüs etmelidirler.

2. Ağacın ortasındaki özünü elde etmek için ormana giren birisini düşünelim. Bu adam ağacın dal ve yapraklarından mürekkep olan bir yük alarak, aradığını bulmuş düşüncesile döner; eğer bu adam aradığı ağacın özü yerine kabuğu veya odunu ile yetinirse bu bir aptallık değil midir? Fakat bu, insanların çok zaman yaptıkları iştir.

İnsan doğum, ihtiyarlık, hastalık ve ölüm, veya ıstırap, keder, acılık ve ağrıdan kurtulur yolu aradığı halde, ayni yolu bir az takip eder, bir kadar ilerlemeyi duyar, derhal mağrur, kibirli ve mütehakkim olur. Bu adam ağacın özünü arayıp ta dal ve yaprak yükile memnun olarak dönen adama benziyor.

Başka birisi bir az çalışma ile elde edebildiği az bir ilerlemeye memnun olarak çalışmasını gevşetir ve mütekebbir ve mütehakkim olursa, o adam aradığı ağaç özü yerine dal yükîle dönüyor demektir.

Daha da başka birisi kalbi daha sâkin ve fikirleri de daha açık olduğu kanaatîle çalışmasını gevşetir ve mütekebbir ve mütehakkim olursa, bu adam aradığı ağaç özü yerine ağaç kabuğu yükünü yüklüyor demektir.

Gene de seziş ile iç yüzü görmek kabiliyetine malik olan başka birisi mütekebbir ve mütehakkim olursa, ağaç özü yerine ağaç lifi yükünü taşıyor demektir. Yetersiz çalışma ile yetinen ve mütekebbir ve mütehakkim olan bütün bu arayıcılar çalışmalarını gevşetir ve çabuk tembel olurlar. Bunlar hepsi muhakkak tekrar acılığa uğrarlar.

Aydınlık yolunu arayanlar kolay bir vazife beklememeli veya hürmet, şeref ve sadakat sunulmasına sevinmemelidirler. Daha da bunlar azıcık çalışma ile sükûnet, bilgi ve içyüzü sezişte biraz ilerlemeyi gaye etmemelidirler.

Her şeyden evel insan hayat ve ölüm dünyasının esaslı ve aslî tabiatını açıkça kalbe sindirmelidir.

3. Dünyanın kendisine has bir cismi yoktur. O yalnız cehâlet, hata tasavvur, ihtiras ve çılgınca âşık olmakla tahrik edilen kalp hareketinde menbaını yegâne ve hususî halde haiz olan sebep ve neticenin uyuşmasından ibarettir. Hakkında kalbin hata idrak ettiği haricî bir şey değildir: onda bir cisim yoktur. Bu, kendi hayalinin izhar ettiği kalbin amelîle vücûde gelmiştir. Bu, kalbin isteğinden, kendi ihtiras, hiddet ve aptallıktan doğan ağrıya ârızî olan çekme ve çabalamalardan kurulmuştur. Aydınlık yolunu arıyanlar hedefe ermek için bu gibi kalple mücadeleye hazır olmalıdır.

4. "Ey kalbim! Niçin hayatın değişen hali üzerinde böyle rahatsızca etrafında dolaşıyorsun? Niçin beni böyle şaşkın ve rahatsız ediyorsun? Niçin beni böyle çok şeyler toplamağa sevkediyorsun? Sen çift sürmeden önce parçalanan saban gibisin; sen hayat ve ölüm denizine atılırken sökülen dümen gibisin. Bu hayatı iyi yaşamazsak çok kerre yeniden doğmadan ne fayda?

"Ey kalbim! Sen bir kerre kıral olarak, sonra başka bir kerre gıdasını dilenen bir serseri olarak doğurdun. Arada bir, tanrıların kâşânelerinde doğurup lüks ve

coşkunluk içinde yaşatır, sonra da cehennem alevleri içine atarsın.

"Ey benim aptal, aptal kalbim! Sen beni çeşit çeşit yollara sürükledin. Ben de sana itaat edegeldim. Şimdi Budanın talimatını duydum. Artık bana mani olma, bana ıztıraplar çektirme. Haydi beraber alçak gönül ve sabırla aydınlığı arıyalım".

"Ey benim kalbim! Eğer sen herşeyin hakikatte bulunmayıp ve geçici olduğunu, eşyaya yapışmayıp, hiçbir şeyi kendi malı diye düşünmeyip, açgözlülük, hiddet ve aptallıklara yol vermemeği öğrenirsen o zaman beraber rahatça yürüyebiliriz. Sonra geçici şerait – fayda veya zıyan, iyi veya fena, kazanç veya zarar, övme veya hakaret – ten rahatsız olmadan ihtiras bağını akıl kılıcîle keserek refahiyet içinde yaşıyabiliriz".

"Ey mukaddes kalbim! Bizde imanı uyandıran, aydınlığı aramamıza ilham veren sensin. Niçin böyle ihtiras, keyifliliği sevmek ve hoş coşkunluğa kolayca yol verirsin? "

"Ey benim kalbim! Niçin bir kat'i hedef tutmadan şuradan buraya koşuyorsun? Haydi bu aldanma denizini

aşalım. Şimdiye kadar ben istediğin gibi yaptım, fakat şimdi sen benim istediğimi yapmalısın, beraberce Budanın öğrettiği yoldan gidelim."

"Ey mukaddes kalbim! Bu dağlar, ırmaklar ve denizler değişici ve yalnız acı-doğdurucu şeylerdir. Bu aldanma dünyasının neresinde sükûnet bulabiliriz? Haydi Budanın talimatına uyarak öte taraftaki aydınlık sahiline geçelim."

5. Böyle, hakikaten aydınlığa giden yolu arıyanlar kalplerine terimleri sindirirler. Sonra kuvvetli bir kararla devam ederler. Başkalarından hakaret edilseler bile, hiç rahatsız olmadan ilerlerler. Yumruklanırsa, taş atılırsa veya kılıçla kesilirse bile öfkelenmezler.

Düşmanlar tarafından başları kesilse bile kalpleri rahatsız olmamalıdır. Çektikleri cefâdan dolayı kalpleri kararsa, onlar Budanın talimatını takip etmiyorlar demektir. Onlar, üzerlerine ne isabet etse etsin, metin, sarsılmaz ve daima yükselen merhamet ve hayırhah fikirlerde kalmağa karar vermelidirler. Hakaret, saadetsizlik gelse gelsin, insan Budanın talimatı ile dolu kalple sarsılmaz ve refahiyet içinde kalmağa karar vermelidir.

Aydınlığı elde etmek için insan mümkün olmayanı yapmağa, dayanılmayana dayanmağa çalışmalıdır. Yanında ne varsa hepsini vermelidir. Eğer aydınlığa ermek için günde yalnız bir tane pirinç yesin denilirse öyle yapsın. Aydınlık yolu ateşten geçilirse o insan ateşten geçerek ileri atlar.

Fakat insan bu işleri hiçbir mahfi maksadla yapmasın. Bunları en akıllı ve en doğru iş olduğu için yapmalıdır. İnsan bunları, bir annenin küçük çocuğuna, hasta çocuğuna, hiç te kendi kuvveti veya rahatını düşünmeden yaptığı gibi merhamet ruhu ile yapmalıdır.

6. Eski zamanda halkını ve memleketini çok seven ve onları akıl ve şefkat ile idare eden bir kıral vardı ve bundan dolayı memleketi mamur ve refah içinde idi. Kıral herzaman daha yüksek hikmet ve aydınlığı arıyor ve kendisini daha değerli talimata irşad edebilene mükafat bile arzetmiştir.

Onun bu sadakat ve hikmeti git gide tanrıların dikkatini celbetmiş, fakat onlar bu kıralı bir denemek istemişlerdir. Şeytan suretine girmiş bir tanrı kıral sarayının kapısına gelerek mukaddes bir talimatı vermek için kendisinin kıral yanına götürülmesini istemiştir.

Bu haberi memnuniyetle duyan kıral, hürmetle onu karşılamış ve talimatı istemiştir. Şeytan çok korkunç bir surete girerek beğendiği yemeği yemeden hiçbir talimatta bulunmayacağını söyliyerek yemek istemiştir. Seçilmiş yemek sunulmuşsa da şeytan ıssı insan eti ile kanını istemiştir. Prens ile kıraliçe kendi bedenlerini teklif etmişlerse de şeytan memnun olmadan kıralın bedenini istemiştır.

Kıral kendi bedenini vermeğe hazır olduğunu fakat bedenini vermeden önce talimatı dinlemek istediğini anlatmıştır.

Tanrı şu hikmetli talimatı vermiştir: "Istırab ile korku şehvetten doğar. Şehvetten ayrılanlar ne ıstırab çeker ne de korkar." Ansızın tanrı hakiki suretine dönmüş, prens ile kıraliçe de asıl bedenlerine dönmüşlerdir.

7. Eski zamanda Himalaya dağlarında Hak Yolunu arayan bir insan vardı. Bu adam ne bu dünyadaki hazineleri ne de cennet neş'esini arıyordu, yalnız ruh hayallerini yok edecek talimatı arıyordu.

Tanrılar bu adamın ciddiyet ve samimiyetine derin surette müteessir olup bu adamı denemeğe karar verdiler. Tanrıların birisi şeytan suretine girerek Himalaya dağla-

rında tecelli edip: "Herşey değişir, herşey vücud olur ve yok olur" diye şarkı söylemiştir.

Yol arıyan adam bu şarkıyı çok beğenmiş, susayan halde soğuk bir çeşmeyi bulmuş veya beklenmeden azad edilmiş köle gibi his etmiştir. Kendisi: "Şu kadar uzun bir zaman aradığım hakiki talimatı buldum" diye söylemiştir. Bu sesi takip ederken korkunç şeytana raslamıştır. Endişe içinde şeytana yaklaşarak: "Şimdi işittiğim kutsal şarkıyı siz mi söylediniz? Öyle ise, lûtfen daha da şarkı söyleyiniz" demiştir.

Şeytan: "Evet, o benim söylediğim şarkı idi. Fakat bir şey yemeden daha şarkı söyliyemem. Çok acım" diye cevap vermiştir.

Adam ciddi surette daha da şarkı söylemesini yalvarmıştır ve "Bu şarkı bana çok kutsaldir. Ben bu talimatı çoktan beri arıyordum. Ben yalnız bir parçasını duydum; lûften daha da söyleyiniz" demiştir.

Şeytan tekrar: "Ben acım, fakat bir adamın ısısı et ve kanını tadabilirsem bu şarkıyı devam ettirebilirim" demiştir.

Talimatı cidden dinlemek istiyen adam talimatı tamamen dinledikten sonra bedenini takdim edeceğini

şeytana va'detmiştir. Bunun üzerine şeytan tam şarkıyı söylemiştir.

Herşey değişir,
Herşey görünür ve kaybolur,
İnsan hayat ve ölüm fevkına çıkarsa
Sükunet ve rahatlık yaratılır.

Bunu duyduktan sonra adam şiiri etrafındaki taş ve ağaçlara yazmış ve sükunetle bir ağacın üzerine tırmanarak şeytanın ayakları önüne fırlamıştır, fakat şeytan kaybolmuş ve parlak tanrı adamın bedenini yaralanmadan ellerine almıştır.

8. Eski zamanlarda Sadaprarudita isminde cidden hakiki yolu arıyan adam bulunmuştur. Her türlü fayda ve şeref gibi teşvikleri terkedip canı pahasına yolu aramıştır. Bir gün gökten: "Sadaprarudita! Doğuya doğru yürü. Sıcak ve soğuğu düşünme, dünyevî övme veya hor görmelere ehemmiyet verme, iyi veya fena tefriklerle canını sıkma, yalnız doğuya doğru yürü. Uzak doğuda hakiki öğretmeni bulur ve Aydınlığa ereceksin" diyen ses duymuştur.

Sadaprarudita bu kat'i emre çok memnun olup derhal doğuya doğru sefere çıkmıştır. Gecelerini tenha sahalarda veya yabani dağlarda geçiren vakitleri de olmuştur.

Yabancı bulunduğundan çok kere küçük düşürmelere uğramıştır; kendisini kulluğa satan ve açlıktan kendi etini satar derecede zahmetler çekerek, akıbet hakiki öğretmeni bulup emrini istemiştir.

"İyi şeyler pahalıdır" diyen atasözünün doğruluğunu Sadaprarudita iyice anlamıştır, yani yolu arıyan seferinde çok çok müşkülâta uğramıştır. Öğretmene takdim edecek çiçek ve hoş kokuyu alabilir parası da yoktu. Hizmetçi olmak istemişse de kimse hizmete almamıştır. Her nereye gitse gitsin bir fena ruhun ona manî olduğu hissediliyordu. Aydınlığa giden yol can pahasına durur derecede müşkül bir yoldur.

Akıbet Sadaprarudita öğretmenin önüne çıkabildiyse de yeni bir müşküllük çıkakalmıştır. Yazacak ne kâğıt ne fırça, ne de mürekkep vardı. Bir hancerle bileğini keserek akan kanla yazmıştır. Böyle kutsal Hakikati elde edebilmiştir.

9. Eski zamanda Sudhana isminde Aydınlığa ermek isteyen ve ciddiyetle yolu arıyan bir oğlan varmış. Bir balıkçıdan deniz malumatını almış. Bir doktordan da hastaların acılarına şefkatı öğrenmiş. Zengin bir adamdan

küçük parayı biriktirmekle zengin olduğunu öğrenmiş ve Aydınlık yolunda her nekadar küçük olursa olsun elde edileni saklamak icab ettiğini düşünmüştür.

Düşünceye dalgın keşişten saf ve refah kalbin başka kalpleri saf ve refah etmeğe harikulâde bir kuvveti olduğunu öğrenmiştir. Başka bir vakit kibar ruhlu bir hanıma uğrayarak onun hayırhahlık ruhuna müteessir olmuş ve bu hanımdan merhametin irfan tohumu olduğu dersini almıştır. Bir gün bir ihtiyar seyyara raslamış, yola ermek için kılıç dağlarını aşmalı ve ateş derelerini geçmek icab ettiğini duymuştur. Böyle Sudhana tecrübelerinden gördüğü ve işittiği herşeyden öğrenmek mümkün olduğunu anlamıştır.

O, fakir ve sakat kadından sabrı, sokakta oynıyan çocukları seyrederek sade saadet dersini, başkaların istediğini istemeği hiç düşünmeyen nazik ve alçak gönüllü insanlardan bütün çevre ile refahiyet içinde yaşama sırrını öğrenmiştir.

O, hoşkokuları karıştırmayı gözetmekten âhenk ve çiçekleri tertiplemekten şükran derslerini öğrenmiştir. Bir gün ormandan geçerken asîl bir ağacın altında istirahat

etmiş ve çürümüş bir ağacın içinden genç ağacın büyüdüğünü görüp hayatın kararsız olduğu dersini almıştır.

Gündüzün güneş, geceleyin parıldayan yıldızlar onun ruhunu tazelemiştir. Böyle Sudhana uzun yolculuğunun tecrübelerinden faydalanmıştır.

Hakikaten, Aydınlık arıyanlar kalplerini bir saray olarak kabul edip onu süslemeğe çalışmalıdırlar. Onlar kalp kapılarını Budaya doğru açmalı ve hürmet ve alçak gönülle oda içerisine davet etmeli, orada güzel kokulu iman buhurunu ve minnettarlı ve memnuniyet çiçeklerini takdim etmelidirler.

II
İCRA YOLLARI

1. Aydınlığı arıyanlar için üç türlü ameli anlamak ve icra etmek gerektir. Birincisi amelî davranıştaki disiplin, ikincisi kalbi doğru temerküz, üçüncüsü irfandır.

Disiplin nedir? Âdi insan olsun, yolu arayan olsun iyi davranış usulünü takip etmelidir. O kalp ile bedenin her ikisini kontrol altına almalı ve beş duygunun kapılarını beklemelidir. Küçük olsa da her fenalıktan korkmalı, her anda yalnız iyiliği yapmağa çalışmalıdır.

Kalbi temerküzün manası nedir? Açgözlü ve fena ihtiraslar uyanınca derhal söndürülmeli ve kalbi saf ve refah tutmalı demektir.

İfran nedir? Dört Mukaddes Hakikati mükemmel anlamak ve sabırla kabul etmek, acılık keyfiyetini ve onun tabiatını bilmek, acılığın sonunu ne teşkil ettiğini bilmek, acılığı bitiren Mukaddes yolu bilmek kabiliyeti demektir.

Bu üç yolu cidden takibedenler Budanın talebeleri denilmeğe haklıdırlar.

Bir eşek sığırınki gibi ne güzel sureti, ne sesi ve ne de boynuzu olmadığı halde sığır sürüsünü takibederek, "Bak, ben de sığırım" derse kim inanır buna? Bir adamın ameldeki üç yolu takibetmediği halde kendisini yol arıyan veya Buda talebesi diye iddia etmesi de bunun gibi aptallıktır.

Çiftçi sonbaharda ekin biçebilmek için ilkbaharda yeri sürmek, tohum ekmek, sulamak ve yaramaz otları kaldırmak icabeder. Bunun gibi, Aydınlığı arıyan adam da üç türlü amel yolunu takip etmelidir. Çiftçi tomurcuğu bugün, başakları yarın ve biçmeyi öbür gün bekliyemez.

Bunun gibi Aydınlığı arıyan adam da dünyevî ihtirasları bugün kaldırmak, bağlılık ve fena ihtirasları yarın, Aydınlığa ermeği de öbür gün bekliyemez.

Nebatların tohum ekildikten sonra, mevsimin değişmesi sırasında ve nebattan yemişe kadar büyümesi sırasında çiftçinin sabırlı bakımına tâbi oldukları gibi, Aydınlık arıyanlar da ameldeki üç yolu takip etmekle Aydınlık toprağını sabırlı ve sebatlı işletmelidirler.

2. Bir insan keyif ve lüksü şiddetle arzu ettiği ve kalbi de duyguların ihtiraslarile rahatsız olduğu takdirde Aydınlığa götüren yol üzere ilerlemesi müşküldür. Hayatın zevkini tatmakla Hakiki Yolun tadını tatmak arasında geniş bir fark vardır.

Şimdiye kadar izah edildiği gibi kalp herşeyin menbaıdır. Kalp dünyevî işlerden zevk aldığı müddetçe hayaller ve acılıkların takip etmesi kaçınılmaz, fakat kalp Hakiki Yolu tattığı müddetçe saadet, memnuniyet ve aydınlık muhakkak arkadan gelecektir.

Bundan dolayı, Aydınlığı arıyanlar kalplerini saf tutmalı ve üç yolu amele koymalıdır. Bu kaideleri muhafaza ederlerse, tabii olarak kalp temerküzünü başa-

rırlar; ve kalplerini temerküz edebilseler irfan tabii surette elde edilir ve irfan da onları Aydınlığa götürecektir.

Hakikaten, bu üç yol (yani kaideye sarılmak, kalp temerküz edilmesini icra etmek ve her zaman akılla muamele etmek) Aydınlığa götüren doğru yollardır.

Bunları takip etmemekle insanlar uzun zaman kalp aldanmasına duçar olagelmiştir. Onlar başka insanlarla kavga etmeden Aydınlığa ermek için saf kalpten olan iç dünyasında sabırlı düşünmelidirler.

3. Bu üç türlü amelî yol tahlil edilirse, sekiz kutsal yolu, riayet edilecek dört noktai nazarı, dört doğru tedbiri, beş kuvvet kabiliyetini, ve altı amelî tamamlamayı görürüz.

Sekiz Kutsal Yol doğru görüş, doğru düşünüş, doğru söz, doğru davranış, doğru yaşayış, doğru çalışma, doğru hatırlılık ve doğru kalp temerküzü anlatır.

Doğru görüş: Dört Hakikati mükemmel anlamak, sebep ve netice kanununa inanmak, gösteriş ve ihtiraslara aldanmamak demektir.

Doğru düşünüş: İhtirasları beslememek, açgözlü olmamak, öfkeli olmamak ve hiçbir zararlı iş işlememek demektir.

Doğru söz: Yalan, lüzumsuz söz, küfretmek ve iki yüzlü olmaktan kaçınmak demektir.

Doğru davranış: Öldürmemek, çalmamak ve zina yapmamak demektir.

Doğru yaşayış: Hiçbir türlü utanıçlı hayatı geçirmemek demektir.

Doğru çalışma: Hiç bıkmadan doğruluğa çalışmak demektir.

Doğru hatırlılık: Saf ve düşünüşlü kalbi muhafaza etmek demektir.

Doğru kalp temerküzü: Kalbin saf esansını kavramağa çalışarak kalbi temerküz için doğru ve sâkin saklamak demektir.

4. Riayet edilecek dört nazarı dikkatin birincisi bedeni kirli sayarak bütün bağlılıkları kaldırmağa çalışmak, ikincisi duyguları, acı veya tatlı olursa olsun, ıstırap

menbaları diye anlamak; üçüncüsü kalbi daimî bir akıntı içinde olarak tanımak, dördüncüsü bu dünyada herşey sebep ve şartların neticesi ve hiç birşey ebediyen değişmeden kalmıyacağını anlamaktır.

5. Dört doğru tedbir: Birincisi her fenalığı başlamadan önce alıkoymak; ikincisi her fenalığı başlar başlamaz kaldırmak, üçüncüsü iyiliği yapmağa teşvik etmek; dördüncüsü artık başlıyan iyi işlerin büyümesi ve devamını teşvik etmektir. İnsan bu dört tedbiri muhafaza etmeğe çalışmalıdır.

6. Beş kuvvet kabiliyeti: Birincisi inanmak niyeti, ikincisi çalışmak iradesi; üçüncüsü dikkatli olmak kabiliyeti; dördüncüsü kalbi temerküz etme kabiliyeti; beşincisi açık irfanı muhafaza kabiliyetidir. Bu beş kabiliyet Aydınlığa ermek için lâzım olan kuvvettirler.

7. Aydınlığın başka sahiline erişmek için gereken altı amelî tamamlama: sadaka yolu, kaideye riayet etmek yolu, dayanıklık yolu, çalışma yolu, kalbi temerküz etme yolu, ve irfan yoludur. Bu yolları takip etmekle insan muhakkak aldanma sahilinden aydınlık sahiline geçecektir.

Sadaka usulü benciliği giderir; kaideye riayet insana başkalarının hak ve rahatına riayetli yapar; dayanıklık âdeti kalbin korku ve hiddetini kontrol eder; çalışma âdeti insanı çalışkan ve imanlı yapar; kalbi temerküz etme âdeti insanın dalgın ve beyhûde kalbi kontrol etmeğe yardım eder; irfan yolu karanlık ve şaşırmış kalbi açık ve nüfuz edici içyüzüne çevirir.

Sadaka ve kaideye riayet büyük sarayı bina etmeğe lâzım olan temel gibidir. Dayanıklıkla çalışkanlık sarayı dışarı düşmanlara karşı müdafaa eden duvardırlar. Temerküz ve irfan ise insanı hayat ve ölü tecavüzüne karşı şahsî zırhtırlar.

Münasip zamanda verilen veya vermemekten vermesi daha kolay olduğu zaman verilen sadaka tabii Hakiki sadaka değildir. Hakiki sadaka herhangi bir talep yapılmadan önce şefkatli kalpten verilen sadaka ve arasıra değil her zaman verilen sadakadır.

Verildikten sonra pişman olan veya övünen sadaka da Hakiki sadaka değildir. Hakiki sadaka, verenin kendis-

ini, alanı ve verilen sadakayı unutarak hazla verilen sadakadır.

Hakiki sadaka hiçbir iadeyi düşünmeden Aydınlık hayatına beraber ulaşmak niyetîle saf şefkatli kalpten kendiliğinden kopar.

Zengin olmıyanlar tarafından bile verilebilen yedi türlü sadaka vardır. Birincisi beden ile yapılan sadakadır. Bu, iş ile yapılan hizmettir. Bu türlü sadakanın en yükseği, aşağıdaki hikayede gösterildiği gibi kendi canını vermektir. İkincisi de ruh sadakasıdır. Bu başkalara şefkat etmektir. Üçüncüsü göz sadakasıdır. Başkalarına rahatlık veren yumuşak nazar vermektir. Dördüncüsü tasvip sadakasıdır. Bu başkalara yumuşak tebessüm çehresini çevirmektir. Beşincisi ağız sadakasıdır. Bu başkalara şefkatli ve yumuşak söz vermektir. Altıncısı oturulacak yer sadakasıdır. Başkalarına kendi oturacak yerini takdim etmektir. Yedincisi sığınak sadakasıdır. Başkalarını kendi evinde gece istirahatı vermektir. Bu gibi fedakârlık her kim tarafından gündelik hayat içinde yapılabilir.

8. Eski zamanda Sattva isminde bir prens vardı. Bir gün iki ağabeyi ile ormana eğlenceye gitmişlerdi. Orada yedi yavrusunu yemeğe hazır çok aç dişi kaplana raslamıştır.

Ağabeyleri korkudan kaçmışlar, fakat Sattva kayalığa tırmanıp kendisini aşağıdaki kaplana atıp kaplan yavrularının canını kurtarmıştır.

Prens Sattva cömert hareketi "Bu beden değişici ve ebedî değildir; şimdiye kadar hiç te atmağı düşünmeden bu bedeni sevegeldim. Fakat şimdi Aydınlığa ermek için bedenimi dişi kaplana kurban ediyorum" diye düşünerek kendiliğinden yapmıştır. Prens Sattvanın bu düşünüşü Aydınlığa ermek yolundaki hakiki kararı göstermektedir.

9. Aydınlığı arıyanlar için beslemek icab ettiği Dört Hudutsuz Kalb Hali vardır. Bunlar merhamet, şefkat, memnumiyet ve temkindir. İnsan merhamet beslemekle ihtirası kaldırabilir; şefkatle hiddeti kaldırabilir; memnuniyetle ıstırabı kaldırabilir ve âdil kalp beslemekle dost ile düşmanı ayırdetmek âdetini kaldırabilir.

İnsanları saadetli ve memnun eden şey büyük merhamettir; insanları saadetsiz ve memnun etmiyen herşeyi kaldıran da şefkattir; insanları şad kalple saadetli

ve memnun eden büyük memnuniyettir; herkesin saadetli ve memnun oluşu büyük refahiyettir, ve böyle olunca insan herkese karşı eşit duyguya malik olabilir.

Dikkatle bu Dört Hudutsuz Kalp Hali beslenebilir ve ihtiras, hiddet, ıztırap ve sevme-nefret etme duygularından kaçılabilir fakat bu kolay bir iş değildir. Fena kalpten kaçınması bekçi köpekten kaçınması kadar müşkül olduğu gibi doğru kalp te ormandaki geyik gibi kolay kaybolur; taşa oyulmuş harfleri silme ne kadar müşkül olsa fena kalpten kurtulma da o kadar müşkül, doğru kalp te su üstüne yazılan harfler gibi kolay kaybolur. Hakikaten kendini Aydınlığa hazırlamak hayatta en müşkül iştir.

10. Zengin bir ailenin oğlu olan Strona adında bedeni zayıf bir genç vardı. Aydınlığa erişmeğe çok hevesliliğinden Budanın talebeleri arasına girmişti. Aydınlık yolunda çalışa çalışa ayakları kanamıştı.

Buda buna acıyarak: "Oğlum Strona, evinde iken harp çalmasını hiç öğrenmedin mi? Biliyorsun ki harp telleri fazla sıkı veya fazla gevşek gerilirse iyi müzik vermez. Tam orta halde gerildiği zaman iyi müzik çıkar.

"Aydınlığa hazırlanmak ta tam böyledir. Kalb tellerini fazla sıkı veya fazla gevşek gerirsen Aydınlığa eremezsin. Çok düşünüşlü ve ârif olmalısın" demiştir.

Strona bu sözleri iyi dinlemiş ve akıbet Aydınlığa ermiştir.

11. Beş türlü silâhı iyi kullanan bir prens varmış. Bir gün idmandan dönerken silâh geçmez derili bir canavara raslamıştır.

Canavar prense doğru yürüdü fakat prens bundan korkmadı. İlk önce okunu attı isede netice veremedi. Sonra mızrağını attı ise de o da derisini delemedi. Sonra çubuk ve kısa mızrağı attı ise de canavarı yaralamadı. Bunun üzerine prens yumruk ve ayaklarîle hücum etti ise de canavar onu yüce kolları arasına alıp sıkıştırdığından hiçbir fayda vermedi. Sonra prens başını kullandı ise de neticesiz oldu.

Canavar: "Mukavemetin hiç fayda vermez. Şimdi ben seni yiyeceğim demiş. Prens: "Sen beni bütün silâhımı kullanmama rağmen şimdi çaresiz görüyorsun galiba, fakat ben de daha bir silâh kalmıştır. Beni yutarsan, miden içerisinden seni tahrip ederim" demiştir.

Prensin cesareti canavarı endişeye düşürmüş ve: "Nasıl yapabilirsin" diye sormuştur. Prens: "Hak kuvveti ile" diye cevap vermiştir.

Bunun üzerine canavar prensi salıvermiş ve Hak yoluna sokulmasını rica etmiştir.

Bu masalın maksadı talebelere çalışmalarında sebât etmek ve her türlü gerilemeden korkmamağa teşvik etmektir.

12. Nefret verici ısrar ve utanmazlık insanları gücendirir, fakat kendisini alçak görmek ve utanmak insanları korur. İnsanlar baba ve anne, yaşlılar ve kardeşlerini rezalet ve utanca hassas olduklarından dolayı hürmet ederler. Kendi kusurunu bulduktan sonra kendi şerefini saklıyarak başkaların hareketlerini müşahede edip utanmak çok değerli bir iştir.

Tövbe etmek ruhuna malik olanın günahları kaybolur, fakat tövbe etmezse günahları devam eder ve onu ebediyen mahkûm eder.

Hakiki talimatı iyice dinliyerek onun mânasını ve kendisine olan alâkasını anlıyanlar talimatı alır ve ondan faydalanır.

Yalnız talimatı dinliyerek onu elde etmiyen Aydınlığı arama yolunda muvaffakiyetsiz olur.

Aydınlığı arıyanlar için iman, tevazu, alçakgönüllülük, çalışma ve irfan kuvvet menbalarıdır. Bunlar arasında irfan en büyüğü ve kalanları yalnız bunun cebheleridir. Talimat sırasında dünyevî işleri sever, boş konuşmalar veya uykuya dalarsa o insan Aydınlık yolundan çekilir.

13. Aydınlık talimatı sırasında birisi başkalarından daha çabuk ileri gidebilir. Bundan dolayı başkalarının daha çabuk aydınlanmalarını görüp meyus olmamalıdır.

Okçulukta çabuk muvaffakiyet beklenmez, yalnız sabırlıkla tecrübe etmekle daha çok isabetli olacağı bellidir. Bir nehir küçük bir çaydan başlar ve büyüye büyüye büyük denize dökülür.

Bu misaller gibi bir adam sabır ve sebatla çalışırsa muhakkak Aydınlığa erişir.

Yukarıda beyan edildiği veçhile bir adam açık gözlü olursa, her yerde talimatı görür ve Aydınlığa doğru sonsuz şansa malik olur.

Buhur yakan bir adam varmış. Güzel kokunun ne geldiğini ne de gittiğini görmüş, koku ne görünür ne de yok olur. İşbu küçük olay onu Aydınlığa götürmüştür.

Bir adamın ayağına diken batmış. Şiddetli bir acı duymuşsa da şu anda bu acının yalnız kalbin tepkisinden başka bir şey olmadığı fikri başına gelmiştir. Bu olaydan kalp kontrol edilemezse kaçırılacağını fakat kontrol edilebilirse saf olacağı düşüncesi doğmuştur. Bu düşünceyi, biraz sonra, Aydınlık takip etmiştir.

Çok tamahkâr bir adam varmış. Bir gün kendisinin bu tamahkâr kalbi üzerinde düşünmüş, tamahkâr düşüncelerin marifeti yakıp yok edebilir bir yongadan başka bir şey olmadığını bulmuş. İşte bu Aydınlığın ilk kademi olmuştur.

Bir ata sözü vardır: "Kalbini düz tutarsan dünya da düz kalır". Bu sözü iyi düşünmeli. Bütün bu dünyadaki ayırmalar yalnız kalbin ayırd etmesinden doğduğunu anlamalıdır. Bu sözde Aydınlığa doğru yol gösterilmiştir. Hakikaten, Aydınlık yolu sınırsızdır.

III
İMAN YOLU

1. Üç hazine yani Buda, Dharma ve Samgha'ya sığınanlar Budanın talebeleridir. Budanın talebeleri kaide,

iman, iane ve marifetten ibaret dört türlü kalp kontrolünü yaparlar.

Budanın talebeleri öldürmemek, çalmamak, zina yapmamak, yalan söylememek, her hangi bir sarhoş edici şeyi almamaktan ibaret 5 türlü kaideyi icra ederler.

Budanın talebeleri Budanın tam marifetine inanırlar. Tamah ve bencillikten kaçınarak iane vermeğe çalışırlar. Hayatın geçici olduğunu düşünerek sebep ve netice kanununu anlar ve marifet nümunesine uyarlar.

Doğuya doğru eğilen ağaç tabii doğuya doğru yıkılır ve böyle Budanın talimatını dinleyen ve inananlar muhakkak Budanın Pâk İlinde doğarlar.

2. Budanın üç hazinesi yani Buda, Dharma ve Samgha'ya inananlar Budanın talebeleri diye adlanırlar.

Buda, tam Aydınlığa eren ve bu aydınlığı bütün insanları azad etmek ve hayırlık yapmak için kullanan adama denir. Dharma, hakikat, Aydınlık ruhu ve onu izah eden talimat demektir. Samgha ise Buda ve Dharmaya inananların mükemmel birader olduklarını bildirir.

Budalık, Dharma ile kardeşlik başka başka birer şey gibi görünürse de asılda tek bir şeydir. Buda, Dharmasında tecelli eder ve hakiki kardeşlik mahiyetini alır. Bundan dolayı, Dharmaya inanıp kardeşliği amele koymak Budaya inanmak demektir, ve Budaya inanmak ta Dharmaya inanıp kardeşliği icra etmek demek oluyor.

Bundan dolayı, yalnız Budaya inanmakla insanlar azad olur ve aydınlığa ererler. Buddha tam manasîle Aydınlanmış adam olup insanları kendi çocukları gibi sever. Budayı kendi babası olarak tanıyan Budayı görüp Aydınlığa erer.

Budayı böyle tanıyanlar Onun marifetine dayanır ve Onun rahmet kokusu ile kokar.

3. Budaya inanmaktan daha büyük fayda getiren şey yoktur. Yalnız Budanın ismini duymak, inanmak ve bir dakika olsa bile mesrur olmak eşsiz bir mükâfat verir.

Bundan dolayı insan bütün dünyayı dolduran yangın içine dalıp ta olsa Budanın talimatını aramakta haz duymalıdır.

Dharmayı izah edebilen hocayı bulmak güçtür; Budayı bulmak daha güçtür, hususan Onun talimatına inanmak en güç olanıdır.

Fakat şimdi bulunması müşkül olan Budayı görünce ve duyulması müşkül olanı izah edilince, sen çok memnun olup Budaya inanmalısın.

4. Uzun insan hayatında iman en iyi yoldaştır; seferde yorgunluğu gideren en iyi içkidir ve en büyük mülktür.

İman, Dharmayı alan eldir; bütün meziyeti alan pâk bir eldir. İman, bütün dünyevî ihtirasları yakan ateştir, o yükü kaldırır ve doğru yola götüren önderdir.

İman ihtiras, korku ve iftiharı kaldırır, o nezaket ve başkalarına karşı hürmeti öğretir; insanı vaziyet bağından azad eder, müşküllüğe karşı cesaret verir; yoldan saptırmaya karşı galip gelmek kudretini verir; yaptığı işlerini parlak ve saf tutturur ve kalbi marifetle doldurur.

İman uzun ve yorucu yola karşı cesaret verir ve Aydınlığa götürür.

İman bizi Budanın önünde olarak hissettirir ve bizi Budanın kucağına alınmış hissi verir. İman bizim sert ve bencil kalbimizi yumuşatır ve bize dostane ruh ve şefkâti anlatan kalbi ihsan eder.

5. İmanlı olan insan her ne işitirse orada Buda talimatını tanıtan marifeti elde eder. İmanlı insan herşeyin yalnız sebep ile şerait kanunundan doğan gösterişten ibaret olduğunu görür marifeti elde eder, sonra sabırlı karşılama ve kendi şeraitine serinlikle uygun gelme kabiliyetini elde eder.

İman hayatın geçici olduğunu tanır marifeti, şartların ve gösterişlerin değişmesine rağmen hayatın hakikati hiçbir zaman değismediğini bilerek her üzerlerine gelene veya hayatın geçmesine şaşmamak veya acımamak zarafetini verir.

İmanın üç türlü mühim çehresi vardır: tövbe, başkalarının meziyetlerine sevinmek ve samimi hürmet göstermek, ve Budanın görünüşünü şükranla kabul etmektir.

İnsanlar imanın bu taraflarını terbiye etmeli; hata ve iffetsizliklerine hassas olmalı; bunlardan utanmalı ve itiraf etmeli; başkalarının iyi hususiyet ve iyi amellerini tanımağa ve medhetmeğe çalışmalı; daima Buda ile amel etmeli ve Buda ile beraber yaşamalıdır.

İmanlı kalp samimi kalptir; bu Budanın Pâk İline Budanın kudretîle irşad edilmeğe candan ve çok derinden dileyen kalptir.

Bundan dolayı, Buda insanları Pâk İle irşad eden kuvvet, onları pâkliyen kuvvet, yoldan sapmaktan alıkoyan kuvveti imana verir. Onlar yalnız bir dakika için imana girmiş olsa bile, Budanın ismi bütün dünyada duyulunca, Onun Pâk İline götürülürler.

6. İman dünyevî kalbe ilâve edilen bir şey olmayıp, kalbin Buda sıfatını ifade etmesidir. Budayı anlıyan Buda olur; Budaya inanan Buda olur.

Buda sıfatını kavrayıp benimsemek müşküldür; ihtiras, hiddet ve dünyevî ihtirasların daimi kargaşalığı içinde saf kalbi muhafaza etmek müşküldür; hele insana bunları iman elde ettirebilir.

Zehirli Eranda ağacı ormanında yalnız Eranda ağacı yetişir ve hoşkokulu Çandana yetişmez derler. Eranda ormanında Çandana ağacının yetişmesi mucizedir. Bunun gibi, insanların kalplerinde Budaya doğru imanın yetişmesi de mucizedir.

Bundan dolayı, Budaya inanmağa "köksüz" iman denilir. Yani, insan kalbinde yetişir kökü bulunmayıp, yalnız Budanın şefkatli kalbinde yetişir köke maliktir.

7. İman böyle verimli ve kutsaldır. Fakat tembel kalpte imanın uyanması müşküldür, hususan insan kalbinde gizlice dolaşan beş türlü şübhe bulununca.

Birincisi Budanın marifetine karşı şübhe; ikincisi Budanın talimatına karşı şübhe; üçüncüsü Budanın talimatını tebliğ eden insana karşı şübhe; dördüncüsü Kutsal Yolu takip etmek için gösterilen yol ve tedbirlerin güvenilir olması üzerindeki şübhe; beşincisi mağrur ve sabırsızlık yüzünden Budanın talimatını anlıyanların samimiyetine karşı şübhedir.

Bu dünyada şübheden daha korkunç bir şey yoktur. Şübhe insanları birbirinden ayırır. Dostluğu yok eder ve hoş alâkayı kırar. Tahriş eden ve inciten bir dikendir; insanı öldürür kılıçtır.

İmanın başlangıcı çoktanberi Budanın rahmeti ile dikilmiştir. Bir insan imanı elde ettiği zaman, bu hakikati hatırlamalı ve Budanın rahmetine şükretmelidir.

Kimse unutmamalıdır ki imanı doğuran kendi merhameti olmayıp, çoktanberi saf iman ışığını insan kalbine yerleştiren ve karanlık ve cehâleti gideren Budanın merhameti olduğunu hiç unutmamalıdır. Böyle imanı taşıyan insan Budanın İline girmiş sayılır.

Budanın çoktanberi veregeldiği merhameti yüzünden imana gelen adam, âdi bir hayat geçirdiği halde, Pâk İlde yeniden doğabilir.

Bu dünyada doğmak müşküldür. Dharmayı dinlemek te müşküldür. İmana girmek daha da güçtür. Bundan dolayı herkes Budanın talimatını dinlemeğe çalışmalıdır.

IV
KUTSAL SÖZLER

1. "Beni hakaret etti, beni istihza etti, bana vurdu" diye düşünen adam bu düşünceden ayrılmayınca hiddeti sürer.

Kalpte kin sürünce hiddet hiç kaybolmaz. Kin unutulunca hiddet te derhal kalkar.

Dam lâyıkça yapılmazsa veya tamir görmezse yağmur sızılır; böylece kalp te lâyıkça terbiye edilmezse veya kontrol edilmezse ihtiras yerleşir.

Tembellik ölüme en yakın yoldur ve çalışkanlık yaşama yoludur; câhiller tembeldir, marifetliler çalışkandır.

Ok yapan adam oklarını dümdüz yapmak ister, ârif te kalbini dümdüz tutmağa çalışır.

Rahatsız kalp şuraya ve buraya sıçrayarak ebediyen hareket eder ve kontrolü müşkül olur; fakat sakin kalp rahatlık içindedir; bundan dolayı kalbi kontrol altında tutmak akıllı tedbirdir.

İnsanı fena yoluna sokan kendi kalbidir. düşmanı değildir.

Kalbini ihtiras, hiddet ve cehâletten kurtaran insan hakiki ve ebedi refahiyet içindedir.

2. Tatbik edilmeyen güzel söz kokusuz güzel çiçeğe benzer.

Çiçek kokusu yele karşı çıkamaz, fakat iyi adamın fazileti yele karşı çıkar ve dünyaya sirayet eder.

Uyuyamayan adama gece uzun hissedilir ve yorulmuş yolcuya sefer uzun hissedilir; bunun gibi doğru talimatı bilmeyene aldanma ve ıztırap zamanı uzun görünür.

Sefere müsavi veya daha yüksek kalpli adamla çıkmalı; ahmakla sefere çıkmaktansa yalnız başına sefer etmek daha iyidir.

Vahşi hayvandan daha fazla samimiyetsiz ve fena dosttan korkmalıdır; vahşi hayvan bedenini yaralıyabilir, fakat fena dost kalbini yaralar.

İnsan kendi kalbini kontrol edemeyince nasıl "Bu benim oğlumdur" veya "Bu benim hazinemdir" gibi

düşüncelerden haz alabilir? Aptal adam böyle düşüncelerden çeker.

Aptal olup bu aptallığını tanımak, aptal olup ta kendisini akıllı saymasından daha iyidir.

Kaşık yemeğin tadını bilemediği gibi aptal da akıllı adamla şerik olsa bile akıllı adamın marifetini anlıyamaz.

Taze süt çok zaman yavaş kesilir; bunun gibi fena ameller de çabuk sonuç vermez. Günahlar kül altındaki yanan kömür gibi alevsiz yanar, sonra da daha büyük ateş olur.

Aptal adam imtiyaz, terfi, fayda ve şerefi arar, fakat bu gibi ihtiraslar saadet yerine ıztırabı getirir.

Hata ve kusuru gösteren ve fenalığı azarlayan iyi dost gizli hazine sırrını açan adam gibi hürmet edilmelidir.

3. İyi talimatı aldığında memnun olan adam kalbi bununla temizlendiği için rahat uyur.

Marangoz dümdüz hatıl yapmak ister; ok yapıcı oklarını müvazeneli yapmak ister; sulama handeğini

kazıyan adam sunun muntazam akmasını ister; bunun gibi akıllı adam da kalbini muntazam ve doğru işlemesi için kontrol etmeğe çalışır.

Büyük kaya yelden rahatsız olmaz; akıllı adamın kalbi de ne medh ne de hakaretle rahatsız olur.

Kendine galip gelmek savaşta binlerce düşmana galip gelmekten daha büyüktür.

İyi talimatı dinliyerek bir gün yaşamak bunları bilmeden yüz sene yaşamaktan daha iyidir.

Kendisini ululıyanlar fena ihtiraslara yol vermemek için daima ihtiyatta bulunmalıdır. Hayatında hiç olmazsa bir kerre ya gençliğinde, ya orta yaşlı çağında, ya da ihtiyarlığında imanı yenileştirmelidir.

Dünya daima ihtiras, hiddet ve cehâlet ateşile yanmaktadır; insan çarçabuk bu gibi muhataralardan kaçınmalıdır.

Dünya köpük gibidir, örümcek ağı gibidir, pislikle dolu kavanoz gibidir; insan daima kalbin saflığını korumalıdır.

4. Herhangi bir günahtan kaçmak, iyiliği aramak, kalbi saf tutmak; Buda talimatının esasıdır.

Dayanıklık en müşkül amellerin biri ise de en son zafer dayanıklı adamındır.

Kin tuttuğu zaman kini kaldırmalı, gam içinde iken onu alıkoymalı, ihtiras içinde iken onu bırakmalı. Saf ve bencilliksiz hayat geçirmek için bolluk içinde iken hiçbir şeyi benimsememek lâzımdır.

Sıhhatta olmak büyük bir ganimettir; elindeki şeylerle kanaatlanmak büyük servete malik olmaktan daha iyidir; inanılabilmek dostluğun en iyi nümunesidir; Aydınlığa ermek en yüksek saadettir.

Günahı nefret eden hissiyatta bulunan, sükunet duyan, iyi talimatı dinlemekte haz bulan adam korkudan uzak olur.

Sevdiğin şeylere bağlanma, sevmediğin şeylere karşı nefret besleme. Gam, korku ve bağlılık bir şeyi sevmek ve sevmemekten gelir.

5. Pas demirden çıkar ve onu tahrip eder, bunun gibi günah ta insanın kalbinden doğar ve onu tahrip eder.

Okulmıyan mukaddes kitap tozlanır; tamir görmiyen ev kirlenir; tembel adam da çok geçmeden kirlenir.

İffetsiz amel kadını kirletir; cimrilik ianeyi kirletir; fena işler de hem bu dünya hem de öteki dünya hayatını kirletir.

Kirliliklerin en büyüğü cehâlet kirliğidir. Bu cehâlet giderilmezse ne beden ne de ruh temizlenir.

Utanmaz olmak, karga gibi şımarık ve küstah olmak, hiç pişman olmadan başkalarını incitmek kolaydır.

Alçak gönüllü olmak, hürmet ve tâzimi bilmek, bütün bağlılıklardan ayrılmak, fikirde ve amelde saf olmak ve ârif olmak hakikaten güçtür.

Başkasının hatasına işaret etmek kolay, fakat kendi hatasın itiraf etmek müşküldür. Başkalarının günahlarını etrafa yayarsa da, kendi günahlarını ise kumarbazın zarları gizlemesi gibi gizler.

Havada hiçbir kuş, duman veya fırtına izi bulunmadığı gibi fena talimatta Aydınlık yoktur; bu dünyada sabit olan hiçbir şey yoktur; yalnız Aydınlanmış kalp rahatsız olmaz.

6. Silâhşorun saray kapısını beklediği gibi insan da kalbini içeri ve dışarıdan gelen her türlü muhataradan muhafaza etmelidir; bir dakika için bile ihmal etmemelidir.

Herkes kendisinin efendisidir, kendisinin dayana bildiği vâhasıdır; bundan dolayı herkes her şeyden evvel kendisini kontrol etmelidir.

Dünyevî bağlılık ve zincirlerden azad olmanın ilk adımı kalbi kontrol etmek, boş sözleri bitirmek ve birkadar düşünceli olmaktır.

Güneş gündüzleri aydınlatır, ay geceleri güzelleştirir, inzıbat cengâvere vakar katar; bunun gibi sâkin düşünme Aydınlık arıyanı temyiz eder.

Göz, kulak, burun, dil ve bedenin beş hissini bekliyemiyen ve muhitına meyil gösteren adam Aydınlık terbiyesini yapamaz. Beş his kapılarını kat'i surette

bekliyen ve kalbini kontrol eden adam Aydınlık terbiyesini muvaffakiyetle yapabilendir.

7. Sevmek ve sevmemek tesiri altında olan adam muhitın mânasını haklıca anlıyamaz ve onların baskısı altında kalma temayülünü gösterir; bağlılıklardan hür olan adam haklı olarak muhiti anlar ve ona herşey yeni ve mânalı oluverir.

Keder saadeti ve saadet kederi takip eder, fakat saadet ile keder, iyilikle fenalığı ayırmıyan adam hürriyeti kavrar.

Önceden kederlenmek, veya geçene pişmanlık beslemek kesilip kurumuş kamış gibidir.

Beden ile kalbin sıhhatı geçene matem tutmamak, gelecek için endişe etmemek, zahmetleri önceden beklememek ve halihazır için akıllı ve ciddî yaşamaktadır.

Geçen zamanda yaşamayın, ileri için hûlyaya dalmayın, yalnız şu an için kalbini temerküz edin.

Şimdiki vazifeni iyi ve hatasız yapmalı, yarına geciktirmeğe ve yapmamağa girişme. Şimdi yaparsan iyi gün geçirirsin.

Akıl en iyi önderdir ve iman en iyi yoldaştır. Cahâlet ve ıztırap karanlığından kaçınıp Aydınlığı aramalıdır.

Beden ile kalp kontrol altına koyulunca onu şerefli amel ile göstermelidir. Bu kutsal bir borçtır. Bundan sonra imanı zenginliği, samimiyeti de hayatına tatlı bir lezzet, fazileti artırmak ise kutsal bir vazife teşkil eder.

Hayat yolculuğunda iman gıda olur, faziletli işler sığınak olur, marifet gündüz aydınlığı ve iyi düşünmek te gecede siper olur. Temiz hayatı hiçbir şey kıramaz; ihtirasa galip gelince hürriyete sınır kalmaz.

Aile için kendini unutmalı; köy için aile unutulmalı; millet için köy unutulmalı, Aydınlık için de herşey unutulmalıdır.

Herşey değişicidir, herşey vücud olur ve kaybolur; hayat ve ölüm acısını aşmayınca mes'ud refahiyet yoktur.

RAHİPLİK

BİRİNCİ BÖLÜM

RAHİPLİK VAZİFESİ

I
EVSİZ RAHİPLER

1. Benim talebem olmak istiyen adam ailesile olan alâkaların hepsini, dünyadaki ictimaî hayatını, servete olan dayanıklığını kesmelidir.

Dharma için bütün böyle alâkaları kesen ve bedeni ile kalbi için meskeni olmıyan adam Benim talebem olmuş ve evsiz rahip diye isim verilmelidir.

Adımlarım üzerinde ayakları iz bıraksa ve elleri elbisemin eteklerini taşısa bile, kalbi ihtirasla rahatsız olan adam benden uzaktadır. Rahib gibi giyinmiş olsa bile, talimatımı kabul etmiyen adam beni görmez.

Fakat eğer bütün ihtirasları kaldırmış ve kalbi taze ve sâkin olan adam, binlerce mil uzakta bulunsa bile Bana çok yakındır. Dharmayı kabul ederse, onun içerisinde beni görür.

2. Talebelerim, evsiz rahipler şu dört kaideye riayet edip bunları hayat temeli yapmalıdırlar.

Birinci, onlar eski ve çıkarılıp atılmış elbise giymeli; ikinci, yemeklerini dilenmekle elde etmeli; üçüncü, gecelerini ağac altında veya kaya üzerinde geçirmeli; dördüncüsü, ancak kardeşlerin idrarından yapılmış ilaçları kullanmalıdırlar.

Ele kâse alarak evden eve dolaşmak dilenci hayatıdır ama, rahip bunu başkaları tarafından icbar edildiğinden, vaziyet veya iğva yüzünden yapıyor değildir; imanlı hayatın onu hayatta aldanmadan muhafaza ettiğini, ıztıraptan kurtulmağa yardım edeceğini, Aydınlığa götüreceğini bildiğinden kendi ihtıyarı ile yapıyordur.

Evsiz rahip hayatı kolay değildir; kalbini ihtiras ve hiddetten hür tutamaz veya kalbini ve beş hissini kontrol edemeyince buna teşebbüs etmemelidir.

3. Kendini evsiz rahip diye inanmak ve başkalarından sorulduğu zaman öyle olduğunu cevaplandırmak için şöyle diyebilmek lâzımdır:

"Evsiz rahip olmak için lâzım olan herşeyi yapa-

cağım. Bunun üzerinde samimi olacağım ve evsiz kardeş olmak hedefini yerine getirmeğe çalışacağım. Bana sadaka ile yardım edenlere müteşekkir olacağım ve onları benim ciddî ve hayırlı hayatımla mesud etmeğe çalışacağım."

Evsiz rahip olmak için çok şeyleri yapmalıdır: Beceremediği zaman utanç ve şerefsizliğe hassas olmalı; hayatını saf tutmak isterse bedeni, sözünü ve kalbini saf tutmalı; beş hissinin kapılarını muhafaza etmeli; geçici bir neşe için kalbinin kontrolünü kaybetmemeli, kendini övmemeli ve başkalarını azarlamamalı; tembel olmamalı ve uzun uykuya dalmamalıdır.

Geceleyin sâkin oturup düşünmeğe ve yatmadan evvel kısa bir yürümeğe vakit bulmalıdır. Rahat uyku için ayakları beraber sağ yanı üstüne yatmalı ve en son düşüncesi sabah erken kalkmak istediği saat olmalıdır. Sabahleyin de sâkin oturup düşünmeğe ve sonra da kısa yürüyüş yapmağa vakit bulmalıdır.

Bütün gün, ihtiras, hiddet, aptallık, uykuculuk, alâkasızlık, pişmanlık, şübhe ve her türlü dünyevi isteklere temayüle muhalefet ederek ve hem beden hem kalbi kontrol altına alarak uyanık kalbi muhafaza etmelidir.

Böyle temerküz eden kalp ile mükemmel marifeti beslemeli ve yalnız tam bir Aydınlığı hedef tutmalıdır.

4. Eğer evsiz rahip, kendini unutarak, ihtiras, hiddet, küskünlük, kıskançlık, kibir, övünme veya samimiyetsizliğe düşerse, bu ince bir kumaşla örtülmüş keskin iki taraflı kılıcı taşıyan adam gibi oluyor.

Evsiz rahip paçavrasını giyip dilenci kâsesini taşıdığından dolayı değildir; mukaddes kitabı kolay okuya bildiğinden dolayı değildir; böyle adam samandan yapılmış bir insandan başka bir şey değildir.

Sureti rahip olsa da dünyevî ihtirasları kaldıramazsa, artık rahip değildir, rahip giyimi giyen küçük çocuktan başka bir şey değildir.

Kalbini temerküz ve kontrol edebilen, marifetli olan, bütün dünyevî ihtirasları kaldıran, tek bir hedefi Aydınlığa ermek olan adam – yalnız bu adam hakiki evsiz rahip denilebilir.

Hakiki evsiz rahip en son kan damlasını kaybetse de ve kemikleri kırılıp toza çevirilse de Aydınlık hedefine

erişmeğe karar veren adamdır. Böyle adam, bütün gücü ile, neticede hedefine erişecek ve evsiz rahibin değerli amellerini yapma kabiliyetini isbat edecektir.

5. Evsiz rahibin vazifesi Buda talimatının nurunu tebliğ etmektir. O herkese va'z etmeli; uyuyanları uyatmalı, hata fikirleri tashih etmeli; insanlara doğru noktai nazar vermeli; heryere giderek kendi hayatı pahasına olsa bile talimatı yaymalıdır.

Evsiz rahibin vazifesi kolay bir iş değildir, Bu yola talip olan adam Budanın giyimini giymeli, Budanın oturduğu yere oturup Budanın odasına girmelidir.

Budanın giyimlerini giymek alçakgönüllü olmak ve dayanıklı olmak demektir; Budanın oturduğu yere oturmak herşeyin varlıklı ve bağlı olmadığını görmektir; Budanın odasına girmek Onun herşeyi içine alan merhametine ortak olmak ve herkime şefkatli olmaktır.

6. Budanın talimatını öğretmek istiyen adam şu dört şeye riayet etmelidir: Birincisi, kendi davranışını düşünmek, ikincisi, insanlara yaklaşıp onlara talimat verdiği zaman kullanacak sözleri üzerine düşünmek; üçüncüsü, öğretmedeki âmili ve elde etmek istedikleri neticeyi düşünmek; dördüncüsü, büyük şefkat üzerinde düşünmektir.

İyi Dharma öğretmeni olmak için evsiz rahip ilk önce tahammül zeminine iyi yerleşmeli; mütevazı olmalı; müfrit ve ilâncı olmamalı; daima herşeyin boş olduğunu düşünmeli; hiçbir şeye bağlı olmamalıdır.

İkinciden, insanlara ve mevkilerine yaklaşmakta dikkatli olmalıdır. Fena hayat geçiren ve iktidarlı adamlardan kaçınmalıdır; öteki cinsten kaçınmalıdır. İnsanlara dostane yaklaşmalı; herşeyin sebep ve şartın birleşmesinden doğduğunu hatırlamalı, ve, buna istinad ederek, başkaları ayıplamamalı ve küfretmemeli, onların hatalarına işaret etmemeli, itibarsızlık göstermemelidir.

Üçüncüden, Budayı manevî baba diye düşünerek, Aydınlık terbiyesine çalışan başka evsiz rahipleri öğret-

men sayarak, herkese büyük şefkatle bakarak, kalbini sâkin tutmalıdır. Sonra hepsini eşit görerek talimat vermelidir.

Dördüncüden, şefkat ruhunu Budanın yaptığı gibi en yüksek dereceye yükseltmelidir. Hususan Aydınlığı arama yolunu yeter kadar bilmiyenlere şefkat ruhunu yağdırmalıdır. Onların Aydınlık aramalarını dilemeli ve onların meraklarını uyandırmağa hodbin olmıyan gayret ile çalışmalıdır.

II
LÂYİK MÜMİNLER

1. Yukarıda gösterildiği gibi Budanın talebesi olmak için üç hazine yani: Buda, Dharma ve Samgha'ya inanmalıdır.

Lâik mümin olmak için kat'iyen Budaya inanmalı, talimatına inanmalı, kaidelerini tedkik ve amele koymalı, Rahipliği taziz etmelidir.

Lâik müminler şu beş kaideye riayet etmelidir: öldürmemek, çalmamak, zina etmemek, yalan söylememek, içki içmemektir.

Lâik müminler üç hazineye inanıp kaidelerini amele koymakla kalmayıp, ellerinden geldiği kadar, başkalarını, hususan kardeş ve dostlarını Budanın şefkatine iştirak edebilmek için Buda, Dharma ve Samgha'ya yılmaz iman uyandırmak ve bu kaideleri takip ettirmeğe yardım etmelidirler.

Lâik müminler üç hazineye inanıp kaideleri amele koymanın sebebi Aydınlığa erişebilmek olduğunu daima hatırlamalıdırlar, işte bundan dolayı onlar ihtiras dünyasında yaşamalarına rağmen, bu gibi ihtiraslara bağlanmaktan kaçınmalıdırlar.

Lâik müminler ergeç ana babasından ve ailesinden ayrılmak ve bu doğuş ve ölüm hayatına veda etmek mecburiyetinde kalacaklarını hatırlamalıdırlar, bundan dolayı, bu dünya hayatına bağlanmadan hiçbir şeyin yok olmadığı Aydınlık dünyasına kalplerini bağlamalıdırlar.

2. Lâik müminler Budanın talimatına ciddî ve karıştırılmamış imanla girerlerse, çevrelerinde parlıyacak ve kendilerine geri dönecek sâkin ve rahat saadeti kalpleri içinde duyacaklardır.

Bu iman saf ve nazik, her zaman sabır ve dayanıklı, münakaşa etmez, başkalarına hiç eziyet vermez ve daima üç hazine, yani Buda, Dharma ve Samgha'yı düşünür. Böyle saadet kendiliğinden kalplerinde doğar ve Aydınlık nuru her yerde bulunur.

İmanla Budanın koynunda oturduklarından dolayı bencillik düşüncesi, mülklerine bağlılıktan çok uzaktırlar ve bundan dolayı gündelik hayatlarında hiçbir korku bulunmaz ve tenkid edilme korkusu da yoktur.

Budanın İlinde doğmalarına inandıklarından dolayı gelecek ölümden korkmazlar. Talimatın hakiki ve kutsal olduğuna inanmış olduklarından dolayı düşüncelerini hür ve korkusuz söyliyebilirler.

Kalpleri bütün insanlara şefkatle dolu olduğundan, onları hiç farketmez ve hepsine eşit muamele eder, kalpleri sevmek ve sevmemekten hür olduklarından her türlü iyilikleri yaparken saf, âdil ve saadetli olur.

Sıkıntılı veya bolluk hayat geçirmek imanlarının kuvvetlenmesinde hiç fark etmez. Alçak gönüllülüğü beslerlerse, Budanın talimatını hürmet ederlerse, söz ve

amellerinde uygun olursa, marifetle irşad edilirlerse, kalpleri dağ gibi kımıldamaz olursa, Aydınlık yolunda muntazam ilerleyiş yaparlar.

Müşkül mevki ve iffetsiz kalpli insanlar arasında yaşamağa mecbur kalırlarsa bile, Buda talimatına imanlarını beslerlerse onları daha iyi amellere doğru irşad edebilirler.

3. Bundan dolayı, insan önce Buda talimatını dinlemeği istemelidir.

Birisi Aydınlığa ermek için ateş içine girmek icap ettiğini söylerse insan şu ateş içine atılmağa hazır olmalıdır.

Dünyaya yayılmış ateş içinden geçip te Budanın ismini duyabilirse ne mutludur.

Budanın talimatına tâbi olmak isteyen, hodbin veya inadcı olmadan başkalarına karşı iyi niyeti beslemelidir; hürmete lâyık olanları hürmet etmeli; hizmet etmeğe değerlilere hizmet etmeli ve herkese yeknesak iltifat göstermelidir.

İşte böyle lâyik müminler ilk önce kendi kalplerini terbiye etmeli ve başkalarının hareketlerinden rahatsız olmamalıdır. Böylece, onlar başkalarını kıskanmadan, başkalardan tesir edilmeden, başka yolları düşünmeden Budanın talimatını kabul edip amele koymalıdır.

Budanın talimatına inanmıyanlar dar görüşlüdürler ve akıbet rahatsız kalplidirler. Fakat Budanın öğrettiklerine inananlar onun içinde herşeyi kucaklıyan büyük marifet ve derin şefkatin bulunduğuna inanır ve bu imanla ufak tefek şeylerden muztarip olmazlar.

4. Budanın talimatını dinleyip kabul edenler kendi hayatlarının geçici olup bedenlerinin ıztırap kümesinden ibaret olduğunu ve bütün günahların kökü olduğunu bilir ve onlara hiç bağlanmaz.

Ayni zamanda bedenin fiziki zevki tatmak için olmayıp, marifeti kazanmak ve başkalara yol göstermek vazifesini ifa etmede bedene vakitli ihtiyaç bulunduğundan dolayı bedenlerine iyi bakarlar.

Eğer bedenlerine dikkat etmeseler uzun yaşıyamazlar. Uzun yaşamazlarsa talimatı bizzat amele koyamaz ve başkalarına da tebliğ edemezler.

Bir adam bir nehri geçmek isterse salına iyi bakar. Uzun sefere çıkmak gerekirse atına iyi bakar. Bunun gibi bir adam Aydınlığa ermek isterse bedenine iyi bakmalıdır.

Budanın talebeleri aşırı hararet ve aşırı soğuğa karşı giyim giymeli ve avret yerini kapatmalıdır, yalnız süslük için giymemelidirler.

Talimatı dinlemek, anlamak ve başkalarına tebliğ edebilmek için yemek yemeli ve bedenlerini beslemeli, fakat zevk almak için değil.

Dünyevî ihtiras hırsızlarından ve fena talimat fırtınasından korunmak için Aydınlık evinde oturmalıdırlar; bu evi hodbin işleri işleme veya gizlemek için değil de hakiki maksadı için kullanmalıdırlar.

Böylece, insan herşeyi değerlendirmeli ve yalnız Aydınlık ve talimat için kullanmalıdır. Onlara talimatı başkalara tebliğ etmek maksadından başka yerde hodbin sebeplerden dolayı malik olmamalı ve bağlanmamalıdır.

Bundan dolayı ailesi içinde yaşadığı halde bile kalbi talimat üzerinde durmalıdır. Kalplerinde iman yaratmak için türlü yolları arıyarak, marifetli ve şefkatli kalple aile mürettebatını iyi bakmalıdır.

5. Buda Samghasının lâyik azaları şu dersleri her gün ögrenmelidirler: Ana babalarına hizmet, eşi ve çocuklarile yaşamak, kendilerini kontrol etmek ve Budaya hizmet etmek.

Ana babalarına en iyi hizmet etmek için bütün canlılığa şefkat beslemeyi öğrenmelidirler. Eşi ve çocuklarile iyi geçinmek için hırs ve hodbin rahatlık düşüncelerinden uzak bulunmalıdırlar.

Aile hayatının müziğini dinlerken talimatın daha hoş müziğini unutmamalı, evinde otururken, âriflerin her türlü iffetsizlik ve sıkıntılardan kaçınarak Zen terbiyesini yaptıkları evi aramalıdır.

Sadaka verirken lâyik insanlar kalplerinden bütün ihtirası çıkarmalıdırlar; kalabalık içinde iken kalpleri âriflerle beraber olmalıdır; talihsizliğe uğradığı zaman kalpleri sâkin ve engellerden hür olmalıdır.

Budaya sığınmak isterlerse Onun marifetini arasınlar.

Dharmaya sığınmak isterlerse geniş marifet denizi olan hakikatini arasınlar.

Samghaya sığınmak isterlerse, hodbin ilgi ile engellenmemiş refah arkadaşlığı arasınlar.

Giyim giyerken, ayni zamanda iyilik ve tevazı elbisesini de giysinler.

Abdeste çıktıkları zaman, bütün ihtiras, hiddet ve aptallığı kalplerinden çıkarmağa çalışmalıdırlar.

Ikına sıkına bir tepeye çıkarken, bunu aldanma dünyasının ötesine taşıyan Aydınlık yolu olarak görmelidirler. Kolay yoldan giderken, Budalığa doğru daha yaklaştıran vaziyetten istifade etmelidirler.

Bir köprüyü görünce talimat köprünü kurarak insanları geçirmeyi istemelidirler.

Kederli adamı gördükleri zaman, daima değişen dünyanın acılığına ağlamalıdırlar.

İhtiraslı adamı görünce, bu hayatın hayallerinden kurtulup hakiki Aydınlık bolluğuna ermeği candan dilemelidirler.

Lezzetli yemeği görünce ihtiyatta bulunmalı, tatsız yemeği görünce de ihtirasın geri dönmemesini dilemelidir.

Şiddetli yaz sıcağında, dünyevî ihtiras sıcağından uzak ve Aydınlık serinliğine ulaşmağı istemelidirler. Dayanılmaz kış soğuğunda Budanın büyük şefkat hararetini düşünmelidirler.

Kutsal kitabı okuduklarında, yazıldıkları unutmamağa ve öğrendiklerini amele koymağa hazırlanmalıdırlar.

Budayı düşündükleri zaman, Budanınki gibi gözlere malik olmayı çok istemelidirler.

Geceleyin uyurken beden, söz ve kalplerinin pâklanmasını dilemeli; sabahleyin kalkarken bütün gün kalpleri

herşeyi anlarcasına saf ve açık olmasını ilk önce dilemelidir.

6. Buda talimatına inananlar, herşeyin "cismanî olmadığı" nı bildiklerinden, insan hayatına giren hiçbir şeyi hafifsinmez, bilâkis oldukları gibi kabul eder ve Aydınlığı aramaya yarar âlet etmeğe çalışırlar.

Bu dünya mânasız ve karışıklıkla dolu olarak ve Aydınlık dünyasını da çok mânalı ve rafahiyetli olarak düşünmemelidir. Bilâkis, bu dünyanın her meselesinde Aydınlık yolunu görmelidirler.

Bir adam cehâletle donuk dar görüşle dünyaya bakarsa, hata ile dolu bulur; fakat açık marifet ile bakarsa, Aydınlık dünyası olarak görür ve hakikat te böyledir.

Hakikatte, birisi mânasız ve diğeri mâna dolu, veya iyi ve fena iki dünya mevcut değildir. Dünya birdir. Yalnız insanlar ayırd edici kabiliyetlerinden dolayı iki dünyayı düşünüyorlardır.

Eğer insanlar bu ayırd etmekten kurtulup kalplerini

marifet nuru ile saf tutabilirlerse, herşeyi mânalı olan tek bir dünyayı görürler.

7. Budaya inananlar herşeyde bu âlemşümul vahdet saflığını tadır, ve bu kalple bütün insanlara şefkat duyar ve hepsi insanlara alçakgönüllü tavırla hizmet eder.

Bundan dolayı onlar kalplerini her türlü gururdan pâkliyerek tevazı, nezaket ve hizmet fikrini beslemelidirler. Onların kalpleri, Buda talimatının tohumları dikilerek, tarafgirlik olmadan herşeyi besliyen, şikâyet etmeden hizmet eden, sabırlı dayanan, her zaman hamiyetli, bütün fakirlere hizmet etmeği en büyük sevinç duyan verimli yer gibi olmalıdır.

Böyle, fakirlere şefkatli kalp bütün insanların annesi olur, insanlara şeref verir, hepsini hususi dost olarak görür ve onları ana baba gibi tâzim eder.

Bundan dolayı, binlerce insan lâyik müminlere karşı sert duygu ve adavet besleseler de büyük okyanus içindeki bir damla zehir gibi, hiçbir ziyan getiremez.

8. Lâyik mümin hatırlama, düşünme ve şükranla saadetini tadır. O, imanının Budanın şefkâti ile bir olduğunu ve Buda tarafından ihsan edilmiş olduğunu kavrıyacaktır.

Dünyevî ihtiras çamuru içinde iman tohumu bulunmaz fakat Budanın şefkatîle orada iman tohumu ekilebilir, ve bu tohum kalbi pâkliyarak Budaya imanı tamamlar.

Yukarıda beyan edildiği gibi Eranda ağacı ormanında hoş kokulu Candana ağacı yetişmez. Bunun gibi, Budaya iman tohumu vehimli göğüste bulunamaz.

Fakat hakikatte, sevinç çiçeği orada açılmıştır, çiçekleri vehm göğsünde bulunsa da kökleri başka yer, yani Budanın göğsünde olduğu kanaatine varmalıyız.

Lâyik mümin Budadan uzaklaştırılırsa, kalbi ihtiras, hiddet ve aptallıkla pislenmiş olduğundan kıskanç, gıpta eden, nefret edilen ve zararlı olur. Fakat geri Budaya dönerse, Buda için daha da büyük hizmet başaracaktır. Bu acayib bir hakikattir.

İKİNCİ BÖLÜM

DOĞRU HAYATA PRATİK REHBER

I
AİLE HAYATI

1. Bir kazanın ya doğudan ya da batıdan geldiğini düşünmek hatadır; kaza kendi kalbi içinde doğar. Bundan dolayı dışarıdan kazaya hazırlanıp iç kalbi kontrolsiz bırakmak aptallıktır.

İnsanların hele yaptıkları eskiden kalma âdetleri vardır. Sabahleyin kalkınca, yüzlerini yıkar ve ağızlarını çalkar, sonra hiçbir cehetten kaza gelmemesi ve refah günü geçirebilmek için altı cehete – yani doğu, batı, güney, kuzey, yukarı ve aşağıya başlarını eğerler.

Fakat Buda talimatında böyle değildir. Budanın öğrettiğine göre Hak'kın altı cehetine saygı göstermeli ve sonra marifetli davranarak her türlü kazayı önlemeliyiz.

Bu altı cehetli kapıyı müdafaa etmek için "dört amel" lekesini kaldırmak, "dört fena kalb"i kontrol

etmek ve servet kaybına sebep olan "altı deliği" tıkamalıdır.

"Dört amel" öldürmek, çalmak, zina etmek ve yalan söylemektir.

"Dört fena kalb" ihtiras, hiddet, aptallık ve korkudur.

Servet kaybına sebep olan "altı delik" içki içip aptallık yapmak, gecenin geç saatlerine kadar uyanık kalıp havailik yapmak, müzik ve tiyatro eğlencelerine düşkün olmak, kumar oynamak, fena adamlarla arkadaş olmak, ve vazifeyi ihmal etmektir.

Bu dört lekeyi kaldırdıktan, dört fena kalp vaziyetinden kaçındıktan, ve altı israf deliklerini tıkadıktan sonra, Buda talebeleri Hak'kın altı cehetini takdir ederler.

Şimdi bu Hakkın altı ceheti nedir? Bunlar: doğu tarafı ana baba ve çocuk yolu, güney öğretmen ve öğrenci yolu, batı koca karı yolu, kuzey dostlar yolu, aşağı efendi ile hizmetçi yolu ve yukarı Buda talebelerinin yoludur.

Çocuk ana babasına hürmet etmeli ve onlara yapmak gerek olduğu her şeyi yapmalıdır. Onlara hizmet, işlerinde yardım, aile soyuna hürmet, aile mülkünü muhafaza ve vefat ederlerse hatırlama âyinlerini yapmalıdır.

Ana baba da çocukları için beş şeyi yapmalıdırlar: fenalık yapmamak, iyiliğe teşvik etmek, tahsil vermek, evlendirmek, vakti gelince aile servetini miras olarak vermektir. Ana baba ve çocuk bu kaidelere riayet etseler aile her zaman refahiyet içinde olur.

Talebe hocasını ayakta karşılamalı, ona hizmet etmeli, emirlerine itaat etmeli, hatırlama törenini ihmal etmemeli, talimatlarını hürmetle dinlemelidir.

Ayni zamanda öğretmen talebeleri önünde doğru davranmalı ve iyi örnek göstermeli; kendisinin öğrenmiş bulunduğunu doğruca ona tebliğ etmeli; iyi yollarla talebesini şerefe erdirmeli; her vesile ile talebesini fenalıktan korumağa çalışmalıdır. Öğretmen ile talebe bu kaidelere riayet ederlerse münasabetleri iyi devam eder.

Koca karısına hürmet, nezaket ve vefa ile muamele etmelidir. O karısına ev idaresini bırakmalı ve ara sıra

tezyinat gibi şeyler vermelidir. Ayni zamanda, karısı ev idaresini yapmalı, hizmetçileri akıllıca idare etmeli, iffetini muhafaza etmelidir. Kocasının kazancını israf etmemeli, ve evi münasip bir şekilde ve vefa ile idare etmelidir. Bu kaidelere riayet edilirse saadetli aile beslenir ve arada hiç kavga çıkmaz.

Dostluk kaidesine gelince, dostlar arasında his iştiraki bulunmalı, birbirinin noksanını doldurmalı, birbirine faydalı olmağa çalışmalı ve her zaman dostane ve samimî sözler kullanmalıdır.

Dostunun fena yola girmesini önlemeli, onun mülk ve servetini muhafaza etmeli, derdli zamanında yardım etmelidir. Dostu talihsiz zamanda yardım elini uzatmalı ve lâzımsa ailesine de bakmalıdır. Böyle yapılırsa, dostlukları devam eder ve beraberce saadetleri artar.

Efendi hizmetçisine karşı şu beş şeye riayet etmelidir: Hizmetçisinin kabiliyetine göre iş vermeli, yeter kadar karşılığını vermeli, hastalığı zamanında tedavi etmeli, hoş eşyayı paylaşmalı ve gerek istirahatı vermelidir.

Hizmetçi beş şeye riayet etmelidir: sabahleyin efendisinden önce kalkıp geceleyin ondan sonra yatmalı, hizmetini mükemmel yapmalı, efendisinin ismini itibardan düşürmemeğe çalışmalıdır. Bu kaidelere riayet edilirse, refahiyet sürer ve efendi ile hizmetçisi arasında ihtilâf çıkmaz.

Budanın talebesi ailesinin Buda talimatını amele koymasına bakmalıdır. Buda öğretmenine hürmet ve saygı beslemeli, nezakat göstermeli, emrine itaat edip icra etmeli, hatırlama alayını yapmalıdır.

Buna karşı Buda talimatının öğretmeni hata izahatı red, iyi tarafını teyid ederek talimatı doğru anlamalı ve müminleri muntazam yola irşad etmeğe çalışmalıdır. Aile doğru talimatı merkez tutarak bu istikameti takip ederse, saadet içinde gelişir.

Altı cehete eğilmek dışarıdan gelen talihsizlikten kaçınmak için yapılıyor değildir. Bunu kendi kalbi içinde fenalık doğmasını önlemek için yapıyordur.

2. İnsan kendi tanıdıkları arasında hangisi ile arkadaş olup hangisinden uzaklaşmak icap ettiğini fark etmelidir.

Arkadaşlık yapmaması icap edenler haris, söz sahibi, yaltak ve israf eden kimselerdir.

Arkadaşlık yapması icap edenler ise yardımcı, saadet ve kederi ortaklaşan, iyi nasihat veren ve şefkâtli kimselerdir.

Emniyetle arkadaşlık yapılabilen hakiki dost her zaman doğru yola yüz tutan, göstermeden dostunun saadetini düşünen, talihsiz zaman teselli veren, gereğinde yardım elini uzatan, sırrını saklıyan ve her zaman iyi nasihat veren adamdır.

Böyle dostu bulmak çok güçtür, ve bundan dolayı insan bu gibi dost olmağa çalışmalıdır. Güneşin verimli yeri ısıttığı gibi, iyi dost iyi işlerinden dolayı cemiyette parlar.

3. Ana babanın lûtufkârlıklarının karşılığını vermek, babasını sağ omuzunda, annesini sol omuzunda yüz sene boyunca taşısan bile imkânsızdır.

Çocuk annenin bedenlerine hoş kokulu melhemi yüz sene boyunca sürse de, en iyi çocuk hizmetini yapsa da,

tac giydirse de, dünya kadar lüks verse de, onlardan görmüş olduğu minnettarlık borcunu ödeyemez.

Fakat eğer çocuk baba annesine Buda talimatını tebliğ ederse, bütün ihtirası terk edip iane amelini zevkle yapmağa irşad ederek hata yolu terk edip doğru yola girmelerini kandırırsa, borçlarını fazlasîle ödemiş olur.

Ana babasına hürmet ve itibar verilen eve Budanın rahmeti iner.

4. Aile ocağı, kalplerin birbirlerile temasa gelen bir yerdir. Bu kalpler birbirlerini severlerse aile ocağı çiçek bahçesi gibi güzel yer olur. Fakat, eğer bu kalpler ahengi kaybederlerse, bahçede tahribat yapan fırtına gibi olur.

Aile içinde ihtilaf çıkarsa başkalarını mesul tutmadan kendi kalbini tedkik edip doğru yolu takib etmelidir.

5. Çok dinli bir adam varmış. Gençliğinde babası ölmüş; ondan sonra annesi ile mesud hayat geçirmiş ve daha sonra bir kızla evlenmiştir.

Başta üçüsü beraber mesud yaşamışlar, fakat bir küçük anlaşmazlıktan dolayı karısı ile kaynanası birbirinden soğumuşlardır. Akıbet anne iki genci bırakıp yalnız yaşamağa başlamıştır.

Kaynana ayrıldıktan sonra genç çifte bir oğul doğmuştur. Kaynana genç kadının "Kaynanam her zaman beni rahatsız ederdi ve onunla beraber yaşadığımız zaman hiçbir hoş vakit yoktu; fakat bizden ayrılınca bu bahtiyarlığa erdik" dediği haberi erişmiştir.

Bu haber kaynanayı kızdırmış ve "Kocasının annesi kovulduktan sonra saadetli vak'a çıkmış ise işler karıştı demektir. Bu dünyadan haklık kayboldu" diye haykırmıştır.

Dahada "Şimdi bu 'haklık' cenaze merasimini yapalım" diye ilâve etmiştir. Çılgın kadın gibi kaynana cenaze için kabristana gitmiştir.

Bu vak'ayı duyan tanrı kaynananın önüne çıkıp nasihat vermişse de fayda vermemiştir.

Tanrı "O zaman çocuk ile annesini yakıp öldürürsem memnun olur musun? " diye sormuştur.

Bunu duyunca kaynana kendi hatasını anlamış, hiddetlendiğine af dilemiş ve çocuk ile annesinin canlarını bağışlamasını tanrıya yalvarmıştır. Ayni zamanda genç kadın ile kocası ihtiyar kadına karşı yaptıkları haksızlığı kavramışlar ve onu bulmak için kabristana gitmişlerdir. Tanrı iki tarafı barıştırmış ve bundan sonra mesud aile hayatını geçirmişlerdir.

Haklık birisi tarafından atılmadıkça kendiliğinden kaybolmaz. Ara sıra kaybolmuş görünse de, hakikatte öyle değildir. Kayboluyor gibi görünmesi insanın kalbindeki haklığı kendisi kaybetmesinden dolayıdır.

Kalplerin anlaşmazliği çok zaman felâket getirir. Küçük analşmazlık büyük anlaşmazliğa yükselebilir. Bu hal aile hayatında çok sakınmalıdır.

6. Aile hayatında gündelik masraf karşılaması büyük itinaya muhtaçdır. Ailenin herbir azası çalışkan karınca ve meşgul arı gibi çalışmalıdır. Kimse başkasının çalışmasına dayanmamalı ve iyilik beklememelidir.

Ayni zamanda, kazandığını yalnız kendisine mensup diye düşünmemelidir. Bir kısmını başkalarîle paylaşmalı, bir kısmı fevkalâde hal için saklanmalı, bir kısmı

cemiyet ve ulusun ihtiyaçları için bir yana koyulmalı, bir kısmı da din öğretmenlerinin ihtiyaçları için tahsis edilmelidir.

Bu dünyada hiçbir şey tam mânasile "benimki" denilmez. Birisinin eline giren şey sebep ile şartın birleşmesinden ileri gelmektedir; o şey yalnız vakitli olarak elde saklanabildiğinden onu hodbin ve lâyık olmıyan maksat için kullanmamalıdır.

7. Kral Udayananın zevci Syamavati beş yüz tane giyimi Anandaya teklif ettiği zaman Ananda memnuniyetle kabul etmiştir.

Bunu duyan Kral Anandanın namussuzluğunu düşünerek yanına gidip bu beş yüz giyimle ne yapmak istediğini sormuştur.

Ananda "Ey Kralım rahiplerin çoğu paçavra giyiyor; bu giyimleri onlara dağıtacağım" diye cevap vermiştir.

"Eski giyimleri ne yapacaksın? "

"Onlarla yatak örtüsü yapacağız".

"Eski yatak örtülerini ne yapacaksın? "

"Yastık yüzü yaparız".

"Eski yastık yüzünü ne yapacaksın? "

"Onlardan zemin döşemesi yaparız".
"Eski zemin döşemesini ne yaparsın? "
"Onlardan ayak havlusu yaparız".
"Eski ayak havlusunu ne yapacaksınız? "
"Onlardan temizleme bezi yaparız".
"Eski temizleme bezini ne yaparsınız? "
"Haşmetlim, biz onları yırtıp parça parça eder, çamurla karıştırır ve ev duvarlarını sıvalarız".

Bize tevdi edilen her eşya bir faydalı maksad için dikkatle kullanmalıdır, çünkü o "bizim" olmayıp bize vakitli olarak tevdi edilmiştir.

II
KADIN HAYATI

1. Kadınlar dört türlü tipte olurlar. Birinci tip, küçük bir şey üzerinde kızar, kararsız kalpli, ihtiraslı ve başkalarının saadetine kıskanır, ve başkaların ihtiyaçlarını ödemiyen kadındır.

İkinci tip, küçük bir şey üzerinde kızar, kararsız kalpli, ve muhteris olmasına rağmen başkalarının saadetine kıskanmaz ve başkalarının ihtiyaçlarını ödeyen kadındır.

Üçüncü tip, daha geniş kalpli, çabuk kızmaz, ihtiraslı kalbin kontrolünü bilmesine rağmen kıskanç ve başkalarının ihtiyaçlarını ödemiyen kadındır.

Dördüncü tip, geniş kalpli, ihtiras hissini zabtedip serin kalbi muhafaza eden, başkalarının saadetini kıskanmıyan ve başkalarının intiyaçlarını ödeyen kadındır.

2. Genç kadın evlendiği zaman şu kararları almalıdır: "Kocamın ana babasını hürmet edip onlara hizmet etmeliyim. Onlar bize bütün menfaati vermiş ve bizim tecrübeli muhafızlarımız olduklarından onlara takdirle hizmet etmeli ve elimden geldiği kadar yardım etmeliyim.

"Kocama kutsal talimatını verdiği için ve bu kutsal talimatın irşadı olmadan insan olarak yaşayamadığımızdan dolayı kocamin öğretmenine hürmet etmeliyim.

"Kocamı anlayabilmek ve işinde yardım edebilmek için kalbimi beslemeliyim, kocamın alâkadar olduğu işlerine bana alâkası yok diye alâkasız kalmıyacağım.

"Ailemizin hizmetçilerinin tabiat, kabiliyet ve zevklerini tedkik etmeli ve şefkâtli muamelede olmalıyım,

Kocamın kazandığını iyi muhafaza edip hiçbir zaman kendi ihtiyacıma sarf etmiyeceğim."

3. Koca karı münasebeti yalnız kolaylıkları için tertip edilmiş değildir. Bu, iki fizik bedenin bir evde birleşmelerinden daha derin mânayı taşır. Koca karı kutsal talimata kalplerini hazırlamak için birbirine yardım etmeğe bu sıkı yakınlıktan istifade etmelidirler.

"Ülküsel koca karı" diye tanılan ihtiyar iki eş Buda yanına gelerek "Hocam, çocukluğumuzdan beri birbirimizi tanımış ve sonradan evlenmişiz ve saadetimize gölge bile girmedi. Gelecek dünya hayatında da koca karı olarak yaşıyabilirmiyiz, söylesene", demiştir.

Buda şu hikmetli cevabı vermiştir: "Eğer her ikiniz ayni inançta bulunsa, ayni surette talimat almış bulunsanız, ayni surette iane verseniz ve ayni marifeti haiz bulunsanız, gelecek hayatta da ayni kalple yaşarsınız".

4. Anathapindada ismindeki zengin bir tüccarın en büyük oğlunun karısı olan Sujata mağrur imiş, başkalarına hürmet göstermemiş, kocası ve onun baba anasının emirlerine kulak vermemiş ve netice olarak ailede ihtilaf çıkmıştır.

Bir gün Buda Anathapindadayı ziyaret edip bu hali görmüştür. Genç karı Sujatayı çağırıp şöyle nasihat etmiştir:

"Sujata, dünyada yedi kadın tipi vardır. Kâtile benzeyen karı vardır. Kirli kalpli, kocasına hürmet etmez, ve akıbet başka erkeğe gönül verir.

"Hırsıza benziyen karı vardır. Kocasının işine riayet etmeden yalnız kendisinin lüks ihtirasını düşünür. Kendi iştahını tatmin etmek için kocasının kazandığını israf eder ve akıbet kocasına hırsızlık yapar.

"Efendi gibi karı vardır. Kocasına şikâyet eder, ev idaresini ihmal eder ve her zaman kaba sözlerle kocasına küfreder.

"Anne gibi karı vardır. Kocasına çocuğa bakar gibi bakar, annenin çocuğa yaptığı gibi onu himaye eder ve kocasının kazandığını muhafaza eder.

"Hemşire gibi karı vardır. Kocasına sadık ve ona hemşiresi gibi tevazu ve ihtiyatla hizmet eder.

"Arkadaş gibi karı vardır. Uzun gaybubetten sonra avdet eden dostu gibi kocasını sevindirmeğe çalışır.

Mütevazi, doğru davranır ve kocasına büyük hürmet gösterir.

"En sonunda hizmetçi gibi karı vardır. Kocasına iyi ve sadık hizmet eder. Onu hürmet eder, emrine itaat eder, kendisine hiçbir şey istemez, fena hissi olmaz, gücenmez ve her zaman mesud yapmak ister.

Tanrı: "Sujata, sen hangi tiptensin veya hangi tipte olmak istiyorsun? " diye sormuş.

Budanın bu sözlerini duyunca Sujata kendi davranişlarına utanmış ve en son tip yani hizmetçi gibi olmak istediğini söylemiştir. Davranışını değiştirip kocasının yardımcısı olmuş ve beraber Aydınlığı aramaya koyulmuşlardır.

5. Amrapali zengin ve meşhur bir fahişe idi ve yanında çokça genç ve güzel fahişeleri tutuyordu. Bir gün Buda yanına gidip talimat vermesini istemiştir.

Buda şöyle cevap vermiştir: "Amrapali, kadın kalbi kolay bozulur ve doğru yoldan çıkarılır. Kadın erkekten daha kolay kendi ihtirasına mağlup olur ve kıskançlığa teslim olur.

"Bundan dolayı kadın için Kutsal yolu takip etmek daha müşkül oluyor. Hususan genç ve güzel kadınlar için daha da Müşküldur. Şehvet ve iğvaya galip gelerek Kutsal yola doğru ilerlemek lâzımdır.

"Amrapali, gençlik ve güzelliğin devamlı olmayıp hastalık, ihtiyarlık ve ıztırabın takip ettiğini hatırlamalısın. Servet ve aşk ihtirası kadının kolay düştükleri iğvasıdır ama, bunlar ebedi hazine değildirler. Kıymetini muhafaza eden hazine yalnız Aydınlıktır. Kuvveti hastalık; gençliği ihtiyarlık; hayatı ölüm yener. Sevdiğini bırakıp sevmiyenle beraber yaşamağa mecbur olabilirsin; istediğini uzun zaman elde edememek te mümkündür. Bunlar hayatın kanunudurlar.

"İnsanı müdafaa eden ve daimi refahiyeti veren yalnız Aydınlıktır. Amrapali, derhal Aydınlığı aramalısın".

Amrapali Buda talimatını kabul edip talebesi olmuş ve kendisinin elinde bulunan güzel bahçeyi teşkilâta vakfetmiştir.

6. Aydınlık yolunda erkek kadın farkı yoktur. Bir

kadın Aydınlık aramağa niyet ederse "Doğru Yolu Arıyan" denilir.

Kral Prasenajit'in kızı ve Kral Ayodhyanın eşi olan Mallika böyle bir kadındı. Budanın talimatına inanmiş ve Onun önünde şöyle on madde üzerine and içmiştir.

"Hocam, ben Aydınlığa erişinceye kadar kutsal kaideden ayrılmıyacağım; benden yaşlı olanlara karşı mağrur olmıyacağım; hiç kimseye kızmıyacağım.

"Başkalara karşı kıskançlı olmam ve mülklerine gıpta etmiyeceğim; kalp ve mal üzerinde hodbin olmıyacağım; kendime mülk toplamadan, aldıklarımı fakirlere verip onları sevindireceğim.

"Karşıma gelenleri nezaketle karşılar, istediklerini verir, onlarla nazik konuşacağım, kendi rahatlığım yerine onların hallerine riayet edeceğim; tarafgirlik yapmadan onlara yardım edeceğim.

"Yalnızlık, hapishanede, hastalık veya sıkıntı çekenleri görünce sebep ve hikmetini anlatarak onları kurtarıp bahtıyar etmeğe çalışacağım.

"Hayvanları avlıyarak işkence veren veya böyle kaidelere tecavüz edenleri görünce cezalandırmak icab ederse cazalandırır veya nasihat verilmesi icap ederse nasihat vereceğim, elimden geldiği kadar yapılan zararı telâfi etmeğe çalışacağım.

"Doğru talimatı ihmal edersem, heryerde bulunan doğruluktan ayrılıp Aydınlık sahiline erişemiyeceğimden dolayı doğru talimatı dinlemeği unutmıyacağım".

Sonra şu üç dileği yapmıştır: "Birincisi, herkesi refah yapmağa çalışacağım. Bundan sonra hangi bir hayat sürecek olursam olsun, bu dilek, iyi talimat mârifetine yükselecek iyiliğin temeli olacak kanaatindeyim.

"İkincisi, iyi talimat mârifetini elde ettikten sonra yorulmadan insanlara öğreteceğim.

"Üçüncüsü, kendi beden, hayat veya mülküm pahasına olsa bile hakiki talimatı müdafaa edeceğim".

Hakiki aile hayatının ehemmiyeti Aydınlık yolunda birbirini teşvik ve yardımlaşma imkânını vermesindedir. Âdi kadın da Aydınlık aramada ayni inançta bulunur, ayni ant ve ayni dileği yaparsa, Mallika gibi Budanın yüksek talebesi olabilecektir.

III
HİZMET YOLU

1. Memlekete mamurluk getiren yedi talimat vardır. Birincisi, halk siyasi meseleleri konuşmak için toplanmalı ve milli müdafaa için tedbir almalıdır.

İkincisi, bütün ictimaî sınıf mensupları milli meseleleri üzerinde konuşmak için birleşmelidirler.

Üçüncüsü, eski âdetlerine riayet edip onları sebepsiz değiştirmemeli, merasim kaidelerine riayet etmeli ve haklığı muhafaza etmelidirler.

Dördüncüsü, cins ayrılığı ve kıdemlilik farkını tanımalı, aile ve cemiyet iffetini muhafaza etmelidirler.

Beşincisi, ana babalarına karşı evlâd vazifesini yapmalı, öğretmenlere ve daha yaşlılara sadık kalmalıdırlar.

Altıncısı, ecdadının mabedlerini tahrim etmeli ve senelik merasimleri devam ettirmelidirler.

Yedincisi, halk ahlâkını takdir etmeli, nazik amellere hürmet etmeli, kutsal öğretmenleri dinlemeli ve hatırlama merasimlerini icra etmelidirler.

Memlekette bu talimata riayet edilirse, memleket mamur olur ve bütün başka memleketler tarafından hürmet görür.

2. Krallığını iyi idare etmesile isim kazanan bir Kral vardı. Marifeti yüzünden Büyük Nur Kralı diye adlanmıştı. İdare prensiplerini şöyle izah etmiştlr.

Memleketi idare etmenin en iyi yolu ilk önce kendisini idare etmektir. Hükümdar halkına merhamet ruhu ile görünmeli ve kalplerinden bütün lekeleri çıkarıp atmağa öğretmeli ve yol göstermelidir. İyi talimattan gelen saadet dünyanın maddiyatının verebildiği eğlenceden kat kat daha yüksektir. Böyle yapmakla halkına iyi talimat verip kalp ve bedenlerine rahatlık verebilir.

Fakir halk yanına gelirlerse ambarını açıp istediklerini vermeli, bu fırsattan istifade ederek bütün ihtiras ve fenalıktan kaçınmak mârifetini öğretmelidir.

Herkes kalbinin haletine göre başka başka noktai nazara maliktir. Yaşadığı şehrini güzel ve mükemmel görenler bulunur, pis ve köhne görenler de bulunur. Bunlar hep kalbin haletine bağlıdır.

İyi talimata hürmet edenler âdi ağac ve taşlarda kıymetli mücevherat nuru ve rengini görür, kendi kalplerini lâyıkça kontrol etmesini bilmiyen ihtiraslı adamlar ise altın saray ihtişamını bile güzel olarak tanımazlar.

Halkın gündelik hayatında herşey böyledir. Kalp herşeyin temelidir, bundan dolayı hükümdar, halkın kalplerini terbiye etmelerine ehemmiyet vermelidir.

3. Marifetli idarenin birinci prensipi bu Büyük Nur Kralın prensipi: yani halkı kalp terbiyesine irşad etmektir.

Kalp terbiyesi Aydınlık aramak demektir, bundan dolayı marifetli hükumdar ilk önce Buda talimatını vermeğe dikkat etmelidir.

Hükümdar Budaya inanır. Onun talimatına sâdık kalır, nazik ve şefkatli halka riayet ve hürmet ederse, ne dosta ne de düşmana iltimasçılık olur ve memleket her zaman mamur kalır.

Memleket mamursa, başka memlekete hücum etmeğe ihtiyaç kalmaz ve silâha da ihtiyaç kalmaz.

Halk memnun ve bahtıyar ise, sınıf farkı kaybolur, iyilikler teşvık edilir, nezaket artar, ve halk birbirine hürmet etmeğe başlar. Sonra herkes mamur olur; hava ve hararet normalleşir; güneşle ay ve yıldızlar tabii surette parlar; yağmur ile yel vaktinde gelir; ve bütün tabiat felâketleri yok olur.

4. Hükumdarın vazifesi halkını himaye etmektir. O halkının ana babasıdır ve kanunu ile onları himaye eder. O halkını, ana baba çocuğun ağlıyarak sormasını beklemeden ıslak giyimini çıkarıp kuru giyim vererek çocuklarını terbiye ettiği gibi terbiye eder. Bundan başka halkın şikâyetini beklemeden ıztıraplarını kaldırıp saadet ihsan etmelidir. Hakikaten, halkı rahat içinde yaşamazsa onun idaresi tam olmaz. Onlar memleketinin hazinesidir.

Bundan dolayı, ârif hükümdar her zaman halkını düşünür ve bir dakika bile onları unutmaz. Onların meşakkatlarını düşünür ve mamurluk tedbirini alır. Ariflikle idare etmek için hükümdar herşey hakkında, yani su, hava cereyanı, fırtına ve yağmur hakkında fikir verilmeli; ekin, iyi mahsul toplamak fırsatı, halkın teselli ve acısını bilmelidir. Doğru cezalandırmak veya öğmek

için fena adamların günahı ve iyi adamların meziyeti hakkında mükemmel malumatı bulunmalıdır.

Ârif hükümdar halka lâzım olduğu zaman verir, mamur oldukları zaman onlardan toplar. Halkını uyar tutmak için vergi alma zamanını doğru hesaplamalı ve mümkün kadar hafif etmelidir.

Ârif hükümdar halkını kendi kudreti ve vakarı ile himaye eder. Böyle halkını idare eden kişi Kral denilmeğe haklıdır.

5. Haklık Kralı Kralların Kralıdır. Dedeleri asîl ve yüksektir. Dünyanın dört bucağını idare etmekle kalmadan, Marifet Sahibi ve bütün Kutsal talimatın muhafızıdır.

Her nereye giderse savaş durur ve adavet kaybolur. Hak kuvveti yardımı ile adaletli idare eder, bütün fenalığı yenerek bütün halkına refahiyet getirir.

Hak Kralı hiçbir zaman öldürmez, hırsızlık yapmaz, zina etmez. O hiçbir zaman aldatmaz, küfretmez, beyhude konuşma yapmaz. Onun kalbi her türlü ihtiras, hiddet ve aptallıktan hürdür. O yukardaki on fenalığı kaldırarak yerine on fazileti kurar.

İdaresi Haklık üzerine kurulduğundan o hiç yenilmez. Hak tecelli ettiği yerde zorbalık durur ve adavet kaybolur. Halkı arasında ayrılık bulunmadığından halk sükunet ve selâmet içinde yaşar; onun mevcudiyeti bile halk arasında refahiyet ve saadeti doğurur. Hak Kralı diye adlanması da bundandır.

Hak Kralı Kralların Kralı olduğundan, bütün başka hükümdarlar onun mükemmel ismini öğer ve ona uyarak kendi krallarını idare ederler.

Böyle Hak Kralı bütün kralların hâkimidir, ve onun doğru talimatı boyunca halkına emniyet getirir ve Dharmaya karşı vazifesini yaparlar.

6. Ârif hükümdar ceza hükmünü şefkati ile tadil eder. Her meseleyi açık marifetle hükmetmeğe çalışır ve hükmünü beş prensipe uyarak verir.

Beş prensipin birincisi: sunulmuş hadiselerin doğru olup olmadığını tedkik etmelidir.

İkincisi: bunların kendi yargı hakkına uyup uymadığını tahkik etmelidir. Eğer hükmü kâmil otorite ile verirse yürür, bilâkis otoritesiz yaparsa yalnız karışıklığa sebep olur; uygun zamanını beklemelidir.

Üçüncüsü: adaletle hükmetmelidir; yani dâva edilenin kalbini anlamalıdır. İşin kasden yapılmadığı bilinince adamı tahliye etmelidir.

Dördüncüsü: hükmünü sertlikle değil yumuşaklıkla vermelidir; yani uygun ceza verilsin ama aşırı olmasın. Ârif hükümdar mücrime şefkatle nasihat ve hatasını düşünmeğe vakit verir.

Beşincisi: şefkatle hükmetmeli, hiddetle değil, yani mücrimi değil cürmünü ayıplamalıdır. Hükmünü şefkat temeli üzerine kurmalı ve mücrime hatasını anlamasına ve tövbe etmesine fırsat vermelidir.

7. Devletin mühim bir bakanı vazifesini ihmal eder, kendi menfaatını düşünür ve rüşvet alırsa, umumî ahlâkın çabuk bozulmasına sebep olur. Halk birbirini aldatır, kuvvetli adam daha zayıf adama hücum eder, asılzade avama haksızlık eder, zengin fakirden istifade eder ve hiç kimse için haklık bulunmaz; fesad çoğalır ve derdler kat kat artar.

Bu gibi vaziyet sürünce, sadık bakanlar memurluklarından ayrılırlar, marifetli adamlar karışıklıktan kor-

karak susarlar, hükumet makamları yaltakçılar elinde kalır, ve bunlar milletin ıztırabını düşünmeden kendi menfaatleri için siyasal iktidarlarını kullanırlar.

Bu vaziyet sürünce hükumet iktidarı nafile olur ve doğru siyaseti mahvolur.

Bu gibi memurlar millet saadetinin hırsızlarıdır, hem hükümdar hem de milleti dolandırdıklarından ve millet derdinin sebebi olmalarından dolayı hırsızlardan daha fenadırlar. Kral böyle memurları bertaraf edip cezalandırmalıdır.

İyi kral tarafından ve doğru kanun ile idare edilen memlekette bile başka türlü vefasızlık olabilir. Yalnız karı ve çocuklarını severek, uzun zamanlar kendilerini terbiye ve himaye etmiş olan ana baba merhametini unutmuş oğullar vardır. Bunlar ana babasını ihmal eder, mallarını asbeder ve talimatlarını ihmal ederler. Böyle oğullar en kötü insanların biridirler.

Niçin? Çünkü bunlar uzun süren büyük sevgili ana babalarına karşı yakışmaz oğuldurlar, bu sevgi oğullarının hayatları boyunca tazim ve şefkatli muameleleri ile de telâfi edilemez. Hükumdarlarına vefasız ve ana

babalarına yakışık olmıyanlar en fena mücrim olarak cezalandırılmalıdırlar.

İyi kral tarafından ve doğru kanun ile idare edilen memlekette bile başka türlü vefasızlık vardır. Üç hazine yani Buda, Dharma ve Samghayı tamamen unutmuş insanlar vardır. Bunlar memleketin ibadethanelerini kırar, kutsal kitapları yakar din öğretmenlerini kendilerine hizmet ettirir ve böylelikle Budanın kutsal talimatına tecavüz ederler. Bunlar da en fena mücrimler arasındadırlar.

Niçin? Çünkü bunlar milletin temeli ve fazilet menbaı olan manevî imanı tahrip ederler. Bu gibi insanlar başkalarının imanlarını yakmakla kendi kabirlerini kazırlar.

Bütün başka cürümler böyle vefasızlıklara nisbeten hafif sayılabilirler. Böyle vefasızlık cürümleri en şiddetli surette cezalandırılmalıdır.

8. Doğru talimata göre memleketini idare eden iyi krala karşı suikasd olabilir veya yabancı düşmanlar memlekete hücum etmeleri olabilir. Böyle vaziyette kral üç türlü kararı verir.

"Birinci karar: bu suikastçılar veya yabancı düşmanlar memleketimizin nizam ve selâmetini tehdid ediyorlar; silâh kuvveti ile olsa da millet ve memleketimi müdafaa etmeliyim.

"İkincisi: silâh kullanmadan onlara mağlub etme yolunu arıyacağım.

"Üçüncüsü: mümkünse öldürmeden onları esir almağa ve silâhsızlandırmağa çalışacağım."

Bu üç kararı tatbik etmekle lâzım gelen mevkî ve emirleri verdikten sonra en akıllı tedbiri alır.

Böyle hareket edilirse, memleket ve askerleri kralın marifet ve vakarından cesaret alır ve onun metanet ve zarafetine hürmet ederler. Asker çağırmak icab ettiği zaman onlar savaşın sebep ve mahiyetini tam olarak anlarlar. Bundan sonra onlar kralın marifetli ve zarif hakimiyetine hürmet ettiği halde, savaş meydanına cesaret ve sadakat ile koşarlar. Böyle savaş yalnız zafer getirmekle kalmaz, memleketin meziyetini de artırır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BUDA İLİNİ KURMAK

I

BİRADERLİK AHENGİ

1. Mutlak karanlık içinde ve içinde mahlûkatın kaynaştığı bir çöllük düşünelim.

Bunlar karanlık içinde birbirini hissetmeden korkarak koşuşurlar, yalnızlıkla kıvranırlar. Bu çok acıklı bir manzaradır.

Ansızın elinde meşale ile bir üstün adam meydana çıkaverir ve çevredeki herşey aydın ve açık olur.

Karanlık yalnızlığı içinde bulunan mahlûkat etrafına bakarak birbirini tanıp büyük bir ferahlık bulurlar ve güle güle arkadaşlık yaparlar.

"Çöllük" tan maksad cehâlet içindeki insan hayatıdır. Kalplerinde marifet nurundan mahrum insanlar yalnızlık ve korku içinde bulunurlar. Onlar yalnız doğar,

yalnız ölürler; başka insanlarla rahat ahenk içinde nasıl davranmasını bilmezler ve tabii olarak ümidsiz ve korkaktırlar.

"Meşaleli üstün adam" dan maksad insan suretine giren Budanın mârifet ve şefkat ile dünyayı nurlandırmasıdır.

Bu nur altında insanlar hem kendilerini hem de başkalarını bulurlar, arkadaşlık ve ahenkli alâkayı memnuniyetle kurarlar.

Cemiyette binlerce kişi yaşasa da, birbirlerini tanıp birbirlerine şefkat duymayınca hakiki arkadaşlık mevcut olmaz.

Hakiki cemiyet, iman ve marifet ile aydınlanır. İnsanların birbirini tanıp itimad eden ve ictimai ahengin mevcut olduğu yerdir.

Hakikaten, ahenk hayattır ve doğru cemiyet ve teşkilâtın hakiki mânasıdır.

2. Üç türlü teşkilât vardır. Birincisi: kudret, servet ve yüksek reisin otoritesine dayanan teşkilâttır.

İkincisi: azalarının kolaylıklarına dayanan teşkilâttır ki azaları kolaylıklara memnun kalıp aralarında kavga çıkmazsa teşkilât devam eder.

Üçüncüsü: iyi talimatı merkez ve ahengi de can olarak tutan teşkilâttır.

Tabii, üçüncü ve en sonuncusu hakiki teşkilâttır. Çünkü onun içinde azaları bir maneviyatta bulunurlar, ve ondan maneviyat birliği ve her türlü fazilet doğar. Böyle teşkilât içinde ahenk, memnuniyet ve saadet hakim olur.

Aydınlık, dağ üzerine yağan yağmur suyunun akarak, küçük nehirden yüksele yüksele büyük ırmak olarak denize dökülmesi gibidir.

Kutsal talimat yağmuru, şartları ve vaziyetlerini farketmeden bütün insanlara eşit olarak yağar. Bunu üzerlerine alanlar başta küçük bir kütle, sonra bir teşkilât ve cemiyet, en sonunda da Aydınlık Okyanusuna akarlar.

Bu insanların kalpleri su ile süt gibi karışır ve ahenkli bir kardeşliği teşkil eder.

Böyle, doğru talimat mükemmel teşkilât için esaslı zarurettir. Bu, yukarıda gösterildiği gibi, insanları birbirini tanıtan birbirini tanzim eden ve fikirlerini düzleyen nurdur.

Budanın mükemmel talimatına binaen kurulan teşkilât kardeşlik veya rahiplik örgütü denilir.

Onlar bu talimata riayet ederek ona göre kalplerini terbiye etmelidirler. Böyle Buda talimatı nazarî olarak herkesi içine alır, fakat hakikatte yalnız müşterek dini itikad sahipleri azadırlar.

3. Buda örgütünün iki türlü azaları bulunur — yani, lâyik azalara talimat verenlerle gerek olan yemek ve giyimleri takdim ederek öğretmenleri destekliyenlerdir. Bunlar beraber talimatı saçar ve sürdürürler.

Sonra örgütü mükemmel yapmak için azaları arasında mükemmel ahenk mevcut olmalıdır. Öğretmenler azalara talimat verir ve azalar da öğretmenleri hürmet ederek aralarında ahenk kurulur.

Buda örgütünün azaları da bir olmağa çalışarak müşterek şefkât hissini, birbirlerile beraber yaşama saadeti içinde ve maneviyatta iştirak etmelidirler.

4. Örgüt içinde ahenk yaratmağa yarıyan altı kaide vardır. Birincisi: sözde samimiyet; ikincisi: amelde samimiyet ve şefkat; üçüncüsü: maneviyatta samimiyet ve alâka; dördüncüsü: umumi mülkü müsavi surette taksim etmek; beşincisi: ayni saf kaideye uymak; ve altıncısı: hepsi doğru fikirde bulunmaktır.

Bunlar içinde altıncısı olan "hepsi doğru fikirde bulunmak" çekirdek olup, kalan beşi bunu örtmek hizmetini görür.

Örgütün muvaffak olması için tatbik edilmesi icap eden yedi kaide vardır. Birinci kaide kütle olarak:

(1) Talimatı dinlemek ve müzakere etmek için çok defa toplanmalıdırlar.

(2) Birbiri ile karışmalı ve birbirine hürmet etmelidirler.

(3) Talimatı takdir, kaidelerine hürmet edip hiç değiştirmemelidir.

(4) Yaşlı ve genç azalar birbirine nezaketle muamele etmelidirler.

(5) Samimiyet ve hürmeti esas tutmalıdır.

(6) Kalplerini tenha bir yerde pâklamalı, fakat, kendileri işgal etmeden evvel başkalarına teklif etmelidirler.

(7) Bütün insanları sevmeli, misafirleri candan kabul etmeli, hastaları şefkatle teselli etmelidir. Bu kaidelere uyan örgüt zayıflamaz.

İkincisi: herbir aza 1) Saf ruhlu olarak çok şey istememeli; 2) Doğruluğa sadık olup bütün ihtirasları kaldırmalı; 3) Sabırlı olmalı ve münakaşa etmemeli; 4) Susmalı ve fazla konuşmamalı; 5) Kaidelere uyarak mütehakkim olmamalı; 6) Muntazam fikirli olup başka talimatlara tabî olmamalı; 7) Gündelik hayatta iktisadlı ve tutumlu olmalıdır.

Azalar bu kaidelere riayet ederlerse örgüt yaşar ve hiç zayıflamaz.

5. Yukarıda gösterildiği gibi, örgüt ahengi esas tutmalıdır; bundan dolayı ahenksiz olanı örgüt değildir. Herbir

aza ihtilafın sebepçisi olmamağa çalışmalıdır. İhtilâf çıkarsa çarçabuk kaldırılmalı, çünkü ihtilâf örgütü çabuk tahrip eder.

Kan kan ile silinemez; küskünlük te küskünlükle kaldırılamaz; yalnız unutmakla kabil olur.

6. Felâket isminde bir kral vardı, memleketi Brahmadatta ismindeki komşu cengâver kral tarafından feth edilmişti. Kral Felâket karısı ve oğlu ile gizlendiği yerden bulunup yakalanmış, yalnız oğlu kaçıp kurtulabilmiştir.

Prens babasını kurtarmak yolunu aramışsa da boşa çıkmıştır. Babasının idam edileceği gün prens kıyafetini değiştirerek idam meydanına girebilmişse de uğursuz babasının öldürülmesini zillet ile müşahede etmekten başka hiçbir şey yapamamıştır.

Kalabalık içindeki oğlunu gören baba kendi kendine konuşuyor gibi: "Uzun zaman arama; acele ile hareket etme; kin yalnız unutmakla teskin edilebilir" diye mırıldanmıştır.

Bundan sonra prens uzun bir zaman intikam çaresini

aramıştır. Akıbet o Brahmadattanın sarayında hizmete alınmış ve kralın iltimasını kazanmıştır.

Kralın ava çıktığı bir gün prens intikam fırsatını aramıştır. Prens kralı tenha bir yere yalnız başına getirmeğe muvaffak olmuş; kral çok yorulmuş olduğundan çok inandığı prensin dizi üstünde uykuya dalmıştır.

Prens hançerini çıkarıp kralın boynuna dayamışsa da tereddüd edekalmıştır. Babasının idam vaktinde söylediği sözleri hatrına gelmiş ve kralı hançerliyememiştir. Ansızın kral uyanıp, Kral Felâket oğlunun kendisini öldürmek istediği korkunç bir rüya gördüğünü anlatmıştır.

Hançerli elini savurarak prens derhal kralı yakalamış, kendisinin Kral Felâketin oğlu olduğunu ve babasının intikamını almak zamanının geldiğini söylemiştir. Hele prens öyle yapamamış, ve ansızın hançerini yere atarak kral önünde dizlerini çöktürmüştür.

Kral prensin sözlerini ve babasının son sözlerini duyunca çok müteessir olmuş ve prensin affını dilemiştir. Sonradan prense eski memleketini iade etmiş ve bundan sonra iki memleket uzun zamanlar dostane yaşamıştır.

Kral Felâketin son sözlerinden "Uzun zaman arama" demesi kin uzun zaman beslenmesin demektir ve "Acele ile amel etme" demesi de dostluk acele ile bozulmasın demektir.

Kin kin ile bastırılamaz; yalnız unutmakla kaldırılabilir.

Doğru talimat ahengi üzerine kurulan örgütte, her aza bu hikâyenin ruhunu iyice takdir etmelidir.

Yalnız örgüt azaları değil umumi insanlar da gündelik hayatlarında bu ruhu takdir ve icra etmelidir.

II
BUDA İLİ

1. Yukarıda beyan edildiği gibi, eğer Örgüt Buda talimatını neşretmeyi ve ahenk içinde yaşamayı unutmazsa, yavaş yavaş büyür ve talimat ta daha intişar eder.

Bu, daha çok insanların aydınlık arıyacaklarını ve cehâlet ve şehvet şeytanının sürdüğü ihtiras, hiddet ve cehâletten ibaret kötü ordunun ricat edeceğini, yerlerine

de marifet, nur, iman ve neşenin hâkim olacaklarını bildirir.

Şeytanın memleketi hırs, karanlık, çabalama, savaş, kılıç ve kan dökme ile dolu, ve küskünlük, tarafgirlik, nefret, aldatma, yaltaklanma, müdahene, sırlı olma ve küfretmekle tıka basa dolmuştur.

Şimdi eğer bu memlekete marifet nuru parlar, merhamet yağmuru yağar, iman kökleşir, neşe çiçekleri hoş kokularını saçmağa başlarlarsa, bu şeytan memleketi Budanın Pâk İline çevrilecektir.

Hafif rüzgâr ve dallardaki çiçeklerin ilk bahar yaklaştığını bildirdikleri gibi, insan Aydınlığa ererse çimen, ağaç, dağ ve nehir ve başka herşey yeni hayatla çarpınır.

İnsan kalbi saflanırsa, çevresi de saf olur.

2. Hak talimatının hüküm sürdüğü yerde ikamet edenlerin kalpleri saf ve tenha olur. Hakikaten, Budanın şefkati yorulmadan bütün insanlara şümul eder ve Onun parlak ruhu kalplerden bütün iffetsizliği çıkarıp atar.

Pâk kalp çabuk derin, kutsal yol ile müsavi, vermesini seven, kaidelere uymasını seven, tahammül eden, gayretli, sakin, marifetli, şefkatli, türlü türlü ve maharetli usullerle insanları irşad eden kalp oluverir. Böyle Buda İli de kurulur.

Karı ve çocuklu bir ev Budanın mevcut olduğu eve çevrilir; ictimai ayrılık yüzünden çekmekte olan memleket te bunun gibi kardeşlik ruhlu arkadaşlığa çevrilir.

Kanla boyanan saray Budanın oturacak yeri olamaz. Damdaki yarıktan mehtab sızan küçük bir baraka sahibinin kalbi pâk olursa Budanın oturduğu yere çevrilebilir.

Tek bir adamın saf kalbine Buda İli yerleşirse, bu tek ve pâk kalp başka kardeş kalplerini örgüt arkadaşlığına celbeder. Budaya inanç fertten aileye, aileden köye, köyden şehirlere, büyük şehirlere, memleketlere ve en sonunda bütün dünyaya sirayet eder.

Hakikaten, Dharma talimatını yaymada ciddiyet ve sadakat Buda İlini kurar.

3. Bir bakışta ihtiras, haksızlık ve kan dökme ile dolu dünya şeytan dünyası gibi görünür; fakat insanlar Budanın Aydınlığına inanır inanmaz kan süte, ihtiras şefkate ve şeytan memleketi Budanın pâk İline çevrilir.

Okyanusu tek bir kepçe ile kurutmak imkânsız görünürse de, çok kerre ölüp doğmayı icap etse etsin, bunu yapmak kararını veren Budanın Aydınlığını elde edecek kalptir.

Buda öte sahilde yani ihtiras, hiddet, cehâlet, ıztırap, acılıktan boş, yalnız marifet nuru ve şefkat yağmuru yağan Aydınlık dünyasında beklemektedir.

Bu, refahiyet yeri, ıztıraplı, gam ve acılıktan muztarip olanlara sığınak; Dharma talimatını neşrettiği sırada teneffüste bulunanlar için istirahat yeridir.

Bu Pâk İlde hadsız Nur ve ebedi Hayat vardır. Bu sığınağa erenler aldatma dünyasına hiç dönmezler.

Hakikaten, çiçeklerin havaya marifet kokusunu

yayan ve kuşların kutsal Dharmayı öten bu Pâk İl bütün insanlığın en son gidilecek yeridir.

4. Bu Pâk İl istirahat yeri olup tembellik yeri değildir. Hoş kokulu çiçek tarhı tembellik için olmayıp, Budanın Aydınlık intişarı hizmetini devam ettirecek çalışkanlık ve gayreti tekrar elde eden istirahat yeridir.

Budanın tebliği ebedidir. İnsanlar ve mahlûkat yaşadıkça, hodbin ve pis kalpler kendi dünya ve halini yarattıkça, Onun tebliğine son verilmez.

Amidanın büyük kuvveti ile Pâk İle geçmiş Buda çocukları geldikleri ve hele irtibatları bulunan yere dönmeğe gayret edebilirler. Sonra orada Buda tebliğatında devam ederler.

Küçük bir mum ateşinin birisinden ikincisine sirayet etmesi gibi, Budanın merhamet nuru da bir kalpten diğer kalbe sonsuz olarak göçer.

Budanın merhamet ruhunu kavrayan çocukları Aydınlık ve Pâklemek vazifesini üzerlerine alır, Buda İlini

ebediyen tebcil etmek için bir nesilden diğerine geçirirler.

III
BUDA İLİNDE ŞEREF KAZANANLAR

1. Kral Udayananın karısı Syamavati Budaya çok derinden bağlı idi.

O sarayın en içerisinde oturur, hiç dışarı çıkmazdı, yalnız kambur kadın hizmetçisi, çok iyi hafızalı olup, Buda va'zını dinlemeğe dışarı çıkardı.

Saraya dönünce Kutsal Adamın talimatını Kraliçeye tekrarlardı, ve Kraliçe bununla marifet ve inancını derinleştiriyordu.

Kralın ikinci karısı birinci karısını kıskanıp onu öldürmek istiyordu. Hakkında Krala iftira ettiğinden akıbet Kral buna inanmiş ve birinci karısı Syamavatiyi öldürmek istemiştir.

Kraliçe Syamavati Kral önünde sakin durduğundan Kral onu öldürmeğe cesaret edememiş, kendisine gelip ona olan itimadsızlığından dolayı affini istemiştir.

İkinci karısının kıskançlığı arttıkça artmış ve Kralın yokluğunda sarayın en içerisinde kötü adamlar elile yangın çıkarmıştır. Syamavati sakin kalmiş, şaşırmış kadın hizmetçileri teskin etmiş, sonra hiç korkmadan, Kutsal Budadan öğrenmiş bulunduğu ruh ile sükunet içinde ölmüştür. Kambur Uttara da onunla beraber yangın içinde ölmüştür.

Budanın kadın talebeleri arasında bu iki kadın: yani Kraliçe Syamavati şefkatli ruhu ve kambur Uttara da iyi dinleyici olarak en yüksek övgüye ulaşmışlardır.

2. Şâkya kabilesinden ve Budanın amcası olan Prens Mahanama Budanın talimatına çok inananlardan ve sadık müminlerinden biri idi.

Kosala memleketinin Virudaka adında cebbar kralı Şakya kabilesini hükmü altına almıştır. Prens Mahanama Krala giderek halkının canlarını bağışlamasını dilemişse de, Kral kabul etmemiştir. Bunun üzerine kendisi yakındaki havuzun su altında kaldığı sırada kaçabildiği esirleri kaçırmasını teklif etmiştir.

Su altında kalabildiği vaktin çok kısa olacağını düşünerek Kral bu teklifi kabul etmiştir.

Mahanama su altına dalınca sarayın kapıları açılıp halk kaçarak selâmetliğe uğramışlardır. Fakat Mahanama su altındaki söğüd ağacının köküne saçlarını bağlıyarak halkı için kendi canını feda etmiştir.

3. Utpalavara marifeti Budanın büyük talebelerinden Maudgalyayananınkile mukayese edilir kadar yüksek olan meşhur bir rahibe idi. Cidden bütün rahibelerden üstün ve hiçbir zaman öğretmeden bıkmıyan rahibe idi.

Kötü ve cebbar Devadatta, Kral Ajatasatrunu ayartıp Buda talimatından uzaklaştırmıştır. Fakat sonradan Kral Ajatasatru tövbe etmiş, Devatta ile olan dostluğu terk etmiş ve Budanın mütevazı talebesi olmuştur.

Bir vakit Devadatta Kralı görmeğe saraya gitmiş, fakat saray kapısından tard olunmuş, şu anda saraydan çıkagelen Utpalavarnayı görmüş. Hiddet dolu şiddetle rahibeyi vurup yaralamıştır.

Büyük acı içinde Manastırına dönmüş ve kendisini teselli etmeğe çalışan rahibelere: "Hemşirelerim, insan hayatı gayri melhuzdur herşey geçicidir ve bencil değildir.

Yalnız Aydınlık âlemi sakin ve refahtır. Terbiyede devam ediniz" diyerek sükunetle canını vermiştir.

4. Çok kişi öldürmüş olan korkunç Angulimalya adındaki bir haydut, Budanın talimatı ile kurtarılmış ve örgüt azalarından biri olmuştur.

Bir gün Kôyde dilenmeğe çıkmışken, eski kötü muameleleri yüzünden halk tarafından çok meşakkat ve cefa çekmiştir.

Köylüler üzerine atılıp çok ağır yaralamışlar, fakat o Kutsal Adamın yanına dönmüş bedeni hele kanlar içinde Onun ayağına atılıp kendisinin eski zalim hareketleri için çekmek fırsatına nail olduğuna şükretmiştir.

O demiştir ki: "Kutsal Hocam, benim asıl ismim "zıyansız" idi, fakat cahilliğimden dolayı çok can kıydım ve herbirinden birer parmak kesip aldım, bundan dolayı Angulimalya yani parmak toplayıcı diye adlandırıldım.

"Sonra, merhametinle marifeti öğrendim ve üç hazine yani Buda, Dharma ve Samghaya kendimi verdim. At veya sığırı sürdüğü zaman kamçı veya ip kullanması icab ederken, sen bunları kullanmadan kalbimi pâkladın.

"Bugün ben gelmesi beklenen acıyı çektim. Yaşamak ta ölmek te istemem. Ancak vaktimin gelmesini bekliyorum."

5. Maudgalyayana ile Sariputra Budanın iki en büyük talebeleri idi. Başka din öğretmenleri Buda talimatının saf suları halk arasına yayılıp çok istenilerek içildiğini görüp kıskanmışlar ve onun talimatına karşı türlü engel tasarlamışlardır.

Fakat hiçbir engel talimatının geniş surette yayılmasını durduramamıştır. Başka din sâlikleri Maudgalyayanayı öldürmeğe teşebbüs etmişlerdir.

İki defa kurtulabilmişse de üçüncü defasında çok çok kâfirler tarafından ihata edilerek ağır darbe yemiştir.

Aydınlıkla teyid edilerek, sükunetle darbeleri altında kalmış, etleri koparılıp kemikleri kırıldığı halde rahat kalple ölmüştür.

REFERANS KAYNAKLARI

Kısaltmalar: DN-Dīgha Nikāya
MN-Majjhima Nikāya
SN-Saṃyutta Nikāya
AN-Aṅguttara Nikāya

Kısım	*Sayfa*	*Satır*	*Menba*
			BUDA
Bölüm 1			
1	2	1	Muhtelif Sutta
	4	1	AN 3-38, Sukjumālā-sutta
	4	9	MN 3-26, Ariyapariyesana-sutta
	6	1	Muhtelif Sutta
	7	1	MN 9-85, Bodhirājakumāra-sutta
	7	6	Muhtelif Sutta
	7	13	Sutta-nipāta 3-2, Padhāna-sutta
	7	19	Muhtelif Sutta
	8	10	Vinaya, Mahavagga I
	9	10	DN 16, Mahāparinibbāna-sutta
2	10	16	DN 16, Mahāparinibbāna-sutta
	11	10	Parinibbāna-sutta
	13	8	Parinibbāna-sutta
	13	13	DN 16, Mahāparinibbāna-sutta
Bölüm 2			
1	15	1	Amitāyur-dhyāna & Vimalakīrti-nirdeśa sūtralar

Kısım	*Sayfa*	*Satır*	*Menba*
	15	6	Sūraṃgama-sūtra
	15	11	Vimalakīrti-nirdeśa & Mahā-parinirvāṇa sūtralar
	16	5	Saddharmapuṇḍarīka-sūtra 16
	17	1	Mahāyāna-jātaka-cittabhūmi-parīkśa-sūtra
	17	6	Mahāparinirvāṇa-sūtra
2	19	1	Saddharmapuṇḍarīka-sūtra 3
	20	1	Saddharmapuṇḍarīka-sūtra 4
	21	13	Saddharmapuṇḍarīka-sūtra 5
3	22	15	Saddharmapuṇḍarīka-sūtra 16
Bölüm 3			
1	25	1	Avataṃsaka-sūtra 5
	26	4	Mahaparinirvāṇa-sūtra
	26	9	Avataṃsaka-sūtra
	26	16	Suvarṇaprabhāsottamarāja-sūtra 3
2	29	8	Avataṃsaka-sūtra
	29	14	Avataṃsaka-sūtra 34, Gaṇḍavyūha
	29	17	Küçük Sukhāvatıvatīvyūha-sūtra
	30	1	Avataṃsaka-sūtra
	30	5	SN 35-5
	30	8	Mahāparinirvāṇa-sūtra
3	32	12	MN 8-77, Mahāsakulūdayi-sutta
	33	6	Mahāparinirvāṇa-sūtra

Kısım	*Sayfa*	*Satır*	*Menba*
	33	16	Lankāvatāra-sūtra
	34	5	Avataṃsaka-sūtra 32
	34	18	Saddharmapuṇḍarīka-sūtra 25
	35	1	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	35	12	Saddharmapuṇḍarīka-sūtra 2
	35	18	Saddharmapuṇḍarīka-sūtra 2

DHARMA

Bölüm 1			
1	38	1	Vinaya, Mahāvagga 1-6 & SN 56-11-12, Dhammacakrapravartana-sutta
	39	12	Itivuttaka 103
	40	3	MN 2, Sabbāsava-sutta
	40	9	42 Parça Sutrası 18
	41	1	Śrīmālādevīsiṃhanāda-sūtra
3	42	17	Avataṃsaka-sūtra 22, Daśabhūmika
Bölüm 2			
1	46	1	MN 4-35, Cūḷasaccaka-sutta
	47	6	AN 5-49, Rajah-muṇḍa-sutra
	47	15	AN 4-185, Samaṇa-sutta
	49	1	AN 3-134, Uppāda-sutta
2	49	7	Laṅkāvatāra-sūtra
	49	10	Avataṃsaka-sūtra 2
	49	17	Avataṃsaka-sūtra 16

Kısım	*Sayfa*	*Satır*	*Menba*
	50	8	Avataṃsaka-sūtra 22, Daśabhūmika
	50	14	Laṅkāvatāra-sūtra
	51	4	AN 4-186, Ummagga-sutta
	51	8	Dhammapada 1, 2, 17, 18
	52	1	SN 2-1-6, Kāmada-sutta
3	52	10	Avataṃsaka-sūtra 16
	52	16	Laṅkāvatāra-sūtra
	53	11	MN 3-22, Alagaddūpama-sutta
	54	8	Laṅkāvatāra-sūtra
	54	12	Laṅkāvatāra-sūtra
4	57	7	Vinaya, Mahāvagga 1-6
	58	1	Laṅkāvatāra-sūtra
	58	5	SN 35-200, Dārukkhandha-sutta
	58	13	Laṅkāvatāra-sūtra ve başkalar
	59	6	MN 2-18, Madhupiṇḍika-sutta
	59	17	Laṅkāvatāra-sūtra
	60	10	Laṅkāvatāra-sūtra
	61	10	Vimalakīrti-nirdeśa-sūtra
	63	12	Avatamsaka-sūtra 34, Gaṇḍavyūha
	63	20	Laṅkāvatāra-sūtra ve başkalar
Bölüm 3			
1	65	1	Vinaya, Mahāvagga 1-5
	65	13	Vinaya, Cūḷavagga 5-21
	66	4	Sūraṃgama-sūtra

Kısım	*Sayfa*	*Satır*	*Menba*
2	71	7	Sūraṃgama-sūtra
	73	5	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	73	10	Saddharmapuṇḍarīka-sūtra 7 & Sūraṃgama-sūtra
	74	4	Avataṃsaka-sūtra 32
	74	8	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	74	12	Brahmajāla-sūtra
	75	1	Mahāparinirvāṇa-sūtra
3	75	19	Mahāparinirvāṇa-sūtra
Bölüm 4			
1	81	1	Śrīmālādevīsiṃhanāda-sūtra
	82	11	AN 2-11
	82	14	Itivuttaka 93
	83	1	Vinaya Mahāvagga
	83	9	AN 3-68, Aññātitṭhika-sutta
	84	1	AN 3-34, Āḷavaka-sutta
	84	14	Vaipulya-sūtra
	84	18	Vinaya, Mahāvagga 1-6, Dhammacakrapravartana-sutta
	85	1	MN 2-14, Cūḷadukkhakkhandha-sutta
	85	14	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	86	15	Itivuttaka 24
2	88	14	MN 6-51, Kandaraka-suttanta
	89	8	AN 3-130
	89	16	AN 3-113

Kısım	*Sayfa*	*Satır*	*Menba*
3	90	7	Itivuttaka 100
	90	18	Saṃyuktaratnapiṭaka-sūtra
	91	14	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	93	1	AN 3-62
	93	13	AN 3-35, Devadūta-sutta
	94	18	Therīgāthā Aṭṭhakathā
4	95	15	Sukhāvatīvyūha-sūtra cild 2
Bölüm 5			
1	102	1	Sukhāvatīvyūha-sūtra cild 1
	105	14	Sukhāvatīvyūha-sūtra cild 2
	107	5	Amitāyur-dhyāna-sūtra
2	110	13	Küçük Sukhāvatīvyūha-sūtra

UYGULAMA YOLU

Bölüm 1			
1	116	1	MN 2, Sabbāsava-sutta
	117	22	MN 3-26, Ariyapariyesana-sutta
	118	13	SN 35-206, Chapāna-sutta
	119	11	42 Parça Sutrası 41-2
	121	18	MN 2-19, Dvedhāvitakka-sutta
	122	12	Dhammapada Aṭṭhakathā
2	123	11	AN 3-117
	124	1	MN 3-21, Kakacūpama-sutta
	127	1	MN 3-23, Vammīka-sutta
	128	14	Jātaka IV-497, Mātanga-Jātaka
	132	4	42 Parça Sutrası 9

Kısım	*Sayfa*	*Satır*	*Menba*
	132	11	42 Parça Sutrası 11
	133	5	42 Parça Sutrası 13
	134	1	AN 2-4, Samacitta-sutta
3	134	15	Saṃyuktaratnapiṭaka-sūtra
	144	17	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	145	14	Saṃyuktaratnapiṭaka-sūtra
Bölüm 2			
1	150	1	MN 7-63, Cūḷamālunkyua-sutanta
	152	9	MN 3-29, Māhāsaropama-sutta
	154	1	Mahāmāyā-sūtra
	154	12	Theragāthā Aṭṭhakathā
	156	9	MN 3-28, Mahāhatthipado-pama-sutta
	157	1	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	157	12	Avadānaśataka-sūtra
	158	17	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	160	12	Pancaviṃśati-sāhasrikā-prajiñāpāramitā-sūtra
	161	18	Avataṃsaka-sūtra 34, Gaṇḍavyuha
2	163	14	AN 3-88
	164	11	AN 3-81
	164	17	AN 3-82
	165	9	Parinibbāna-sutta cild 2
	166	10	MN 14-141, Saccavibhanga-sutta

Kısım	*Sayfa*	*Satır*	*Menba*
	167	17	Parinibbāna-sutta cild 2
	168	11	AN 5-16, Bala-sutta
	168	16	Avataṃsaka-sūtra 6
	169	13	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	170	6	Saṃyuktaratnapiṭaka-sūtra
	171	1	Suvarṇaprabhāsa-sūtra 26
	171	13	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	172	14	Theragāthā Aṭṭhakathā
	173	6	Jātaka 55, Pañcāvudha-Jātaka
	174	9	Itivuttaka 39 & 40
	174	9	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	174	22	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	175	1	AN 5-12
	175	7	Parinibbāna-sutta
	175	16	Śūraṃgama-sūtra
3	176	19	SN 55-21 & 22, Mahānāma-sutta
	177	13	AN 5-32, Cundī-sutta
	178	1	Vimalakīrti-nirdeśa-sūtra
	178	12	Śūramgama-sūtra
	178	17	Sukhāvatīvyūha-sūtra cild 2
	179	7	SN 1-4-6
	179	9	Avataṃsaka-sūtra 33
	180	7	Avataṃsaka-sūtra 24
	180	18	Suvarnaprabhāsa-sūtra 4
	181	6	Amitāyur-dhyāna-sūtra
	181	9	Sukhāvatīvyūha-sūtra
	181	14	Mahāparinirvāṇa-sūtra

Kısım	*Sayfa*	*Satır*	*Menba*
	182	9	MN 2-16, Cetokhila-sutta
	183	5	Sukhāvatīvyūha-sūtra cild 2
4	184	1	Dhammapada
	192	1	SN 1-4-6
	192	12	AN
	192	15	Mahāparinirvāṇa-sūtra

RAHİPLİK

Bölüm 1

1	194	1	Itivuttaka 100 & MN 1-3, Dhammadāyāda-sutta
	194	7	Itivuttaka 92
	195	1	Vinaya, Mahāvagga 1-30
	197	17	MN 4-39, Mahā-assapura-sutta
	197	3	MN 4-40, Cūla-assapura-sutta
	198	4	Saddharmapuṇḍarīka-sūtra 19
	198	9	Saddharmapuṇḍarīka-sūtra 19
	199	1	Saddharmapuṇḍarīka-sūtra 14
2	200	12	SN 55-37, Mahānāma-sutta
	201	1	AN 3-75
	201	7	SN 55-37, Mahānāma-sutta
	201	12	SN 55-54, Gilāyanaṃ-sutta
	201	17	Avataṃsaka-sūtra 22
	203	8	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	206	5	Avataṃsaka-sūtra 7
	209	3	Mahāmāyā-sūtra
	210	3	Avataṃsaka-sūtra 21

Kısım	*Sayfa*	*Satır*	*Menba*
	211	1	Mahāparinirvāṇa-sūtra
Bölüm 2			
1	212	1	DN 31, Singālovāda-sutta
	217	15	AN 2-4, Samacitta-sutta
	218	9	AN 3-31
	218	16	Jātaka 417, Kaccāni-Jātaka
	220	15	DN 31, Singālovāda-sutta
	221	4	Dhammapada Aṭṭhakathā 1
2	222	14	AN 4-197
	223	7	AN 5-333 Uggaha-sutta
	224	3	(Birmanyalı izahat)
	224	17	AN 7-59, Sujāta-sutta
	226	14	DN 16, Mahāparinibbāna-sutta
	227	20	Srīmālādevīsiṃhanāda-sūtra
3	230	1	DN 16, Mahāparinibbāna-sutta
	231	4	Avataṃsaka-sūtra 34, Gaṇḍavyūha
	232	8	Suvarṇaprabhāsa-sūtra 12
	233	7	Bodhisattva-gocaropāya-visayavikurvana-nirdeśa-sūtra
Bölüm 3			
1	240	1	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	241	18	AN 3-118, Soceyyan-sutta
	243	11	SN
	244	4	Vinaya, Mahāvagga 10-1 & 2

Kısım	*Sayfa*	*Satır*	*Menba*
	244	13	DN 16, Mahāparinibbāna-sutta
	245	19	Vinaya, Mahāvagga 10-1 & 2
2	248	13	SN
	249	11	Chūin-kyō-sūtra
	249	15	Vimalakīrti-nirdeśa-sūtra
	251	1	Mahāparinirvāṇa-sūtra
	251	15	Küçük Sukhāvatīvyūha-sūtra
	252	3	Sukhāvatīvyūha-sūtra
	252	13	Vimalakīrti-nirdeśa-sūtra
3	253	4	Dhammapada Aṭṭhakathā 1
	253	12	AN 34-2
	254	11	Dhammapada Aṭṭhakathā 1
	255	5	AN 5-1
	255	9	Sarvāstivāda-sanghavedaka vastu 10
	256	3	MN 9-86, Aṅgulimāla-sutta
	257	4	AN 26

EKLER

BUDİSMİN TARİHÇESİ

1. Hindistan

Hindistanın orta kısmında "Asya Nuru" nun parıltı saçması insanlığın maneviyat tarihinde yeni devir açan büyük hadise idi. Diğer tabirle, şu vakit fışkıran Büyük Marifet ve Merhamet çeşmesi, zamanın geçmesile asırlar boyunca ve bugüne kadar insan kalbini besliyegelmiştir.

Sonradan gelen Budist salikleri tarafından Şakyamuni veya "Şakya kabilesinin Kutsal adamı" diye adlanan Buda Gautama, evini bırakıp, dilenci olarak güneye Magadhaya doğru yönelmiştir. Bir ıhlamur ağacı gölgesinde Aydınlığa ermesi milâddan evvel beşinçi asır ortaları olarak tahmin edilmektedir. Bundan sonra Maha-pari-Nirvana'ya giren "Büyük Ölümü" ne kadar olan kırk iki sene boyunca yorulmadan Marifet ve Şefkat talimatını neşretmiştir. Neticede orta Hindistanın türlü krallık ve kabileleri arasında Budism muntazam surette yerleşmiştir.

Manurya Hanedanının üçüncü hükümdarı olan Kral Asoka (saltanat devri: m.ö. 268–232) devrinde Buda Gautamanın talimatı bütün Hindistana intişar etmiş ve ayni zamanda sınırdışı memleketlere de sirayet etmeğe başlaruştır.

Maurya ilk kerre Hindistanı birleştiren hanedan idi. Daha birinci hükümdarı olan Çandragupta (saltanatı m.ö. 316–293 etrafında) devrinde krallığı çok geniş saha: yani kuzeyde Himalaya dağlarından başlıyarak, doğuda Bengal Körfezine, batıda Hindu Kuş dağlarına, güneyde Vindhya dağları ötesine kadar uzanan yeri işgal ediyordu. Kral Asoka Kalinga ve başkalarını feth ederek bu malikâneyi Dekkan Yaylasına kadar uzatmıştır.

Bu Kral kızgın tabiatlı olduğundan milleti onu Çandasoka (Kızgın Asoka) diye adlandırmış; fakat Kalingayı feth sırasında feci manzarayı gördükten sonra tabiatını tamam değiştirmiştir. Marifet ve Merhamet talimatının sadık sâliklerinden biri olmuştur. Bundan sonra Budist mümini olarak yaptığı çok işlerden şu ikisi dikkate değer.

Birincisi: "Asokanın oyulmuş fermanı" yani Budist talimatına uyan idari mefhumleri taş sütun veya cilâlı duvarlara oydurarak memleketinin çeşitli yerlerine koydurmuş ve böylelikle Buda talimatını yaymıştır. İkincisi: memleketi haricindeki illere Marifet ve Merhamet talimatını taşıyan misyonerler göndermiştir. Hususan şayanı dikkat olan hadise misyonerlerin bir kısmının Suriye, Mısır, Kyrene, Makedonya ve Epeiros gibi uzak batı dünyasına gönderilmesidir. Bundan başka, Tamraparni yani Seylâna gönderilmiş misyoner Mahendra (Pāli dilinde Mahinda) "güzel Lankādvīpa (Pāli dilinde Lankādīpa) adasında güzel talimatı yerleştirmeğe" ve bununla bu adada Budist talimatının sirayetini sağlıyacak bir üs kurmağa muvaffak olmuştur.

2. MAHAYANA BUDİSMİN DOĞUŞU

Son zamanki Budistler çok defa "Budismin doğuya sirayeti" tabirini kullanıyorlar. Fakat milâttan önce, Budism yüzü muhakkak batıya çevrilmişti. Yalnız milâdın başlarında Budism yüzü yavaş yavaş doğuya çevrilmeğe başlamıştır. Bu hadiseyi izahtan evvel budismde başlıyan büyük değişme üzerinde konuşmak icap eder. Bu değişme, kuvvetli surette kökleşmeye başlıyan ve zamanının talimatında göze çarpan eleman olarak meydana çıkan Mahayana Budism veya Büyük Araba Budismi diye adlanan "Yeni Dalga" dır.

Böyle "Yeni Dalga" nın ne zaman, nasıl ve kim tarafından başlandığı süaline kimse kesin bir cevap verememiştir. Yalnız şunu diyebiliriz ki: birinciden, bu meyil zamanının terakkiperver rahipleri tarafından Mahasamghika mezhebinin fikir silsilesi teşkilâtı içinde yaradılmış olması; ikinciden, milâddan önce birinci veya ikinci asır ile milâddan sonra birinci asır arasındaki müddet içinde Mahayana kutsal kitabının mühim bir parçası mevcut olduğu hakikatidir. Mahayana kutsal kitapları tarafından desteklenen yüksek Nagarjuna fikri inkişaf edince, Mahayana Budism din tarihi sahnesinin en önünde canlı surette kendisini tecelli ettirmiştir.

Budismin uzun tarihi içinde Mahayana Budisminin oynadığı rolü çok büyük olmuştur. Mesela, Çin ve Japonyada hemen bütün tarihleri boyunca Mahayana talimatının tesiri altında inkişaf etmiştir. Bu ülküyü amele koymak için hayatta olan evliyaları bodhisatvalar suretinde tasavvur ederek avam takımını kurtarmak için yeni mefkûre tamamlanmış bulunduğundan bu garip bir hal olmasa gerektir; bundan başka, bunları desteklemek için, Mahayana mütefekkirleri tarafından vücude getirilen metafizik veya psikolojik sahadaki münevver neticeler hakikaten şaheserdir. Böylece, bir taraftan Buda Gautamanın talimatı ile bağlanmış olmasına rağmen Marifet ve Merhametin yeni safhası ilave edilmiştir. Bu yeni ilâvelerle Budism heyecan ve kuvvetle dolu Doğu memleketlerini büyük ırmakların zengin akıntıları gibi sulamağa başlamiştır.

3. ORTA ASYA

Çinlilerin ilk defa Budismi öğrenmeleri Orta Asya devletleri vasıtasile olmuştur. Hindistandan Çine talimatın sirayetini anlatmak için sözü İpek Yolundan başlamağa mecburuz. Bu yol Batı ile doğuyu bağlamak için sonsuz uzun kuru mıntakayı geçiyordu. Bu ticaret yolu Çinde Han hanedanından Kral Wu (Saltanatı: 140–87 m.ö.) zamanında açılmıştır. Bu vakitlerde Han müstemlekesi batıya doğru çok uzanmış bulunuyordu ve komşu memleketler yani Fergane, Sagdiana, Tuhara ve hatta Partiada Büyük İskender tarafından teşvik edilmiş olan ticaretçilik ruhu hele çok canlı surette yaşıyordu. Bu iller arasından geçen yolda ipek çok mühim rol oynadığından İpek Yolu ismi verilmiştir. Milâddan biraz önce veya biraz sonra başlıyarak Hindistan ile Çin, temaslarını ilk defa ticaret yolile yapmışlardır. Böyle, bu yol Budism yolu diye de adlanabilir.

4. ÇİN

Çin Budisminin tarihi Budist kutsal kitapları ele geçirip onları tercüme etmekle başlar. En eski eser Son Doğu Han hanedanından Kral Ming'in Ying-p'ing çağında (58–76 milâdî) Kāśiyapamātaṅga ve başkaları tarafından tercüme edilen "Ssu-şih-êr-çang-çing (Budanın sözlerini toplıyan kırk iki parçalık sutra) olarak söylenirse de bugün şübheli efsanevî rivayet olarak kabul edilmektedir. İtimad edilen rivayet ise milâdi 148 ile 171 seneleri arasında An-şih-kaonun Lo-Yang'da oturup tercüme ile uğraşmasıdır. Bu vakitten itibaren Kuzey Sung Hanedanı (milâdî 960–1129) devrine kadar takriben bin sene boyunca tercüme işi devam etmiştir.

Başta kutsal kitapları götürüp tercüme edenler ekseriyetle Orta Asya illerinden gelen rahipler olmuştur. Mesela, yukarıda ismi geçen An-Şik-kao İrandan gelmiştir; Samarkand cehetinden K'ang-sêng-k'ai Lo-yang'a üçüncü asırda gelip "Sukhāvatīvyūha"yı (Sınırsız Hayat Kitabı) tercüme etmiştir. Bundan başka, "Saddharmapundarīka" nın tercümanı olarak tanınan Çu-fa-hu veya Dharmarakşa Tuharadan gelip üçüncü asrın sonu ile dördüncü asrın başları arasında Lo-Yang'da yerleşmiştir. Beşinci asrın başlarında Kuçadan Kumārajīvanın geldiği zaman Çindeki tercüme işi zirvesine erişmiş bulunuyordu.

Takriben bu zamandan çin rahiplerinin Hindistana Sanskrit dilini öğrenmeğe gitmeleri başlıyor. Fa-hsien (milâdî 339–420?) bunların önayak olanıdır. 399 da Ç'ang-an şehrinden kalkıp Hindistana gitmiş ve on beş sene sonra dönmüştür. Hindistanı ziyaret eden rahiplerin en meşhuru 627 de kalkıp ondokuz sene sonra yani 645 te dönen Hsuan-çuang (milâdî 600–664) dır. Daha da, İ-çing (milâdî 635–713) 671 de deniz yolîle Hindistana gidip yirmi beş sene sonra ayni yoldan dönmüştür..

Bu rahipler kendiliklerinden Sanskrit'i öğrenmek için Hindistanı ziyaret edip seçtikleri kutsal kitapları götürmüş ve tercüme işinde rehberlik rolünü oynamışlardır. Hsuan-çuang'ın dil bilgisine aid kabiliyeti çok yüksek olmuş ve onun çok faal çalışmasile, kutsal kitap tercümesi de bir zirveye erişmiştir. Kumārajīvanın temsil ettiği rahipler tarafından daha eski zamanlarda yapılan eserler "Eski Tercüme", Hsuan-çuang ve daha sonraki tercümanlar tarafından yapılan eserlere "Yeni tercüme" diye sonraki Budist âlimleri isim vermişlerdir.

Sanskrit dilinden tercüme edilen muazzam sayılı kutsal kitaplara istinad ederek bu âlimlerin fikir ve dinî hareketleri yavaş fakat müsbet surette Çinlileşmeğe temayül etmiştir. Cinsî tabiat, ihtiyac ve itimad açıkça gözükmeye başlamıştır. İlk günlerde rahiplerin Sutraların Prajñāsında beyan edilmiş "Nâ-mevcudiyet"e doğru fikirlerini metafizikçe çevirmeleri bu temayülâtın tecellisidir. Sonradan onlar "Hinayana" veya Küçük Araba'yı terkederek dikkatlerini pek hususi olarak "Mahayana" yani Büyük Arabaya çevirmişlerdir. Bundan başka, bu temayülat yavaş yavaş Tendai Tarikatinde daha vazıh olmuş ve hususan Zen tarikatı meydana çıkınca en yüksek zirvesine çıktı denilebilir.

Çinde Tendai Tarikatı altıncı asrın son yarısında üçüncü patriği olan Tendai Daişi veya Çih-i (milâdî 538–597) tarafından tamamlanmıştır. O Budist mefkuresinin mümtaz bir zatı olup, bu evliyanın elile yapılmış Budanın talimatını Beş Devre ve Sekiz Nazariye'ye tasnif hem Çin hem de Japonya Budismini çok geniş nüfuz altında tutmuştur.

Çine türlü kutsal kitaplar, hazırlandıkları zaman ve sırasına itibar edilmeden alınmış ve tercüme edilegelmiştir. Bu kadar çok sayıdaki kutsal kitapları görünce onların asıl ve kıymetlerini anlamak meselesi meydana çıkmıştır. Budismi bir bütün olarak anlamak ve kendi anlayışına göre nasılsa bir duruş göstermek lazım olmuştur. Kutsal kitapları takdir etmede Çin mefkûresinin temayülü herşeyden evvel başa gelir. Bilhassa, Çih-i'nin mefkûresi çok sistemli olduğundan fevkalâde kandırıcı olmuştur. Fakat, son zamandaki Budist araştırma işinin başlamasîle onun üstün nüfuzu bile sona ermiştir.

Çindeki Budism tarihinde "En son gelen" Zen Tarikatı olmuştur. Onun kurucusu yabancı Sramana veya Bodhidharma (milâdî –528) dır; fakat onun ektiği tohum ancak altıncı patrik Hui-nêng (milâdî 638–713) dan sonra çiçeğini açmıştır. Sekizinci asırdan sonra Çinde çok kabiliyetli rahipler arka arkaya yetişerek birkaç asır boyunca Zen mamurluğunu hazırlamıştır.

Çinlilerin tabiatlarına derin surette kökleşen yeni Budism mefkûresinin mevcut olduğu görülür. Bu Çin mefkûresi ile süslenmiş Budismden başka birşey değildir. Hele Buda Gautama talimatının nehri, bu yeni akıntının katılmasile daha büyük ırmak olarak doğu illerini sulamaktadır.

5. JAPONYA

Japonyada Budism tarihi altıncı asırda başlar. Milâdî 538 senesinde Kral Poçi (Korede Kudara Krallığı) İmparator Kinmei'in sarayına elçiler gönderip bir Buda putu ve sutralar tomarını takdim etmiştir. Bu hadise Japonyaya Budismin tanıtılmasının birinci kademesi olmuştur. Demek ki Japonyada bu dinin tarihi 1,400 yıldan fazla oluyor.

Bu uzun tarih içerisinde Japon Budismini üç mihrak etrafında temerküz edebiliriz. Birincisi: yedi ve sekizinci asırlardaki Budismdir. Maddi cehetten, bu asırlarda bina edilmiş Horyuji Mabedi (milâdî 607) ile Todaiji Mabedi (milâdî 752) ni gösterebiliriz. Şu devirde bütün Asyada kültür cereyanının çok yüksek olduğunu ve buna karşı Batı medeniyeti karanlık içinde uyumakta olduğu hakikatini unutmamalıyız. Doğu hayret verici canlı ve muazzam hareket içinde olmuştur. Çin, Orta Asya, Hindistan ve güney denizi illerinde yüksek zekâ, din ve san'at sahasında kuvvetli hareket

sürüyordu. Bu harekete katılarak Budism Doğu dünyasını insanlık dalgası ile yıkıyordu. Parlak Horyuji ve muazzam Todaiji Mabedlerini inşada ve bunlarla alâkalı parlak dini ve san'at eserlerinde görülen Japon kültürünün yeni hareketi Asyanın geniş sahasını örten umumi kültür akıntısının uzak doğu ucunda yayıldığının şehadetidir.

Uzun zaman medeniyetsiz halde bulunan Japon milleti büyük kültür nehrinde ıslanıp birdenbire medeniyet çiçeği açmıştır. Bu asırlarda talih böyle Japonyaya lûtufkâr olmuştur. Bu kültür yükselmesinde en çok rol oynıyan da Budismdir. Budist mabedleri çok mühim ictimaî merkez ve rahipleri de yeni ilim mürşidleri olmuşlardır. Tek bir din olmaktan fazla geniş ve büyük kültür idi. İşte bu, Japonyaya ilk defa giren Budismin hakiki vaziyeti idi.

Dokuzuncu asırda iki büyük rahip Saiço (Dengyo Daişi, 767–822) ile Kukai (Kobo Daişi, 774–835) meydana çıkarak umumen beraber Heian-Budism diye anılan iki mezhebi kurmuşlardır. Bu saf Japon Budisminin kuruluşu idi. Bunlar Budismi en asıl noktai nazar ve amelinde kavrıyarak Hiei ve Koya dağlarında ayrı ayrı merkez manastırını kurmuşlardır. Kuruluşundan üçyüz sene kadar süren müddet içinde Tendai ve Şingon ismindeki bu iki bâtınî mezhep başlıca asilzadeler ve sarayda mamur olmuştur.

İkinci mihrak on iki ve on üçüncü asır Budismi üzerine koyulabilir. Bu devirde Honen (milâdî 1133–1212), Şinran (1173–1262), Dogen (1200–1253) ve Niçiren (1222–1282) gibi büyük rahipler çıkmıştır. Bu büyük rahipleri yad etmeden Japon Budismi hakkında söz söylenemez. Yalnız bu asırlarda bu gibi mümtaz adamların meydana çıkmalarının sebebi hep şu zamanda umumî meselelerin tebarüz etmesidir. Bu umumî mesele dediğimiz Budismin Japonlaşmış şekilde kabul edilmesi olabilir.

Şimdi: "niçin böyle? Budism o devirden çok uzun zaman mukaddem bu memlekete girmiş değilmi idi?" diyen süal sorulabilir. Tarih bakımından öyledir. Fakat ayni zamanda, halkın bu idhal edilen dini hazmedip tamam kendilerinki yapmak için birkaç yüz seneye ihtiyacı olduğu da doğrudur. Kısası, Budismi kabul etme gayreti yedinci ve sekizinci asırlarda başlamış, ve bunun neticesinde bu on iki ve on üçüncü asır Budistleri sayesinde din çiçeği açılmıştır.

Japonyada Budism bundan sonra, bu mümtaz rahiplerin kurduğu temeli esas ederek bugüne kadar yaşıyagelmiştir. Bu mümtaz adamlardan sonra Japon Budismi tarihinde o devrin parlaklığı yeniden görülmemiştir. Fakat, öte tarafta, son günlerde asıl Budism üzerinde yapılan tedbikat semeresi dikkatimizi celbetmektedir.

İlk defa Budism kabul edileli hemen bütün Japonyadaki Budism Çin Budismi baskısı altında Mahayana olmuştur. Hususan on ikinci ve on üçüncü asırlarda büyük rehberlerin çıkmalarından beri Mahayana talimatı mezhep kurucuların etrafında başlıca akıntı olarak bugüne kadar devam edegelmiştir. Japonyadaki Budism tarihi bu halde iken asıl Budism tedkikatı Meiji devrinin ortaların-

dan sonra başlarmıştır. Mezhep kurucuların yanında Budismi kuran adamın da bulunduğunu unutmağa meyyal insanlar önüne Buda Gautamanın sureti açıkça çıkavermiş, Mahayana talimatından başkasına hiç kulak vermiyenlere sistemli Budism kaidelerinin bulunduğu açıkça gösterilmiştir. Bu yeni safaha hele ukalâ çevresinde kalıyor ve avam arasında dini heyecan uyatır kadar kuvvetli değildir ama, Budism üzerindeki milletin malumatı değişmektedir. İşte bu safahayı üçüncü ve en son mihrak saymak istiyoruz.

BUDA TALİMATININ SİRAYETİ

Budism Şakyamuni'nin kırk beş senelik hayatı boyunca veren talimatı üzerine kurulan bir dindir. Bundan dolayı, talimatında kullanan sözler bu dinde mutlak hükmü haizdir, 84,000 dharma kapıları ve çok çok mezheplerin var olmasına rağmen hepsi de Şakyamuni'nin kutsal kitaplarına bağlıdırlar. Buda talimatının kayd edildiği kitaplar İssaikyo veya Daizokyo diye adlanıyor ve kutsal kitapların topyekûnudurlar.

Şakyamuni insanların müsavi olduklarını teyid etmiş ve talimatını herkesin anlıyabildiği açik ve basit avam dilinde vermiştir. Talimatını seksen yaşında vefat edinceye kadar sayısız insanlara bıkmadan veregelmiştir.

Şakyamuni'nin vefatından sonra talebeleri işittikleri gibi onun talimatını neşretmişlerdir. Fakat talimatı neşredildiği sırada, işitip anladıkları kanaatinde bulunan talebelerin bihaber hataları yüzünden türlü türlü değişmeler vakı olabilir. Hele, Şakyamuni'nin sözleri açik ve doğru tebliğ edilmeli ve talimatını dinleme fırsatı herbir ve bütün insanlara ayırd etmeden verilmelidir. Bundan dolayı kıdemli rahiplerin çoğu bir araya gelmiş, her biri işitmiş olduğu sözleri ezber okuyarak ve aylarca münakaşa ederek söz ve talimatını düzeltip biriktirmişlerdir. Böyle yapılan işe Ketsuju yani biriktirilmiş kitap diye anılmaktadır. Bu iş büyük ögretmenin söylediği sözleri tebliğ etmek için nasıl dindar ve itinalı çalışıldığını gösterir.

Böyle biriktirilmiş talimatın yazılması icab ediyordu. Yazılmış talimata sonraki zaman âlim rahipleri tarafından tefsir ilâve edilerek Ron yani izahat denilmiştir. Buda talimatının özü, sonra katılan izahat ve Budist kaideleri birlikte Sanskrit dilinde Tripitaka yani Sanzokyo (üç Budist kutsal kitap parçası) diye adlanır.

Sanzokyo veya Tripitaka üç kitap yani Kyozo, Ritsuzo ve Ronzo'yu ihtiva eder; Zo kab manasını taşır. Kyo Budist kitaplarını, Ritsu Budist örgütü için gereken kaideleri, Ron ise kıdemli rahiplerin yazdıkları tefsiri anlatır.

Rivayete göre, Çine Budism milâdî 67 senesinde Son Doğu Han hanedanı zamanında (milâdî 25–220) Kral Ming saltanatı devrinde girmiştir. Fakat hakikatte Budist kitapları Çinceye (milâdî 151 de) ayni hanedandan Kral Huan zamanında tanıtılmış ve tercüme edilmiştir. Bu andan 1,700 sene boyunca kutsal kitapların Çinceye tercüme işi devam edegelmiştir. Tercüme edilen kutsal kitapların sayısı 1,440 tane ve 5,586 cilde çıkmıştır. Bu tercüme edilmiş kitapları muhafaza gayreti ilk defa Wei Hanedanı zamanında başlamış, Kuzey Sung Hanedanı zamanında basılması başlanmıştır. Bu vakitten itibaren kıdemli çin rahiplerinin yazdıkları kitaplar da araya katılmağa başlamış ve artık bu kitaplara Tripitaka ismi yakışmaz oldu. Suei Hanedanı zamanında kitaplara issaikyo yani bütün kutsal yazıların topyekûnu ismi, Tang Hanedanı zamanında da yeni isim Daizokyo yani bütün Budist kutsal kitapları, kaide ve mukavelenin topyekûnu ismi verilmiştir.

Tibete Budism milâdi yedinci asırlarda girmiş, dokuzuncu ile on birinci asır aralarında Budist kutsal kitaplarının tercümesi tamamlanmıştır.

Kutsal kitapların yalnız Korece, Japonca, Seylanca, Kambodiaca, Türkçe ve hemen bütün Doğu dillerine değil Lâtince, Fransızca, İngilizce, Almanca ve İtalyancaya tercüme edildiğini görünce, Buda talimatının rahmeti dünyanın dört köşesine kadar yayıldı denebilir.

Fakat, tercüme edilen kitapların kalitesi, iki bin sene içindeki dinin sirayet tarihi, yazılmış on binden fazla kitaplar nazarı dikkate alınırsa, Şakyamuni'nin söylediklerini doğruca anlamak "Daizokyo"nun yardımı ile bile müşkül gibi görünüyor. Bundan dolayı "Daizokyo" dan mühim yerleri seçerek, imanının istinadgâhı edebilecek temel yampası icab ediyor.

Budismde Şakyamuni'nin sözleri en yüksek otoriteyi taşıyor. Bundan dolayı, Budism talimatı gündelik hayat içindeki gerçeklikle yakından alâkadar olmalıdır; yoksa, insan kalbine derin iman heyecanını veremez. Bu mânada talimatı kendi malı gibi yapabilmek için açık ve sade, tarafsız mahiyetli, tüm anlamı verebilir, sahih, gündelik hayatta kullanılan ve anlaşılır olmalıdır.

İşbu kitap iki bin kaç yüz senelik tarihi haiz bulunan "Daizokyo"nun akıntısını miras alarak yukarıda yazılanları mütalâa ederek hazırlanmıştır. Elbette bu kitap muhteviyatı cehetinden mükemmel denilemez. Budanın sözleri son derecede mânalı ve Meziyeti de kıymetini kolay anlıyamaz derecede sınırsızdır.

Bundan dolayı ileride kasdedilen tashihler yapılan basımların daha ıslah edilmiş ve daha sadık ve faydalı olmasını candan dileriz.

BU KİTABIN TARİHİ

Bu Budist metni kitabı muhterem Muan Kizu'nun riyaseti altında "Budist Metninin Yeni Tercümesi" ni İntişar Cemiyeti tarafından 1925 temmuzunda basılmış "Budist Metninin Yeni Tercümesi"nin asıl Japonca basımının tashih ve seçilerek toplanmış nüshasına dayanmaktadır. Bu kitabın birinci basımı Prof. Şūgaku Yamabe ve Prof. Çizen Akanuma'nın Budist âlimlerin iştirakile hemen beş sene süren çalışmaları sonunda seçilip toplanmış ve basılmıştır.

Şowa devrinde (1926–) "Herkesin anlıyabileceği Budist Metni" kitabı da aynı Cemiyet tarafından neşredilip Japonyanın her tarafına dağıtılmıştır.

1934 temmuzunda Japonyada Pan-Pasifik Budist Gençleri Toplantısı yapıldığı zaman, yukarıda ismi geçen "Herkesin anlıyabileceği Budist Metni"nin İngilizce tercümesi olan "Buda Talimatı" kitabı Bay D. Goddard' ın yardimîle Bütün Japonya Budist Gençleri Birliği tarafından neşredilmiştir. 1962 de Budismin Amerikaya tanıtılmasının 70 inci yıldönümü münasebetîle Mitutoyo Kumpanyasının kurucusu olan Bay Yehan Numata "Buda Talimatı" nın İngilizcesini neşrettirmiştir.

1965te, Bay Numata Tokyoda Budist İntişar Cemiyetini kurduğu zaman bu İngilizce metnini bütün dünyaya dağıtma Cemiyetinin bir faaliyeti olarak planlanmıştır.

Bu planı vücude getirmek için bu "Buda Talimatı" kitabını yeniden gözden geçirmek maksadile bir heyet 1966 da kurulmuştur. Azaları: Profesör Kazuyoşi Kino, Şūyū Kanaoka, Zennō İşigami, Şinkō Sayeki, Kōdō Matsunami, Sōjun Bando ve Takemi Takase idi. Bundan başka Profesör Fumio Masutani, Bay N.A. Waddell ve Bay Toşisuke Şimizu da yardımda bulundular. Böylece "Buda Talimatı"nın İngilizce – Japonca basımı yeni stilde neşredilmiştir.

1972de Profesör Şūyū Kanaoka, Zennō Işigami, Şōyū Hanayama, Kwansei Tamura ve Takemi Takase bir tipografik hataları tashih edip kitabı yeniden topladılar.

Tekrar, 1974de, İngilizce tercümesindeki münasib olmıyan ve yanlış tarifler Bay Richard K. Steiner tarafından gösterildiğinden onun irşadı ile Profesör Şōjun Bando, Kōdō Matsunami, Şinkō Sayeki, Kwansei Tamura, Dōyū Tokunaga ve Şōyū Hanayama (baş müdür) kitabı yeniden gözden geçirdiler. 1978 ile 1980de, Bay Şinroku Inouyenin teklif ettiği mevzu üzerine toplantı yapmak için mezkûr azalar yanına Profesör Şigeo Kamata ve Yasuaki Naranın katılmasile hazır olup kitabı tekrar gözden geçirdiler. Bunların çalışmaları sonucu olarak "Buda Talimatı" bugünkü stilde neşredilmiştir.

1980de bu kitabı dört yabancı lisan (İngilizce, Fransızca, Portekizce ve İspanyolca) dan başka dillere de tercüme zamanı geldiği kanaatine varılmış. Bunun üzerine Birlik tarafından Bay Steiner'e İngilizce tercümesini tashih işi yüklenmiş ve bu metinden İtalyanca, Yunanca, Çince, Felemenkçe ve Nepalce basımları yapılmıştır.

Yine de 1981de, kitabın daha kolay okunması için birkaç Japon ve Amerikalı lise öğrencilerine kitabı okutup anlanması müşkül yerlerini tashih ederek bu yeni basım meydana gelmiştir.

İşbu Türkçe "Buda Talimatı" Japon Türk Dostluk Derneği üyesi Ravile Altınbay tarafından tercüme edilmiş, sonra Tokyo Yabancı Diller Üniversitesi doçenti Bay Yuzo Nagata tarafından gözden geçirilerek meydana gelmiştir.

Ağustos, 1984

"BUDA TALİMATI" FİHRİSTİ

	Sayfa	Satı
İnsan Hayatı		
Hayatın mânası	5	9
Dünyanın hakiki sureti	96	18
İdeal hayat	249	15
Hayatta hata noktai nazar	44	18
Doğru hayat mefhumu	41	7
Tarafgirli hayat	57	7
Aldananlara (Masal)	127	1
İnsan hayatı (Masal)	90	18
Şehvet ve ihtiras hayatı sürülürse (Masal)	90	7
İhtiyar, hasta ve ölünün öğrettikleri (Hikâye)	93	13
Ölüm kaçınılmaz (Hikâye)	94	18
Bu dünyada kimsenin elinden gelmiyen beş şey	48	7
Bu dünyadaki dört hakikat	48	16
Aldanma da Aydınlık ta kalpten başlar	49	8
Âdi adam için yapılması müşkül fakat kıymetli yirmi şey	133	5
İnanç		
İnanç ateştir	179	7
İnancın üç mühim cebhesi	180	18
İnanç tezahürattır	182	1
İnanç samimî kalpte tecelli eder	181	6

Kör adamın dokunmakla fili tarif etmesi gibi hakikati aramak ta müşküldür (Masal)..	75	1
Buda tabiatının bulunduğu yer doğru Budism talimatı ile gösterilir (Masal).....	77	15
Buda tabiatı ihtirasla örtülmüş (Masal)	73	10
İnanca mâni olan şübhe	182	9
Buda bütün insanlığın babası, insanlar da Onun çocuklarıdır	35	18
Budanın Marifeti okyanus kadar geniş ve derindir	34	9
Budanın ruhu Büyük Merhamettir.....	15	1
Budanın Merhameti ebedidir	16	5
Badanın maddi bedeni yoktur	13	17
Buda ömrü boyunca talimatta bulundu	23	12
Buda insanları kurtarmak için hayat ve ölüm hikayesini anlattı	23	12
Buda münasib çare ile insanları ıztıraplarından kurtardı	19	5
"	20	1
Aydınlık dünyası	251	9
Buda, Dharma ve Samgha salikleri olmak ...	178	1
Kaideye riayet, kalbi temerküz terbiyesi ve âkilâne hareket	163	14
Sekiz asîl yol	166	14
Aydınlık sahasına eriştiren altı yol	168	16
Dört doğru muamele	168	5
Riayet edilecek dört nokta	167	17

Aydınlığa erdirecek beş kudret 168 11
Kalbin dört haleti 171 13
Dört Ulvî Hakikati anlıyanlar 39 12
Ölüm ile geçici hayat 13 1
Amida Budanın ismini zikredenler Onun
Pâk İlinde yeniden doğarlar 113 1
Kendini nur yap ve kendine dayan 10 18

Zihin Terbiyesi

İnsana en mühim şeyin ne olduğu farkına
varmak (Masal) 150 8
İlk adımı ihtiyatlı at 133 1
Ne aradığını unutma (Masal) 152 9
Muvaffak olmak için, çok müşkülâta
dayanmalıdır (Hikâye) 158 17
Muvaffakıyetsiz olsan bile tekrar yılmadan
çalış (Hikâye) 173 6
Vaziyet tatminkâr olmasa bile sarsıntıya
uğrama (Hikâye) 124 1
Ulvî yolu anlıyarak takibedenler karanlıkta
aydınlıkla yürüyenler gibidir 40 9
Her nereye gitsen de insan hayatına lâzım
talimatı bulursun 161 18
İnsan, kalbinin yöneldiği tarafa hareket
etmeğe meyyaldır 121 18
Talimatta mühim nokta kalp kontrolüdür... 11 14
Herşeyden evvel kalbi kontrol et 212 1

Kalbini kontrol edersen 122 1
Kalbin türlü haleti (Masal) 118 13
Kalb "bencil" değildir 46 12
Kalbin sana hâkim olması 10 20
Kalbine galip ol 154 12
Kalbinin sahibi olun 55 19
Bütün fenalık beden, ağız ve kalpten gelir... 87 5
Kalple sözün alâkası 125 9
Bu beden ödünç alınan bir şeydir (Hikâye).. 143 5
Bu beden her türlü kir ile doludur 130 21
Hiç bir şeyi şiddetle arzu etme 10 20
Beden, ağız ve kalbi saf tut 123 11
Tarafgir olmadan iyi çalış (Hikâye) 172 14

İnsan ıztırapları

İnsan ıztırapları kalbin bağlılığından doğar. 42 17
Iztırap nasıl önlenir 13 8
Aldanma ve cehalet Aydınlığın methalidir.. 59 12
Iztıraptan kurtulma yolu 116 1
İhtiras ateşi söndürülürse serin Aydınlık elde edilebilir 141 19
Şehvet aldanmanın başıdır..... 85 14
Şehveti çiçekler arasında gizlenen zehirli yılan diye düşünün 85 18
Yanan eve bağlanma (Masal) 19 15
İhtiras fenalıkların menbaıdır 118 6
Bu dünya ateş içindedir 83 1

Nam ve şöhreti kovalamak kendini yakmak gibidir 119 11
Servet ve şehveti kovalayan kendini mahveder 119 17
Âkil ile aptal esasî tabiatlerinde bambaşkadırlar 134 1
Aptallar hatalarını hissetmezler (Masal)..... 141 1
Aptallar yalnız neticesine bakarak başkalarının iyi talihlerini kıskanırlar (Masal)..... 141 5
Aptalların meyyal hareketleri (Masal)..... 147 1

Gündelik Hayat

Sadaka ver de unut 169 18
Yedi türlü servetsiz sadaka usulü 170 6
Servet kazanma yolu (Hikâye) 145 14
Saadete erme yolu 132 14
Gösterilen iltifatı hiç unutma (Hikâye)..... 139 1
Çeşitli insan tabiatı 89 8
İntikam isteğini takib edenlere talihsizlik gelir 132 4
Küskünlüğü bastırma usulü (Hikâye) 246 6
Başkaların tenkidlerine rahatsız olma (Hikâye) 122 12
Hayat giyim, yemek ve sığınak için değildir 205 8
Yemek ve giyim rahatlik veya neşe için değildir 117 1

Yemek yerken ne düşünmeli	208	6
Giyinirken ne düşünmeli	207	7
Yatarken ne düşünmeli	208	17
Sıcak ve soğukta ne düşünmeli	208	8
Gündelik hayatta ne düşünmeli	206	13
İdare		
Milleti mamurluğa götürme yolu	230	1
Hükümdarın vazifesi	233	16
Hükümdar başta kendisini idare etmeli	231	7
İdare ülküsü milletin kalbini terbiyededir	232	8
Bakan ve memurların davranışları	236	12
Hâkimin mücrime karşı davranışı	235	13
Talimatın millet hayatına olan tesiri	232	1
İctimai kavgalara karşı tedbir	238	18
İktisad		
Eşyayı uygun suratta kullanmalı (Hikâye)	221	9
Hiçbir mal ebediyen bir kimseye aid değildir	220	19
Yalnız kendin için mal toplama	228	11
Zengin olma yolu (Hikâye)	145	14
Aile Hayatı		
Aile kalplerin birbirlerile temasa gelen yeridir	218	9
Aileyi mahveden şeyler	213	7

Ana babaya olan minnettarlığı ödeme yolu 218 3
Oğlun ana babasına karşı tutacak yol 214 1
Koca karı arasındaki doğru yol 214 20
Koca karı ayni inançta bulunmalıdır (Hikâye) 224 8

Kadın Hayatı

Dört tip kadın 222 14
Türlü karı tipleri 225 4
Genç karılara öğretmek (Hikâye) 224 17
Evlenecek kadınlar için 223 7
Genç ve güzel kadınlar için 227 1
Erkeklerin kadınlara karşı tutması icap eden tavır 130 10
Koca ve karının takip edecek yolları 224 3
İdeal kadının yemini ve isteği 228 6
Fena kadın kimdir? 225 4

Evsiz Rahiplerin Yolu

Yalnız rahipçe giyinip zikretmekle evsiz rahip denilemez 197 7
Evsiz rahipler mabed ve mülkünün varisleri değildir 194 1
Haris adam hakiki rahip olamaz 194 7
Evsiz rahibin takib edeceği hakiki hayat 196 5

İctimai Hayat

İctimai hayatın mânası	241	13
Dünyadaki ictimaiyatın hakiki hali	96	18
Üç türlü teşkilât	241	18
Hakiki cemiyet hayatı	242	6
Karanlığı aydınlatan büyük ışık	240	6
İnsanlar arasında ahenk	242	17
İctimai teşkilâtı ahenge götüren şeyler	244	4
Rahip örgütünün ideali	243	5
Budist sâliklerinin ictimai ülküleri	251	1
İntizam kanununu bozanlar mahvolurlar (Masal)	140	4
Başkalarını kıskanıp kavga edenler mahvolurlar (Masal)	140	4
İhtiyarları tazim et (Hikâye)	134	15
Talebenin öğretmene, öğretmenin talebesine karşı vazifesi	214	11
Dostluk kaideleri	215	7
İyi dost arama yolu	216	19
Ev sahibi ile hizmetçilerin birbirlerine karşı vazifeleri	215	16
Mücrimlere karşı tedbir	228	17
Dharmayı öğretmek isteyenlerin alâkadar olması icap eden şeyler	199	1

SANSKRIT SÖZLÜĞÜ

ANĀTMAN (Hodbinsizlik):

Bu Budismin en esasî noktalarının biridir. Bu dünyadaki bütün varlık ve hadise nihayette cismanî bir gerçeklik değildir. Bundan dolayı böyle devamsız varlığın devamlı cismi haiz olamadığını teyid etmek için bütün varlığın daimi olmadığını tavsiye eden Budismde çok tabii bir şeydir. Anātman "Gayrı-Ruh" mânasına da gelir.

ANITYA (Geçici veya devamsızlık)

Bu da Budismde başka bir esasî noktadır. Bu dünyadaki bütün varlık ve hadise daima değişmekte ve bir dakika bile farksız kalmaz. Herşey ölmeli veya ilerde bir gün bitecek, ve böyle manzara bütün ıztırabın sebebidir. İlerleme ve yeniden yaradılma ikisi de bu daimi değişmenin tecellisi olduğundan bu mefhum bedbin veya nihilistik noktai nazardan izah edilmemelidir.

BODHISATTVA (Aydınlığa doğru uğraşan)

Asılda bu isim Aydınlığa erişmesinden önceki Gautama Siddhārthaya verilen isim olmuştur. Mahāyāna Budismin yaradılışından sonra, Budalığa uğraşanlar hepsi bu isimle çağrılmağa başlamıştır. Nihayet kendileri Budalığa uğraşırken merhametleri yüzünden başkaları da Budalığa irşad etmeğe çalışanlar da Boddhisatva olarak temsil edilmeğe başlamıştır. Avalokiteśvara (Kwannon), Kşitigarbha (Jizo), Mañjuśrī (Mon-ju) lar bunlar arasındaki meşhur olanlarıdır.

BUDA (Aydınlanan)

Asılda Budismin kurucusu olan Gautama Siddhārtha (Śākyamuni) bundan 2,500 sene evvel 35 yaşlarında Hindistanda Aydınlığa erdiğinden bu isimle anılmıştır. Mezhep ve tarikatleri ne olursa olsun bütün Budistlerin en son hedefi Buddha olmaktır. Bu halete

erişme yolunun başka başka olmasından dolayı Budism çeşidli mezhep ve tarikatlara ayrılmıştır. Mahāyāna Budisminde, tarihi Buddha Śākyamuniden başka Amitābha (Amida), Mahāvairocana (Dainiçi), Vaişajyaguru (Yakuşi) ve başka çok Budalar Budist talimatının sembolü olarak kabul edilmiştir. Japonyadaki Budismin Pâk İl tipindeki mefhum (yani Pâk İlde yeniden doğduğu zaman Buddha olacak mefhumu) tesirile, bütün ölenler alelâde "Buddha" lar veya Japoncada HOTOKE diye adlanır.

DHARMA (Hakiki Talimat)

Bu, Aydınlanmış adam yani Buddhanın öğrettiği talimattır. Bu talimatta üç türlü dinî kanun vardır: Sūtralar Buddha tarafından verilen talimat), Vinayalar (Buddha tarafından kurulan inzibat) ve Abhidarmalar (sonraki âlimler tarafından Sūtralar ve Vinayalar üzerinde yayılan izah ve müzakereler). Bunlar Tripitaka diye adlanırlar. Dharma Budismin Üç Hazinelerinden Biridir.

KARMAN (Fiil)

Asılda bu söz "Fiiller" manasında idi. Sebep nazariyesine mutaallik olarak, insanın geçende yapmış oldukları iş neticesinde elde edilen bir türlü bilkuvve mevcut kuvvet olarak sayılmağa başlamıştır. Her bir amel şu amele göre iyi veya fena, ıstırap veya neş'e olarak tamamlanıyor, ve insanın istikbaline nüfuz edebilir kuvveti haizdir. İşte bu insanın Karması sayılır. İyi işler tekrarlanırsa iyilik toplanır, ve onun bilkuvve mevcut kuvveti istikbalde faydalı tesir olarak iş görür. Cismî, şifahî ve zihnî olarak üç türlü fiil mevcuttur.

MAHĀYĀNA (Büyük Araba)

Budism tarihi içinde iki türlü fikir cereyanı yani Mahāyāna ile Theravāda (veya Hīnayāna) meydana çıkmıştır. Mahāyāna tipi Budism Tibet, Çin, Kore, Japonya ve başka yerlere, Theravāda ise Birmanya, Sri Lanka (Seylân), Tayland ve başka yerlere sirayet etmiştir. Bu tabii "Büyük Araba" mânasındadır ve işbu doğum ve ölüm dünyasında ıztırap çeken bütün mahlûkatı içerisine alır ve hiç fark etmeden Aydınlık mertebesine irşad edebilir.

NIRVĀNA (Tam Âsudelik)

Kelime mânası "üfleyip uçurmak" tır. Doğru marifete dayanan bazı uygulama ve düşünmeye dalmakla bütün beşerî pislik ve ihtirasların bertaraf edildiği vaziyettir. Bu vaziyete erenlere Buddha ismi verilir. Gautama Siddhārtha bu vaziyete erip Buddha oluşu 35 yaşına raslar. Fakat maddî bedeni var oldukça bazı beşeri pisliğin kalıntısı devam edeceğinden, Buda ancak vefat ettikten sonra işbu tam âsude vaziyetine erdiğine inanılmaktadır.

PĀLI (Lisan)

Bu Therevāda Budisminde kullanılan lisandır. En eski Budist kaideleri bu lisanla yazılmış olduğuna inanılmaktadır. Bu Sanskritin bir lehçesi olan Prakrit çeşidinden olduğundan Pāli ile Sanskrit arasında büyük bir fark yoktur; meselâ Sanskritteki Dharma Pālide Dhamma; Sanskritteki Nirvāna Pālide Nibbāna oluyor. Sanskrit maddesine bak.

PĀRAMITĀ (Öte kıyıya geçmek)

"Öte kıyıya geçmek" çeşitli Budist amellerini icra ederek Buddha Iline ermek mânasındadır. Şu altı amel bu doğum ve ölüm dünyasından Aydınlık dünyasına götürür diye inanılmaktadır: İane, fazilet, sabır, gayret, temerküz ve doğru hüküm (veya irfan). İlk ve sonbahardaki ananevi Japon HIGAN haftaları işbu Budist mefhumuna dayanmaktadır.

PRAJÑĀ (İrfan)

Altı Pāramitānın biridir. İnsana hayatı hatasız kavramak ve doğru ile sahteyi farketmek kabiliyetini veren zihnî bir iştir. Bunu tam olarak elde eden kimse Buddha diye adlanır. Bundan dolayı, bu âdi beşerî zekâdan bam başka en tasfiye edilmiş ve en aydın irfandır.

SAṀGHA (Budist örgütü)

Bu rahip, rahibe, ruhanî sınıftan olmayan erkek ve kadından mürekkeptir. İlk zamanlarda evsiz rahip ve rahibelerden teşekkül ediyordu. Sonra Mahāyāna hareketi başlayınca, ister sınıftan olmayanlar olsun ister rahipler olsun Bodhisattva haletine ermek istiyenler işbu örgüte katılmışlardır. Budismin Üç Hazinesinden biridir.

SANSKRIT (Lisan)

Eski Hindistanın edebiyata aid lisanı ve lisanların Hind-Avrupa ailesine mensub olanıdır. Vedik ve klâsik Sanskrit olarak ikiye bölünür. Mahāyanā ananesine dayanan kutsal kitaplar Budist Melez Sanskrit stilinde olan bu lisan ile yazılmıştır.

SAṀSĀRA (Ölü ruhunun yeni bir vücude girmesi)

Şu altı hayalî alandan geçerek geçmiş zamandan bu zaman vasıtasîle gelecek zamana kadar doğum ve ölümün daimi olarak tekrarlanmasıdır: Cehennem, Aç Periler, Hayvanlar, Aśura veya Savaşan Periler, İnsanlar ve Cennet. Aydınlanmadan insan bu tekerrür eden göçme arabasından inemez. Bunlardan azad olanlar Buddha diye adlanırlar.

ŚŪNYATĀ (Cisimsizlik)

Bu herşeyin ne cismi ne da devamı olduğu mefhumu olup Budismde esas noktaların biridir. Herşey sebebe dayandığından, ebedi bir benliğin mevcudiyeti imkânsızdır. Fakat insan herşeyin ya cismanî ya da değil diyen mefhuma bağlanmanalıdır. Her varlık, insan olsun veya başkası olsun, izafiyet halindedir. Bundan dolayı, bir fikir, bir mefkûre veya nazariyeye mutlaktır diye bağlanmak aptallıktır. Bu Mahāyāna Budismin Prajñā Kutsal Kitaplarında mevcut esasî ve sathının altından akan akıntıdır.

SŪTRA (Kutsal Kitaplar)

Bu kaydedilen Buddha talimatıdır. Bu kelime asılda din veya fende çok teftiş ve tedkik vasıtasîle toplayıcı ipliği geçirmesini anlatan "Sicim" mânasındadır. Tripitakanın da biridir.

THERAVĀDA (veya Hīnayāna: yaşlı müşavir)

Güney Budism gleneği umumiyetle bu isimle yadlanır. "Thera" yaşlılar demektir. Daha hür ve terakkiperver rahiplerin grupu (bunların itikadları kuzey geleneği olan Mahāyānayı doğurmuştur) na muhalif olarak kaidelere daha kuvvetli bağlanmağı tavsiye eden muhafazakâr yaşlı rahiplerin grupu olan yaşlıların mezhebidir. Böyle Budist Tarikatlerindeki birbirine muhalefet meyli daha erken, yani Buddhanın vefatından birkaç asır sonra terakkiperver rahip olan Mahādevanın Budist kaidelerini beş kategori içerisinde daha hür izah etmesini iddia ettikleri zaman başlamış olmalıdır. Bu vaziyet Theravāda ile Mahāsāṁghika'ya ayrılmasını tevlid etmiştir ki, sonraki Mahāyāna'nın asıl menşei olmuştur.

TRİPİTAKA (Üç Sepet)

Bununla Budist kutsal kitaplarının üç şubesi, Dharmaya işaret edilmektedir. Bunlar, Buda talimatını içine alan Sūtralar; onun kaidelerini taşıyan Vinayalar; ve Budist nazariye üzerine yazılmış çeşitli izah ve makaleleri taşıyan Abhidharmaslardır. Sonradan Çin ve Japon kıdemli rahiplerinin Budist yazıları da Budist nizamları arasına katılmıştır. Dharma'ya bak.

AṄGUTTARA NIKĀYA

Ey rahipler, bir adam var ki, doğuşu çok adamların iyilikleri için, saadetleri için: dünyaya karşı merhamet yüzünden doğmuş, semavî varlık ve insanlığın menfaati, iyi geçinmesi ve saadeti için doğmuştur. Bu kimdir? Bu Arahat olan Tathagatadır, mükemmel Aydınlanmış İnsandır. Bu o insandır.

Ey rahipler, bu dünyada tek bir adamın tecellisini görmek müşküldür. Hangi adamın? Arahat olan Tathagatanın, mükemmel Aydınlananındır. O işte bu tek bir adamdır.

Ey rahipler, dünyada fevkalâde bir adam bulmak müşküldür. Hangi adam? Arahat olan Tathagata, mükemmel Aydınlanan adamdır. O işte bu adamdır.

Ey rahipler, bir adamın ölümü bütün insanlar için esefdir. Hangi adamın ölümü? Arahat olan Tathagatanın, mükemmel Aydınlananın ölümü. O işte bu adamdır.

Ey rahipler, dünyaya eşsiz bir adam doğmuştur. Bu adam kimdir? O Arahat olan Tathagata, mükemmel Aydınlanan adamdır. O işte bu adamdır.

Ey rahipler, bir adamın tecellisi, muazzam göz, muazzam ışık ve muazzam nur tecellisidir. Hangi adamın? Arahat olan Tathagatanın, mükemmel Aydınlananındır. O işte bu adamdır. (1-13)

BUDİST İNTİŞAR CEMİYETİ VE "BUDA TALİMATI" TEVZİATI

Budist İntişar Cemiyeti hakkında söze başlamadan önce Mitutoyo İmalât Şirketinin kurucusu olan Bay Yehan Numata hakkında beyan etmek icap ediyor.

O bundan elli sene evvel hassas aletler istihsal eden bir şirketi kurmuştu. O bir işin muvaffakiyeti Gök, Yer ve İnsanın ahenkli birleşmesine dayandığı ve insan aklının ikmali yalnız marifet, merhamet ve gayretin müvazeneli düzen sayesinde elde edileceği kanaatında idi. O bu kanaatle ölçme âletlerinin teknik ıslahı ve insan aklının inkişafı için her elinden geleni yapmaktadır.

O dünyada refahiyet yalnız insan ruhunun tekmili ile elde edilebilir kanaatinde olup bu hedef için Budanın talimatı vardır. Bundan dalayı, kendi işini idare ederken, elli seneden fazla zaman boyunca Budist muziğini asrileştirmeğe ve Budanın resim ve talimatını yaymağa çalışmaktadır.

1965 Aralığında Budismi neşretmek ve ayni zamanda dünya asayişine yardımcı olmak için şahsi sermayesi ile bir cemiyet kurdu. Böyle Budist İntişar Cemiyeti umumi bir teşkilât olarak doğmuştur.

Buda talimatını herkesin faydalanması ve Budanın Büyük Marifet ve Rahmetine mazhar olması için yaymak yolunda neler yapılıyor? İşte kurucusunun iradesini daima hatırlıyarak bu meselenin hal çaresini aramak işbu Budist İntişar Cemiyetinin vazifesidir.

Kısası Buda talimatını yaymak gayreti işbu Budist İntişar Cemiyetinin esas hedefidir.

Bu kitap, "Buda Talimatı", bu memleketteki din tarihini düşünmekten doğan eserdir. Budist kültürünü büyük bir iftiharla hürmet etmemize rağmen, hakiki mânasîle, Japon usulü ile izhar edilen Budist talimat kitabı diye adlıyabilecek hiçbir kitap yazılmamıştır denilebilir.

Bu kitap okuyanlara manevî "rizk" arzedecektir. Bu kitabı herkes masasında saklıyabilir veya beraber götürebilir ve istediği zaman parlak manevî Işıkla mülâkat edilebilir.

Umduğunuz kadar mükemmel olmasa bile bu "Buda Talimatı" nın işbu basması çağdaş insanlara sahih, okunması kolay ve Budismi tanıtmakta salâhiyetli ve ayni zamanda ilham ve hakikatin pratik önderi ve gündelik menbaı olmak ihtiyacını önlemek için çok insanların uzun zaman çalışmaları neticesinde vücude gelmiştir.

Budist İntişar Cemiyeti sayısız çok ailenin bu kitaba malik olması ve Büyük Öğretmenin Nuru ile nurlanması gününün çabuk gelmesini candan dilemektedir.

Okuyucuların mülahazaları her zaman makbuldür. İstediğiniz zaman Budist İntişar Cemiyetine mektup göndermekten çekinmeyiniz.